

رنگای یاخیان

ناریز عه بدوئلا

چاپی دووم

هه وئیر ۲۰۰۵

لەبلاوگراومكانى سەنتەرى لىكۆئىنەوى فېكرىي و نەدەبىي نەما

زنجىرمى (٤٨)

سەربەشەرتىكىردنى چىرۆك و رۆمان

زرار سەرتاش

ناوى كىتەب: رىنگاي ياخيان

نووسىنى: نارىز عەبەدوللا

دیزاين: نەما

تیراژ: 500

چاپى دووم: ھەولير ٢٠٠٥

ماھى لەچاپدانەوى بۆگۆشارى نەما پارىزراوھ

پیشکشہ:

بہ ہردوو برادری خوشہویستم:

- کاک عہ بدوللا بؤر

- کاک کہ مال حاجیاضا

نوٲیژی سەر کانییه کی چۆلهوانی

دئشاد عه ببولللا

میلله تان چۆن میژووی خۆیان ده نووسنه وه؟ ئه و نهینیه هه همیشه
دهرنگتر په ی پێ ده بردری، وه لێ ئه وه ی دهرانری ئه وه یه که، له
قوئاغه جیاکانی میژوودا قوربانیدان و گیانفیدایی هه ویتسی
سه ره کی مانه وه ی میلله تان بووه. ئیستاش که فاکته ری دهره کی
کاریگه ری گه و ره و دیاریان هه یه له چاره نووسی میلله تاندا، به لام
هه رگیز فاکته ری ناوخو پشتگوٲی ناخری و هیزی جولانه وه ی
ناوه وه و پاده ی به رپرسیاریتی و پاده ی هه سستی نه ته وه یی
ده تواتن ملی چاره نووس به قازانجی خۆیان باده نه وه و باش سوود
له فاکته ری دهره وه ش وه ربگرن. میلله تیکیش هیچی له بار نه بین
باری حوشریشی بۆ بکه ن به ئالتوون نابیته خاوه نی هیچ!

وه کو چۆن که سایه تی سه رکه وتوو له هه موو بواره کانی ئه فراندنا
به خو هیلاک کردن و شه ونخونی و جدیه ت به ره م ده هیترئ
ئاوه اش میلله تان به فیداکاری و خو پراگری و گیانی له خو
بودوویی، نه مری و سه رفرازی به ده ست دینن به تاییه تی له
پۆژگاره تاریک و نوته ک و پر کاره ساته کاندای.

خه باتسی سه ختی له پاده به ده ری سه رده می پیتشه رگایه تی
په ویه کی دهره وشاوه ی فیداکاری و به رخۆدانی کورد دهره خه ن به

تایبەتی لە پۆزگارە دژوارەکاندا، ئەو کاتەى نوژمانى کورد
گە لە کۆمەکیان لە دژی گیانی پزگار یخوایى کورد کردووه و تروپکی
ئەو دژواریبەش لە سەردەمی ئەفغالهکاندا بووه .

ئەگەرچی قسە و گفتوگو زۆره دەربارەى دروستى و نادروستى
خەباتى چەكدارى لە قوئاغە جیاوازهکاندا، بەلام دەبێ ئەو
پاستیبە هەمیشە لەبەر چاوان بێ کە کورد زۆربەى جار بە ناچارى
پەناى بردۆتە بەر چەك و پووی کردۆتە شاخ بۆ خۆ پاراستن و
بەرەنگارى، ئەگینا کام میللەت لە دنیا دا هەیه خۆى ئەو ژیانه
دژوارە هەلبژێرى کە کەمترین ئاستى شارستانی تیدا نیه .

من کاتى هەندى لە بیرە وەر یەکانى پۆزگار ی پینشمەرگایەتى
دەخوینمەوه، یاده تالەکانى ناو دەفتەرى بن باخەل و ناو
هەگبە و کۆلە پشتی ئەو دێوانە شۆرشگێرانه دینمەوه بەر چاوان،
هەمیشە ئەو پاستیەم لا جینگیرتر دەبێ کە ئەو عەشقه
دەروێشانەى نیشتمان و بیروباوەر نەبێ مەحاله کە سێ بتوانی
بەرگەى ئەو هەموو دەردە سەرى و میخەت و کێشە و ئازارانه بگرێ
. و نەبوا کێ مەزەندەى دەکرد هینزیکى بچووکى هیلک و ماندووی
نواى شکستی ئەفغال بتوانی لە خاکیکى سووتماکى چۆل و
ترسناکدا بمانیشتەوه و ببینتە درکى بەر پینى هینزى زەبەلاحى
داگیرکەر و بەرگەى ئەو هەموو هینرش و ترس و برسیتى و نا ئارامى و
بەرچا و لیلیبە بگرێ کە ئەوسا بەهزى پەلامارى نوژمانانەوه
دروست ببوو .

لە بیرە وەر یەکانى کاک ئاريزو پینشتريش لە بیرە وەر یى
پارتیزانەکانى تردا لە تەك ئەو یاده تال و ناخوشانە بینینى
جوانیبەك هەست پیندە کرى ، خۆشە و یستیبەكى پاستە قینە و
شیتانە بۆ نیشتمان بە هەموو وردە کار یەکانیەوه، خەونیکى پیرۆز

بۆ ئاينده يەكسى گەش و پووناك. ھەر بۆ نمونە لە بېرە وەرە كانى
كاك ئاريزدا ئەو ھەموو وەسفە بۆ شىعەرەتى سروشت و
پووداوە كان بە پووداوە ترسناكە كانىشە وە بە جوانى ھەستى
پېدە كرى .

پېشتەر ئەو جۆرە جوانىەم لە دەفتەرى بېرە وەرى پارتيزانىكى
تردا لە مامە لە كوردنى لە گەل پەوتى چۆلەكە يەكسى ناو خاكىكى
سووتاودا خویندۆتە وە ئەو جۆرە پەيوەندىە زۆر جار لە دواى
پامانىكى ئىنسانى بىن وینە وە دەخولقى ، ئەو كاتەى مرۆڤ خۆى و
سروشت بە تەنيا دەمىننە وە ، ھەول دەدا لە پىسى ناسكترىن
ھەستىە وە قسە لە گەل سروشتدا بگات و ھىزە گەورە كانى بگاتە
پشتىوانى خۆى و ھىزە شەپانگىزە كانىش خەفە بگات و لە
ئەنجامى گفتوگۆ يەكسى ھىمەنە وە بازە يەكسى ئارام لە ناو
زىنگە يەكسى ترسناكدا بۆ خۆى دروست بگات .

ئەو ھى جىنگەى سەرنجە ئەو پووداوە گىرنگانەى مېژووى
گەلەكە مان تا ئىستا وەكو مادەى خامىش تۆمار نەكراون، چ جاي
ئەو ھى بكرىن بە كەرەستەى كامىزاو فىلمسازى، بۆيە ئىستا ھەر
بە تەنيا تۆمار كوردنيان وەكو خۆى كارتىكى گىرنگو بە بايەخە و
ھىوادارم ھەفالا ئانى كاك ئاريز چا و لەو بگەن و نەھىلن لانى كەم ئەو
سامانە نەتەوايەت يە بگەوتى .

گهشتی یا خیبان

پۆڭنك له پۆڭه كانی مانگی گولان، له ئاواپی ده لاشی ده فیری بارزان له سەر نانخواردن بووین، به رینکهوت ئاوپرینکم لهو ئه سپه دایه وه که له ولای ئیمه وه به سترابووه وه و ئه ویش خه ریکی ئالیک خواردن بوو. هه ر به و ئاوپه، ئه سپه که سه رنجی بۆ لای خۆی پراکتیشام و نواتریش بووه سه رچاوه ی وروژانی چهن دین یاده وه وری دژوار، خاوه ن ماله که ش هه ستینکی کردو یه کسه ر پرسى: ئه سپینکی چۆنه؟ به م پرسیا ره ی سه رنجی له سەر ئه سپه که هه لبریم و منیش وه لامم دایه وه و گوتم:

- ها.. جوان و به هینز دياره .

له بهر هه ر هۆیه ك بێ، كابرأ له خۆیه وه ده یویست هه ندیک باسی ئه سپه که ی بکات و گوتم:

- له م پۆڭانه له گوندینکی لای (بجیل) م کړی.. وا دياره جارینکی تریش ده بێن بار بکه ینه وه و له ترسی کیمیا یی و ئه نفال پابکه ینه وه، هه ر له بهر ئه وه بۆ مه به ستی ده ریا زکردنی مناله کانم کړی.. ئه و که سه ی ئه م ئه سپه م لیتی کړی حیکایه تینکی سه یری له باره ده گنرپایه وه و ده یگوت:

- ئه م ئه سپه م له بهر ده رکى مالى خۆمدا گرتۆته وه. درنژه ی پنده داو ده یگوت ئه سپه که پۆڭنکی تۆفو تووشی زستانی پابردوو به هه ر چوارپه لی خۆی چۆته بهر ده رگای مالى كابرأ و ئه ویش

دهیگرتهوهو دواى ئهوهى به دواى سۆراخى خاوهنهکهیدا دهچن
بۆى دهردهکهوى که ئهسپهکه له بنهپهتدا هى دهستهیهک
پیتشمه رگه بووه که له چىای بیتراتی له ناو بهفردا پهق
بوونهتـهوه...

* * * * *

ئهسپى پیتشمه رگان! ... پیتشمه رگه ی له بهفردا پهق
بووه! ... ئهسپى بهرله لا.. زستانی رابردوو! .. لای بجیل! ..
چىای بیترات... له میتشمه رگه ده زنگانهوهو جینگلیان ده داو له
ناسینهوهى ئهسپهکه و راستى سه رنجه که م دلنیايان کردمهوهو
وه بیرم هاتهوه که ئیتواره ی ۱/۲۲ که یادی چلو دووه مین
ساله رۆژى دامه زاندى کۆمارى کوردستان بوو. ئیمهش دهستهیهک
پیتشمه رگه ی نو که سى له سه ر چاکی مام سۆفى سه ر به په ر، له
گوندی بابه جیسی که یلانه تى هه ر دوو ئهسپه کانمان بارکردو
په رۆژاوا له گه ل هه رسى دیله جاشه کان به ره و بادینان به پى که وتین
، هه رچه نده ئیتواره یه کى دژو ته رو تووش بوو، به لام پیمان وابوو
په رۆژیک زووتر به رۆین باشتره ، چونکه کورد ده لى: زستان خۆت دوا
مه خه ، به هار خۆت ته په که .. تا نه و په رۆژهش هه ولمان هه بوو که
به فر پنگاکانى نه گرتبوون، بۆیه جیتر خۆمان دوانه خست و به پى
که وتین.

* * * * *

هیشتا به پى نه که وتبووین هه وا ده پپروشکاند. هه رکه به ره و
سه ر زیش جولاین و شوپ بووینهوه باران ده ستى پیکردو ئیدى له
سه ره وه پا باران لى ده داين و له ژیره وه شپا قور وه ک موگناتیس
به ره و ناخى زه وى پاده کیشاین. ده ستى هه ریریش له کاتى باران
باریندا ده بیته ده قنه یه کى به ک پارچه قوپى خه ست و جی، جا

وهره به و تاریکه شه ووه به و بارانه شه ده شته نوورو به دریزه
بهره؟ ... ده پویشترین و ناوه ناووش پینلاوه کانمان له ناو قوردا لی
به جیده مان ، بویه ناچار ده بووین به ده ست به دواياندا بگه پرتین و
به زه حمه تیکی زور بیاندوزینه وه . به م شیوه پویشتنه ش زور
هیلاک ده بووین و له بهر شه ویش زوره ی خه لکی گونده کانی سر
پنگا جاش بوون، ده بو به لا پتی ناو که ندو چه م و نووره ناواییدا
بروین . کاتیکیش که وتینه بهر شوقی گلۆبه کانی گوندی خری، مام
جه وهر گوتی:

- توخه ی خۆ گه یشتینه خری.

منیش پیم گوت:

- خه مت نه بی جاریکی دیش ده گه یته وه خری!

چونکه خری ناوی ژنه که ی شه ویش بوو له بادینان چاوه پروانی
ده کرد . ده لاین هه ندیک جار میژوو خوی دووباره ده کاته وه ، به لام
له ناو ره وتی میژوودا هه لو نیست و وتینه و قسه و په نده کان ..
هه می شه و به رده وام دووباره ده بنه وه . زستانی هه فتا و پینج
پوژیک باوکم و ده سته یه ک پیتشمه رگی هاو پتی له حاجی
شومرانه وه به مؤله ت به ره و مال ده گه پرتنه وه له پنگا هه و
ده گورپ و شه وانیش له بهر زریان و به فر زور هیلاک ده بن و دوا ی
زه حمه تیکی زور ده گه نه نزیکی شارۆچکه ی خان، که له مه ترسی
به فر و زریان ده ریازده بن حه مه دی خه جیجه ره شتی هاو پتی
باوکم به رام بهر به شارۆچکه که راده وه ستن و هه ناسه یه کی قول
هه لده کینشی و ده لی:

- توخه ی نه مردم شه مجاره ش گه یشتمه وه خان!

باوکیشم پتی ده لی:

- هیشتا ماوته و جاریکی دیش ده گه یته وه خان!

چونکه، ناوی ژنه که شی خانن دهبین .

ئو ساته ی ئو قسه یه م له گه ل مام جه وهر کرد هه مان قسه ی
باوکم هاته وه بیر ، به لام نازانم داخوا به هوی ئو قسه یه ی باوکم
بوو به م شنیوه وه رامی مام جه وهر م دایه وه یان ، به هوی
وهرامه که م بوو به سره مات و قسه که ی باوکم هاته وه یاد ! ؟

* * * * *

به هوی رهوشی ناله بار له رینگه دا زۆر دواکه وتین، به لام له
کۆتا پیدا به هیلاکیه که ی زۆره وه هه رگه یشتینه سه ر زئی، زئی چ
زئی!! زئی بادینان ئه وه نده هه ستا بوو خوینی ده کرد. هه فالتیک به
فیکه فیکه یه کی تاییه ت به ره و ژیرو ژوری زئی که دا کشاو هه لکشا
تا له چالتیک به هه مان ئاواز وه لام درایه وه، ئه وه ش ئاماژه وه نه ینی
شه ومان بوو له گه ل ئه وه که سه ی که به مه به سستی په پاندنه وه مان
له وی ئاماده بوو. ئاماده بوونی که له کوان له کات شوینی خویدا
مایه ی دلخۆشی بوو، به لام که له کوانه که له دواکه و تمنان نیگه ران
بوو، نه بادا فریای په رینه وه نه که وین. که له که که له چوپ و دار
دروستکرا بوو، به که ره تیک جینگه ی هه موومان نه ده بووه وه، بۆیه
ده بوو به چه ند کاروانیک بپه رینه وه، جاری یه که م چه ند هه فالتیک
په رینه وه، ئینجا ئه سه په کانمان به ئاو دادان و ئه وانیش به مه له وانی
په رینه وه. که له کوان ده چوو، ده گه رایه وه. تۆره ی ئیمه ش هات و
په رینه وه ش به و تاریکه شه وه له و زئییه زه به لاهه و به و کونه
چوپانه کاریکی دژارو پر له مه ترسی بوو، چونکه کونیکه بچوک
له چوپه که به سبوو بۆ ئه وه ی کاره ساتیک پووبدات. هه ر چۆن بئ
ئیمه ش سوار بووین و جولاین، له سه ر ئاوه که هه ستمان ده کرد
که له که که ئاوو ئاو ده چوو! چونکه زۆر به خو پ ده پزیشست و
که له کوانیش ماندوو ببوو، بۆیه باش تاقه تی به سه ول لیدان

نه ده شكا. ليزمه ي باران و هاژه ي زني هارو هاج و شه په شه پي
 شه پؤلان له ناو تاريخايي شه ونيكي بي دانو بين ناماندا سه مفونياي
 مهرگ نه بي هيجي تري نه ده گه ياند.. ده پويشتين و شه پؤل به
 شه پؤل ده سپاردينه وه.. هر چه نده كه له كوانه كه زړي ده خورپي
 به لام كه مي ده بړي... هه تا راده مام نه مسرو نه وسري زنيه كه
 هر ديار نه بوون.. نه و ساتانه ش هه ستم ده كرد له ناوه پاستي
 توقيانوسيك دايڼ نه ك زني بادينان! ... تا هه نكاوتك به ره و
 نه و بهر ده چووڼ شه پوله كان بيست هه نكاويان به ره و خوار
 ده بريدن.. ده تگوت : زيش هه زه كات له سر شه پوله كاني
 خويدا به ره و دوا هه واري خزي پاپيچمان بكات ياخود، ده ستي
 ليه به رنه ده بووڼ و نه يده ويست به جيتي به تيلين؟. هه نكي كات و
 شوڼ مانايه كي تريان ده به خشي، چونكه چركه به ك له كاتي
 ناهه مواردا ماوه به كي حسابيه و هه نكاوتكيش له شوڼني سه خندا
 مه ودايه كي زړه و كه م نيه، بويه له وي زه مه ن و شوڼنيش دريژ
 ده بوونه وه و نيمه ش له چاوه پوانو په پينه وه دا ته نيا نه وه نده مان
 له ده ست ده مات كه توند ده ست به شوله داره كاني كه له كه كه وه
 بگريڼ و هاني كه له كوان بده وين و چاويش بپرينه نه و كه نارهي كه
 تاريخايي نه يده هيشته هه رگيز بيبيڼين.

* * * * *

له جينگايه كي دور له شوڼني مه به ست له نگرمان گرت و
 له گه ل هه فالان به كترمان گرت وه. سه يرمان كرد كات ناهه موارو
 دژواره ، بويه به په له په ل باره كانمان لينانه وه و كه له كوانمان له
 نزيك گوندي قه سرؤك به جيهيشته و خو شمان به ره و باكور ملي
 پتگه مان نا. هر كه له كه له كوانه كه دور كه وتينه وه دنيا بووڼ
 كه تازه پتگي گه پانه وه مان نه ماوه و ده بوو هه رچونن بين به ناو

بنکه و مۆلگه کانی دوزمندا بپۆین و نه گه پئینه وه . ئه وه بهری زیش هه ر قووو زینا لقی جارانبوو، به لام بۆ ئه وه ی له ناوده سستی دوزمنان پۆژمان لینه بیته وه زیاتر پیمان هه ئینان و له گه ل (کات) دا له مملانییه کی توندا بووین . شه و ده یویست بارگی خۆی بپنجیته وه و شوین بۆ پووناکی خۆر جیبه ئیلن و ئیمه ش ده مانویست پیش ئه و پووداوه بگه یه شاخ و ئه و ده شته جیبه ئیلن، چونکه نه نیا تاریکیبوو له چاوی دوزمنانی ده پاراستین، ئای تارکی بۆ ریبوارانی کاروانی روناکی چه ندگرینگ و به سوودی . به لام چیی بگه ین لیره دا نه یده تاوئی له وه زیاتر خۆی له بهرده م کاربوه ی به یاندا رابگری و رانه کا . به ته نیشت گوندی شه په فۆنادا پۆیشتین و به پنچ و په نا جاده ی (قه ندیل - ئاکری) مان بپوی و به ره به یان جاشه کانی گوندی نیره و ئیمه یان دی و هه ندی دووره ته قه شیان لیکرین، به لام هه ر به سه لامه تی گه یشتینه بناری چیا ی کورپس و تازه له دوزمن سن منه ت بووین و شاخی پشت و په نای هه میشه ییمان دیسان دالده ی داینه وه ... ئه ی شاخ هاتین و ناگه پئینه وه .

* * * * *

ئه و بناره چه ند ماله مه داریکی لیبوون، چووینه لایان و به و به ره به یانه له خه ومان قیتکردنه وه و ئه وانیش خیرا خیرا وشکه ساواریکیان ده رخوارد داین، دیاربوو ده ترسان و هه زیان ده کرد هه رچی زووتره شوئی به جیبه ئیلن، بۆیه که پرسیا ری پنگه مان لیکردن گوتیان:

- هینده به فر نه باریوه گیرابن!

ناهه قیشیان نه بوو، چونکه ئه گه ر دوزمن ته نیا هه والی چوونی ئیمه ی بۆ ئه و مالانه زانیبا ئه وه نده به س بوو بۆ ئه وه ی ئه نفالیان

بكات. هر له ناو ماله كان چووينه دهر به فر پيشوازي لئكرينو
دنياش ته واو پووناك بووه وه.. كه له وي سهری خواره وه مان كرد
ديتمان له نوژمن زور نزيكين، به لام نوژمن پي وانه بوو به و پوژه
دزو تووشه پيشمه رگه خويان له و پنگه سهخته بدون دونا
هرچونيك چاوديري نه و ناوه ي كرديا نه وا بنگومان ده ببنراينو
نه و كاتيش ته قه به ك هر دروست ده بوو.

به فر ده باري و تازياتریش ده پويشتين نه ستورايي به فری باریو
پتر ده بوو. له قولانجيك بوو به بستيك و بوو به نوو بست و س
بست و تا سه رووی نه ژنويان هات.. ليره به ولاوه به نوره به پيش
ده كه وتين و كوته كمان ده شكاند ، به هيزترين پيشمه رگه ش
نه يده توانی له چوند ده قه به ك زياتر به فره كه بشكيني، تا
ده شهاث به فر به گوپتر ده باري و ته متومانيش وه كه ره شماليكي
سپی خوی به سر چياكه دا هينابووه خوارئ . هرچنده چيای
بیراتی چياه کی به زو دووو درتزه، به لام له بهر ته متومان و
بارینی به فر نووری چوند مه تريك زياترمان نه ده دی و شاره زاش
نه بووين، خو نه گه ر شاره زاش باين ناسه واری هيچ پنگه به ك
بیارنه بوو، بويه خواو راستان ملمان لينابوو بي تاوردانه وه سر
ده كه وتين و ده چه ووينه پيش. كه گه يشتينه سر چياكه له وي
نه سپه كانمان به ته واری له به فر دا ختم بوون و له وه زياتر
نه يانتوانی پي بكن هرچنده هه ولماندا داکت چا ، بابت چا
سوودی نه بوو، كه وتنو هه لئه ستانه وه.

له جينگايه ك له ته نيشت لوتكه ي كوريس و به رامبه ر به چيای
پيرسو له سر لوتكه به كی هره به رزی چيای بیراتی گرفتی
به كم نه سپه كانمان له به فر دا ختم بوون و خوشمان هينده ماندوو
بووين هر نه وه تا ده جولايه وه. له ناو به فر بووين، به فر چ به فر

وهك په موى ناو قوزاخه سپى و نه رم، سپى وهك كفى ناو ده ستي
دايكه شه ميدك كه بؤ روله تاقانه كى بشه كينته وه ده هاته بهر
چاوان.

- مه فالان نه گره له سر نه م چيا به رزه و له ناو نه م به فره سپيه دا
رهق بينه وه نه وا نه م به فره پاكه دامان ده پوښى و ده بيته
كفتمان، به لام به هارى (چوپچوپه دى ده كه ونه بنى) و نه وسا
خوينمان به ناخى شاخدا ده باته خوارى و له وسر تيكه ل به ناوى
سازگارى كانيه كان دهرده كه وينه وه و ده خوږينه وه و تيكه ل به
خوينى هاو زمانه كانمان ده بينه وه .. نه دى نيمه ش به هه مان
شيوه خوينى ره چه له كى خومان نه خوار دوته وه؟ بويه شه له دين
ده بين، به لام له خوين نابين؟

- چ نيمه تيكى خوييه مرؤه له لوتكه دا بمرى و به فرىش
دايپوښى؟

- شاي دا گيركه ره چند سته مكارى! نه وه له بهر سته مى تويه نيمه
له ولاتى باو باپيرانماندا نه و رنگه سه ختانه ده گرينه به رو به و
به خسته و هرى و شانازيه شه وه نه و شيوازه مردنه هه لده بژيرين ،
ده نا نيمه ش چه ز ده كه ين وهك گه لانى تر به جوړيكى تر بژين؟
بريار درا نه سپه كان له وينده رى به جى بيلين، به لام بؤ نه وهى دواى
تير خواردن و پشوودان بتوانن هه ستنه وه و به رنگه كى خوياندا
بگه پينه وه .. بارو كورتانه كانمان ليكرده وه، هه ندى دهورو بهرمان
بؤ په ستانه وه و ناليكمان خستنه به رده م، كه لويه له زياده كانمان
له ناو به فردا شاردينه وه و شته پتويسته كاننيسمان دابه شكرده ..
هه فالتيك گولله ي نار بسى جى، هه فالتيك چه كى زياده، هه فالتيك
قاپ و مه نجه ل، هه فالتيك دانه و تله ... نه و جا به ره و پيشه وه
هه نكاومان نان و نه سپه كانمان جيه تلان.

ھەر لە و کاتەى كە خەرىكى تاوتوێکردنى شتەكان بووین تا بەرپیش
 كەوتین و ئاواش بووین ئەسپەكان دەمیان لە ئالیک ھەر نەداو
 سەیریش چاویان تێبڕیبووین.. وەھا لیمان پامابوون من ھەستم
 دەکرد لەگەلمان دەبوین، بەلام زمانیان نەبوو تاتیان بگەین
 !، ماتى و مەلولى لە چاوەکانیاندا دەخویندرايەو و ئىمەش
 سۆزماڤ بۆيان ھاتبوو جۆش، بەلام چ بگەين؟ نەدەکرا بە تەنیا
 لە ژێر پەحمەتى زریان و بەفردا جیيان نەھێلین.. تا لەناو بەفرو
 تەم و مژدا لە یەكترى بزر بووین چەند جارێك ئاوپم لیيان دایەو
 دەمدى ھەر و ھەر خۆيان ھەر سەیریان دەکردین و بە چاوانیش بە
 دواماندا دەھاتن، دەھاتن و نە دەگەیشتنەو و ئىمە... مال ئاوا
 ئەسپە جوانەكان مال ئاوا

* * * * *

بەرەو ئەودىو شۆپبووینەو، ئەو دیویش جەنگەئىكى چر
 بوو، بەلام تەپاش و دەوونەكان خۆيان لە ژێر بەفردا ماتکردبوو ،
 بئەدارو لکە بەرزەكان نەبى دیارنەبوون. ھەرچەندە چوونە
 خوارەو لەسەرکەوتن ئاسان تریو، بەلام تەپاش و دەوون و
 تریکە شاخ جیى مەترسەكى نۆدیوون. بە نەدیتەى و نەشارەزایى
 زوو زوو دەکەوتینە ناو تەپاشان و نیتوان بەردان و دەبوو ھەموو
 جارێكىش بە زەحمەتێكى نۆزلەناو چالە بەفرو تەپاشان بپینە
 دەرەو و خۆمان پزگار بگەين.. ئەو دەرە بۆ ئەو ھەفالتەى كە
 كورتە بالا بوون سەخت ترو ئژوارتر بوو. لاقى ھەندىكمان بریندار
 بوون و خوینیان لیدەچۆرايەو ، بەلام تەنیا پۆشتن دەرمان بوو
 . ھەرچەندە پێگەكە بى ئەندازە سەخت بوو، بەلام ھەر دەبوو
 بپیرین، چونكە لە نیتوانى مردن و برینى ئەو پێگە سەختەدا

شتیگی تر به دی نه ده کراو، کیش هه به حه ز بکا یان، لیبگه پئی به سووک و ئاسانی بهری ؟

له ناو تووشی و توفیکی چرپا جار جاره دنیا پووناک ده بووه وه و ناو دۆله که مان لی به ده رده که وت ، به و ده رکه و تنه هه ندیک ئومیدی خامۆش بوومان ده که شایه وه، که چی هه رچه نده به سن وه ستان ده پویشتن و شوپده بووینه وه هه ر نه ده که یشتینه خواری. چهند جارتیک له پازه شاخه کاندای عاسی بووین، به لام پیره و مان ده گۆپی و ده رباز ده بووینه وه. به ته وای هیلاک بووین و لیتره به دواوه بیله کانیش وه کو ئیمه یان لینهات و سروشت ئازادیکردن، خو ئه گه ر به ره لامان بکردبان و پینگه شمان بدایان برۆن هه ر نه یان ده توانی له ئیمه جیابینه وه. له وئی له سه ر به فرو له ژیر به فردا کاتیک له و بلندیه له چوار که ناری خو مان ده پوانی سروشت تابلۆیه کی ره شو سپی ئه فسوناوی هه ست و روژینی ده نواندو به رده و امیش ده یگۆپی وه سی تری نیشان ده داین...

دلمان له نیوان ئومیدو مریندا کوته کوتی ده هات.

ئێواره بوو، له ناو قه دی چیا، دیتمان بن لاته شاخیک به فر نه یگرتۆته وه، به هه لمان زانی له وئی بینیک بده یین و نانیك بخۆین ، چونکه هه م زۆر هیلاک وه هه میش زۆر برسی بووین. پریاسکه و چه که کانمان دانان و له گه ل جولانه وه ی قاچه کانمان ده ستمان کرد به نانه په قه خواردن، نه ش ده بوو هیچ له جوله بکه یین ، چونکه ئه گه ر گیانمان خاو بووبایه وه ئه وانه مان ده توانی زیاتر برۆین و بینگومان له وئی په ق ده بووینه وه. نانه کانمان زۆر که م بوونه وه ناچار بووین ئه وه نده ی مان دابه شیان بکه یین و هه ریه که و نانیکمان به رکه وت.

ديسان شه که ت و شه قی به له شی ته په وه که وتینه وه پئی. بپو...
 بپو... به فرمان ده شکاندو پریگه مان ده بری، به لام ده تگوت
 دۆله که ش له بهرمان پاده کات و نایه وی دالده مان بدات، هر
 ده پویشترین و هر نه ده گیشترین! پوژئاوا به هر چی حالتیک بو
 نشینوی چیا ی بیراتمان بری و خومان له ناو دۆله که دا دوزیه وه
 شه و جا نوخه یه کمان له خومان کرد... که یشتینه هه وارنیک و ما بارگه
 دانیشین.

* * * * *

شه دۆله ته نگه به ره قول و پر له دارستانه له نئیوان چیاکانی
 کورس و بیرات و پیرس دایه و له بیخمه وه ده ست پیده کات تا
 دینارته دریز ده بیته وه. نیمه به پئی بیخمه دا شاره زابوین، به لام
 به ره و پوژئاوا واته دینارته شاره زا نه بوین، ته نیا شه وه مان
 ده زانی هیچ ناوه دانی لیتییه و خه لکه که ی پاگوازاوه. له شوتینیک
 سهرمان ده ره ینا بوو شاره زای نه بووین و نه مان ده زانی کینده ر
 کینده رتیه. چه ند له بیخمه یا خود، دینارته دوورین؟ به لام،
 شه وه مان ده زانی که شه گر چیا ی پیرسیش بپرین به ناسانی
 ده گه ینه وه هه واره کانمان.

شه دی چیا ی پیرس چون ده بربری؟! شه چیا یه هینده سهخت و
 به رزه له هاوینان سهرکه وتنو دابه زینی پیداا زه حمه ته، نه خاسه
 به و چله ی زستانه و به و به فره زۆره!

له ناو دۆله که دا نه کات و نه هیزی پویشتمنمان مان. تا دنیا به
 ته واری تاریک بوو به دوی شه شک و تیک یان، نوانیکدا که پراین،
 که چی سن سوود بوو. بۆ شه وهی له سهرمان پهق نه بینه وه
 برپارماندا ناگریکی گه و ره بکه ینه وه و له بهختی نیمه ش ناو
 دۆله که دارستانیکی هینده چرپوو خرکردنه وهی داری وشک

نه رځنګي زړی نه ده ویست. نه وچا به ماوه په کی که م هینده موره
 داری وشکمان له سر په کتری که له که کردن تا به یانی
 بیان سووتینین کوتایان نه هیت، که ویستمان ناگره که بکه ینه وه
 هر چند که پاین و سوپاین هیچ پووش و په لاش و چیلکه ی وشکمان
 دست نه که وت. من بیرم له کۆله پشته که ی خوم کرده وه که
 پۆمانی (کارسته یان نه و دیو چیا) ی په شار که مالی تیادایه. هینستا
 نه مخویند بپوه وه، به لام پتویستی ژیان نه وه ی ده خواست که له
 جیاتی خویند نه وه ناگری پتیکه ینه وه. به م شیوه یه له وی له و دیو
 چیا به کارسته یان نه و دیو چیا ناگرنکی گوره مان کرده وه و
 ده یان کارسته مان پی سووتاندن.

* * * * *

ناگرنکمان کرده وه ، ناگر چ ناگر! مه گره ناگری وه ها له ناو
 حیکایه ت و نه فسانه کانی کورده واری و پۆزی نه و پۆزو سرده می
 زرده شت بینرابی و بیسرابی ده نا نه بپوه و نابی...! بلتیه سی
 ناگره که له ناو کلو به فره به خوړ باریوه کاندایه تا قی ناسمان
 هله کشاو نه و ناوه ی له ناو نه و شه وه زه نگو ته متومان و به فره دا
 کربپوه نویژی نیوه پۆ. چوار دهره ی ناگره که مان داو ماوه
 ماوه ش داری زیاترمان ده خسته سهری، به لام هر چند بیرمان
 ده کرده وه نه و شه وه دریزه به ناسانی کوتایی نه ده هات؟ ده بوو
 له ساعات پینجی نیواره شه وه که تارک بوو تا ساعات هوتی
 به یانی پۆزی بواتر به و شیوه یه هله بکه یین...
 شه وی په لدايه یا، ده بجوره نه م شه و...

نه م شه وه دریزه چوون و که ی کوتایی دیت...؟! نه و پرسپاره
 خه سستپوونه وه ی هیلاکی و گومانی به رگه گرتن بوو له و بارودوخه
 ناهه مواره ی که تپی که و تپوین. کاتیکیش له گه ل شه وی پینشووتر

بهراوردمان ده‌کرد ده‌ماندی دریزی شوی به‌کم سوومه‌ندو هی
 نووه‌میش زیان به‌خش بوو، به‌وش بایه‌خی هونهری که‌لک
 وه‌رگرتن له‌کاتو شاره‌زایی جوگرافیاو هه‌لو مه‌رج ده‌رده‌کوت
 که‌ ئیمه‌ که‌متر له‌ هونهره‌مان ده‌زانی. تا هه‌نگی بیستو چوار
 ساعات بوو به‌پتوه‌بووین. به‌و پینگا سه‌خته‌ش.. جا تو وه‌ره
 چوارده‌ سه‌عاتی تریش بئ خه‌وتن و خواردنیکسی باش له‌ ژیر
 په‌حه‌تسی به‌فسرو پویه‌په‌روی ئاگرتکی دۆزه‌خیسی به‌ پتوه
 بوه‌ستین و به‌رگه‌ بگرین و نه‌مرین!.

له‌به‌ر ئاگره‌ نه‌وۆزیه‌که‌ گیانمان خاوبووه‌وه‌و هه‌ستی خه‌وو
 خواردنمان زیاتر وروژا. هه‌ر چه‌نده‌ کیشه‌ی برسیتی چار ده‌کرا،
 به‌لام خه‌و چۆن؟

* * * * *

مه‌نجه‌لێکمان خسته‌ سه‌ر لایه‌کی ئاگره‌که‌ و پهرمان له‌ به‌فر
 کرد بۆ شه‌وه‌ی بتویته‌وه‌و ببین به‌ ئاو، هه‌رکه‌ ئاوه‌که‌ هاته‌ کول
 بانگکرا:

-برنجه‌که‌ لای کیه‌؟ بیهینن.

ده‌نگ نه‌بوو. دووباره‌کرایه‌وه‌، که‌س خۆی نه‌کرد به‌ خاوه‌ن و
 ناچار باسی ساواره‌که‌ کراو نه‌ویش که‌س نه‌یگوت لای منه‌! نه‌ی
 خودایه‌ نه‌دی دانه‌وتله‌که‌ چی به‌سه‌ره‌ات؟!.

په‌وشه‌که‌ ناخۆشتر بوو، نه‌مانی برنج و ساوار بئ ئومیدبیه‌کی
 سه‌یری هینایه‌ پیش، خه‌ریک بوو له‌سه‌ر شه‌وه‌ ده‌نگه‌ ده‌نگ
 دروست ببین، به‌لام تازه‌ چوو. له‌ پهر من به‌ بیرم هاته‌وه‌ که‌ برنج و
 ساواره‌که‌ لای ته‌نیاوو، به‌لام بئ ده‌نگیم لێکرد، چونکه‌ ده‌مزان
 له‌ پینگادا فرتی داوه‌ یاخود، لێی به‌جیماوه‌. پاشان که‌ به‌نهینن به
 ته‌نیام گوت:

—من به دهستی خۆم دانه و ئیله کهم دایه دهستت؟
ئو ئینکاری نه کرد، به لام گوتی:

—له و شوینهی که پشوومان لییدا له یادم کردوو.

تازه له دهستچوو، به رازیش نه ده گه یشته وه ئه و شوینه. به
هه رحال، ئاوه که مان نه ستانده وه وه هندی خوی و رویمان تیکرو
له و پینچ قۆدیه گزشته سه رکه گایه ش که پیمان بوون سنی
دانه مان هه لپچرین و خستمانه ناو پوناوه که و شله یه کی نایابمان
دروستکردو له بهر ئه وه یش هه م که م بوو هه م زویش برسی
بووین، هینده به تام بوو کاتیک به ژیره مه تاره فرمانده کرد هه ر
لیتی تیره نه ده بووین. به م شتیه وه به و شه وه سارده توژیک
هه ناومان گه رم بوونه وه. به لام، خه وی چاوانمان چون پراو بنیین؟
ئه وه یان کینشه یه کی گه وره و کاریکسی سته م بوو؟ به نوکته و
حیکایه ت هه ندی خۆمان خه ریککرد، به لام تیشوو شه و چه ره ی
قسان بو شه و یکی بیداری درتو دژوار ئاسان نه بوو، هه رچی
ده مانکرو ده مانگوت هه ر زوو ده بپرایه وه، ته نیا شه وه درتزه که
نه ی، که کوتایی نه ده هات و نه ده بپرایه وه و نه ده بپرایه وه.

* * * * *

بو شه وی هه موو گیانمان له سه رما بپاریزین له جینی خۆمان
ده سووپاین و هه موو لایه کمان به یه کسانی له ئاگره که ده کرد.
له لایه کی دیکه ئاگره که ش هینده له سه رماو له به فره که
سه لاهه تر نه بوو. کاتیک شه و پاشکا ناوه ناوه هه فالتیک خه و
ده بیرده وه و له پڕ به ره و ناو ئاگره که ده چوو، هه فالتی تری
ده یانگرتیه وه. کئی هه بوو تا به یانی چه ند جارنیک نه که وی و
نه گیریتیه وه؟ له و شه وه تفوسیه ده ته نیا دوو سنی که س
جله کانمان نه سووتان و نه سووتاین.

ئاى ! ئەم شەۋە درىژە نالە بارە چۆن و كەى كۆتايى دى؟ شەۋىك
 تا بە يانى رايەخ بە فر بىن و، باليف بە فر بىن و، ليفە بە فر بىن و،
 دەۋر بىر ھەسۋى ھەر بە فر بىن؟! . بۇ سەبىر كىردن و پامان لە و
 دەۋر بىر ھەسۋانە يىبە چەند جارىك من لە ناگرە كە بوور
 دەكە و تەۋە ھەستەم رادە گرت: لەناو ئەو دۆلە تەنگە دا تەنيا
 دەنگى بىن دەنگى دەبىسترا و زەۋىش كىش و مات خۆى بۇ بە فر
 پانكر دىبوۋە ھەر ھەرى دەگرت و لە باۋەشى دەكرىد چاۋى لى
 تىر نە دەبوو. ئەۋە چە شەقىكە لە نىۋان بە فر و زەۋىدا ھەبە
 تاسەى تامە زىۋىيان لە بە كترى ناشكى و تىر نابىن. ئاى خوداى
 بە فر و خاك!

زاپەلەى كلوۋە بە فر ھەكان ئاۋازىكى غەمگىن و زەنگى مەترسى
 مردنى پۇلىك پىشەمەرگەى و لاتىكى خاپور كراۋىبوو. دىمەنەكان
 سىحراۋى بوون و منىش شاعىرانە رادەمام و لەگەل خودى خۇمدا
 دەۋام، بەلام پىش ئەۋەى تامە زىۋىم بشكى سەرما بەرە و بەر
 ناگرەكەى رادەنامەۋە و سىروشى ئەۋ ئەندىشانەى پىن دەبىم كە
 خەرىك بوو دەبوونە شىعەر.

دەۋرى ناگرەكەمان دابوو، ھەر دەسۋوراپىنەۋە و جاشە ئازادە
 دىلەكانىش لاساى ئىمەيان دەكرەۋە، لىرە لە بەردەم مەترسى
 مردنى ھەموۋاندا جاشەكانىش ئازادبوون و ئەۋ شەۋەش بۇ ئەۋان
 سەد ھىندەى ئىمە ناخۇشتر بوو، چونكە ئەۋان لە پىۋى
 دەۋرۋىشەۋە نىگەران بوون و ھەكو خۇيان دەيانگوت:

-ئەگەر ئىۋە بىرن شەھىدى رىنگەى ئازادى و پىزگارىن، بەلام ئەدى
 ئەگەر ئىمە بىرىن چىن؟.

ئەو پرسیارەى ئىوان لەلایەك و دەى ئىمەیان بەرز دەكردەو و بە
بەرورد مردنمان لاشیرین دەبوو، لەلایەكى دیکەش بەزەیم بەوان
دەهاتەو..

زەوى بەفرى هەلەدەلووشى و ئاگرەكەش دارى هەلەدەلووشین و
ئىمەش لەنیوانى ئاگرو بەفردا رکا بەرىمان لەگەل مردندا دەكرو
شیرادەى ژیانمان سەر دەخست. ئاگر لرفە لرفى دەهات و تا پىش
دەچوو زیاتر بەرەو ئاسمان هەلەدەكشا، لەگەل ئەو شدا بەفروەك
پەشمالى سىپى بەسەردا دەهاتە خوارەو و پىمواىن لە یەك مەترى
چوارگوشەو لەیەك چرکەدا سەدان و بگرە هەزاران كلو بەفر
دەبارین، كلو بەفرى كەچە پەرز دەبارین. هەموو جار نەنم
دەبگوت:

— لەگەل هەر كلو بەفرىكى بارىو فریشتە یەك دادە بەزى تا دەگاتە
سەر زەوى ئىنجا دەگەرێتەو ئاسمان!

ئەو كات بىرم دەكردەو و لەبەر خۆمەو دەمگوت: ئەگەر ئەو
بۆچوونەى نەنم پاست بى ئەم شەو چەند ملیۆن مەلایكەت
ئىمە لەو بى دەره تانى و بى نوایەدا دەبینن؟ تۆ بلى یەك كىكیان
بەزەبىەكى بە ئىمەدا نەهیتەو و هەرنا هەوالى ئەو بى نەواىو
لێقە و ماویەمان بۆ سەرەو نەباتەو؟

دنيا هەمووى بەفر بوو ئاگرە پیرۆزەكەش لەو شەو بىنامانەدا
بەرگری لیدەكردین و نەیدەهیتشت وەك دارو بەردو نۆل و چیاكان
لە بەفردا نوغرۆ ببین، بەلكو دەیویست لە باوەشى خۆیدا
هەلمانپو كینن، بەلام لە سەرمان پەق نەببینهو! ئاگرى ئەو
شەو زەردەشتى لا خۆشە و یسترو باپەخى خۆشى لا پتر كردین،
چونكە ئەو نەندە پىویستمان پىسى هەبىو هەر بە دەوریدا
دەسوورپاينەو و ناوەش هەفالىك وەك پەپولە خۆى بۆ

دهاويشت، به لام پيش نه وهی له باوه شی خويدا هه لپروکينن
بوو ده خرايه وه و پنگه ی پي نه ده درا تامه زوقی ناگره که بشکينن.
- هه فالان وريابن خوتان هه لته پروکينن.

* * * * *

ناو پاوسه تابي نه و شه وه به فرو ناگرو نيمه ش پانه وه ستاين..
به فرده باری.. ناگر لرفه لرفی ده کرد.. نيمه ش له ژير به فرو
به رامبه ر به ناگر ده خولايينه وه. هه ر چونی بی به رگه مان گرت و
پوژ بووه وه، به لام له بهر ته متومان و به فر بارين دنيا هه ر نيمچه
تاريک بوو وه کو شه وی پابردووش نه و دوو قوښه گوشته ی پيمان
مابوون له ناو ناوو خوي و پونمان کردن و هه ر به پتوه فرمان کردن.
شیدی ليره به دواوه تيشووی سه فیری به فرمان براو ته قه مان له
بني هه مباني وه هيتنا.

چی بکه ين؟ پرسيارتيک بوو له ميشکی هه مواندا ده خولاييه وه.
به ره و پوژمه لات بيخمه يه و دوزمن زور قايمي گرتوه. لای پوژئاوا
شاره زاننه بووين، به لام ده مانزانی تا گوندي نامادا و دینارته بين
ناوه دانیه و شه ويش دوزمني لتيه. سه يری پيرسيشمان ده کرد زور
سه خت و دژواریوو، دواي نه و هه مو به فر بارينه هه لگه پان پيایدا
مه حال بوو. هه فال چالاک[†] ده يگوت:

- پایزی پابردوو نيمه به رينگه يه کدا هاتين به ناو دۆلتيکدا
په تده بوو، نه ک سه رشاخ..

به پتي تاريفی نه و ماوه يه ک به ره و پوژئاوا ملی رينگه مان گرت،
به لام به هوی به فیری زور نه يده توانی شوينه کان بناسيته وه، که
بی نوميد بوو گوتی:

[†] له تاوانه گه وره که ی نه مفالدا به ديل گيراو بی سه رو شوين بوو .

-من توبالەكە ھەلناگرم و پڻگەكە نادۆزمەوہ.

گەبشتینە ناو كاوولە گوندیكى راگوازراو لەوئى ھەرچەندە سەیرمان
کردو ھەستى خۆمان راگرت بەلكو گوندیبەك، رېبوارنكمان لیببیتتە
خدرى زیندە، كەسێك پەیا نەبوو.

شوینەوارى پڻگایەك لەناو گوندەكەدا بەرەو سەر چیا بەدى دەكرا
، ملی ئەو پڻگایەمان گرت.. پڻچاوپڻچ دەپۆیشتین تا گەبشتینە
ناو ئەو پەزانەى لە بەفردا خەتم بوو بوون. ھەرچەندە زۆر زۆر
ھیلاك بووین، بەلام لەگەڵ ھەر ھەنگاوێك سەرکەوتن دلەمان
خۆشتردەبوو، چونكە ئەودىوى چیا ئاوەدانى بوو، بارەگاكانى
خۆشمان لەوئى بوون و دەمانگوت: ئەگەر بگەینە سەر چیاكە ئەوا
دابەزین ئاسانترو خۆشترە. بەو ئومیدە سەردەكەوتین تا لە ھیکرا
پوویەپووی شاخىكى سووردى دیوار ئاسای چاوەروان
نەكراو بووینەوہ. ئاخ ئەو شاخە چ ئاستەنگىكى گەورەبوو. بەدواى
پڻگایەكدا گەراين لەو شاخە عاسیئە خۆمان دەریاز بکەین، بەلام
ھەندى چووین و ھاتین سووردى نەبوو، نەشدەكرا بە نەشارەزاییو
لەقەد چیاىەكى وەھا سەختدا ھەموو وزەى خۆمان بئێھوودە
بەدواى دۆزینەوہى پڻگایەكدا بە بادا بدەین، بۆیە بە ھەناسەىەكى
ساردتر لەو بەفرەى كە دەبارىو بە پەشبینیەوہ جارێكىتر بەرپى
خۆماندا گەراينەوہو شۆپووینەوہ.. بەرەو خوارەوہو بۆ دواوہ
ھەنگاوى سستمان دەھاویشتنو وقاچەكانمان بەگرانى بەدواى
ویستماندا راڤەكێشان، تا گەبشتینەوہ ناو كاوولە گوندى نەقەبو
لەوئى دوو پڻگەمان لە بەردەمدا بوون: بەرەو بیخمە یان، بەرەو
دینارته چوون. باشە چۆن بپۆینو چى بکەین؟! من لە دینارته
خەلكم دەناسى، بەلام چۆن بگەینە ئەوئى؟

* * * * *

- باشه ئىتوھ لىرەبنو ئىتمە سىن ھەفالى دەچىن و ھەولەدە دەين بگەينە ناو دىنارتە و ولەوئى بە ھەوئى ناسىياوھە كانم بە خواردن و وشارە زاوھ دەگە پىئىنە وھ .

باشە دىنارتە چەند نوورە ؟، چۆن دەگەن ؟ كەى دەگە پىئە وھ ؟ .
ئەگەر لە پىنگە تووشى دوژمن بوون ئىتمە چوزانىن ؟

ھەرچى پىنگەى نووھم بوو دەبوو بەرھە و بىخەمە بگە پىئىنە وھ .. باشە ئەوئى چەند دوورە ؟، كەى دەگەين ؟ كە گە يىشتىن چى بگەين ؟
وھ لامسى ئەم پىرسىيارانە سەخت بوو ، بە لام پىنگا و ئەگەرە كانسى دەريازبوون ھەر ئەوھ بوون .

لە ئەنجامى بىر كىردنە وھ و پىرس و پاوھ رگرتن بىر يارماندا بەرھە و بىخەمە كىل بىئە وھ . گوتمان ئەگەر پەبایە كانسى پارىزگارى بىخەمە جاش بوون ھەولەدە دەين تەفاهومىيان لە گەلدا بگەين و ئەگەر تەفاهومىشىيان نەكرد ياخود ، پەبایە كان سوپا بوون ئەوا لىيان دەدەين و خۆ ئەگەر سەر كە و تووش نەبىن ئەوا لەوئى بگورژىين باشترە لەوھى لە برسان ولە سەرمان پەق بىئە وھ ؟

* * * * *

ھىشتا بەفر ھەر دەكەوت ، ئىتمەش بەرھە و بىخەمە كىل بووینە وھ . بەرپوھ دەپوئىشتىن و ھەرىكە مان بىرمان لە ھەزارو پەك شت دەكردە وھ . دەپوئىن و قوئاغ ديار نىبە ، پىنگا و ھەوارىش ھەر ھەمسووى بەفرە بەفر .. نۆلاو نۆل دەپوئىشتىن ، كاتسى ئىتوارە برسىتى و ماندوئىتى بە تەواوى تىنى بۆ ھىتايىن . ھەندى لە ھەفالىن و دىلە كانىش لە پەلوپۆ كەوتن . دەى ھەفالىن ، دەى برادەرىنە زۆرمان نەماوھ چاوھەكەم ، براينە .. ئەو قسانە ھى ئەوانە بوون كە ھىشتا پەوشىيان باشبوو . لىرەدا لە يەكترى نووركە و تىبووینە وھ و پەرتە وازە بووبووين كە ئەوھش نىشانەى

په ککه و تنو جياوازی وزه و توانامان بوو. هيچ چارمان نه ماو له
جینگايه ک خبر بووینه وه و که ويستماني ناگرتک بکینه وه له
چوارکه س زياتر توانای خپرکړنه وهی دارمان نه بوو. نه و جاره بؤ
ناگرکړنه وه ناچار بووین چنه د هه شوه په کی گولله ی نار. بی.
جی بسووتینين.

- باشه چی بکین؟

توانای پښتن نه ماوه، شوننی حه وانه وه نبييه، نان نبييه.. به لام
نه وهی هه بوو باوه پو شیراده ی پشمه رگايه تی بوو، نه ویش تا
چنه د برده کاتو چؤن وزه مان ده داته وه بهر؟
نه وه نه مجاره ش خؤمان گه رمکرده وه، نه دی نواتر چی بکین؟،
نایا ده کړی هه نديکمان به جیبمینين و هه نديکيشمان بږوین؟ نه م
پرسيارانه و ده یاتن پرسياری ترمان له خؤمان ده کړدن. برسياتی
برستی لښ پريووين و خه ویش سه ريارتیکی زؤر گران بوو
به سه رمانه وه. نه و ناوه زؤر گه راین به لکو نه سپیک، نیسترتک
بدؤزینه وه و سه ری بږين چونکه به هزی راگواستن و قه ده غه کړدی
گه رمیان و کوپستان کړدن په وه نده کانی سریشمه هه موو
ده واره کانی خؤیان له و ناوچه یه به په لاکرد بوون، به لام هيچمان
به دی نه کړدو ته نانه ت چؤله که یه ک یان، سموره یه کیش! من و
دلشاد کویسی و نه به ز له ولاتر به جیا ناگرتکی بچو و کترمان
کړد بؤوه و خؤمان گه رم ده کړده وه و هک ده لئین سه رمان به یه که وه
نابوو، بی نومیدانه بیرمان ده کړده وه و پڼگه چاره یه کمان شک
نده بږدو درده دلمان بؤ یه کتری ده کړد، له و ساتانه داو له هيکړا
شه په شه پیک له ناسمانه وه راپچله کاندین. هه سه رمان
به رزکړده وه و من و دلشادو نه به ز به هه له داوان په لاماری
چه که کانه اندا که له ته نیشتمان به به نده دارنیکمانه وه

هه لپه ساردبوون، به لام نه به ز له ئیمه ته ږده ست تریوو، بویه
تابلیتی یه ک دوو به ته قه ی تفهنگه ناتویه که ی براده رانی تری
بیدار کرده وه.

شای! له و ډوله چۆل و هۆله و له ناو شه و به فرو بیده نگیه دا نه و
ته قه یه چ ده نگیکي دایه وه و ناوازی دهنگو زایه له که ی زمه یه کی
چه ند خوشی له گویماندا زینگانده وه! من هه رگیز جارنکی تر
گویم له ته قه یه کی وه ک شه و ته قه ئومید به خشه خۆش و پر له
شوازه نه بوو بوو. ته قه که دل و گوئی کردنه وه و ته می بئ ئومیدی
له پیش چاوان پامالی و مژده ی خۆشیه کی چاوه پوان نه کراوی
که یاند. شه و ته قه یه په یوه ندی به هزر، گوئی، دل و گه ده وه
هه بوو!.. که سه یرمکرد ده مدی له شوینی سیږه ی
کلاوشینکوفه که م شتیک ده هاته خوارئ بۆ ئیمه له هه موو شته کان
پتویست تر بوو... شه و شته بالنده یه کی په شی زه به لاج بوو...!
نه به ز پیکای و له سه ر سه ری پیره دار به پروه که ی هینایه خواره وه.
سه یر له وه بوو هه ر که شه په شه په که ی به ناگای هیناینه وه و
ئیمه ش په لاماری چه که کانماندا بالنده که ش که له سه ر لکه دارنکی
وشکی سه ر سه رمان نیشته بووه و هه سستی به جووله ی ئیمه کرد
، له و ساته یدا که ویستی بفریته وه و خزی ده ربا ز بکات، بۆ فرینه وه
فشارنکی خسته سه ر لکه داره که ی ژیری و لکه داره که ش به رگه ی
نه گرت و کتوپر شکاو چه ند چرکه یه کی له هه ستانه وه دواخست..
شه و چه ند چرکه دواخسته بۆ بالنده که بووه مایه ی سه ر
تیاچوون و بۆ ئیمه ش نارمانج پینکان و ده ربا زبوون بوو
له سه رتیاچوون!؟.

شه و کاته ی به چاوه کانی خۆشم ده مدی بالنده که له ناسمانه وه
ده که وته خواره وه، به لام له خۆشییان دلم به وایی نه ده هات!..

چاوم تېبريبوو، هات ته پ.. ته پ كه وته بن پښيان و بهرده ستان..
 دلشاد چه قوکه ی دهره ښناو گه رماو گه رم سهری بری و به کسر
 خوشیبه ک دلی هه موانی گرت و هه و بؤ یادگاریش من کامیراکه م
 دهره ښناو چه ند وینه به کی بالنده که م گرت. ده شتی له هه موومان
 که له گه تریوو، کاتیک سهری بالیکسی خسته ژیر پیی و سهری
 باله که ی تری به رز کرده وه له به رزایی ده ستیشی زیاتر بوو!
 نه جات که کورنکی بچکوله بوو ده یگوت: نه م بالنده به به قه د من
 ده بیت.

* * * * *

پنښمه رگه و دیل به به که وه دهره مان داو که ولمانکرد .
 گوشته که مان کرده دوازه به ش، به بؤ چوونی هه مووان بالنده که
 شه ش کیلو زیاتر ده بوو. هه ربه که مان به شه گوشته که ی خو مان
 به شیشیکه وه برژاندو هه نگی جاشه کان ده یانگوت:

- ښمه سهره تا پیمان و ابو به شتی ښمه ی لیتاده ن! .

به لام، که دیتیان به به کسانى دابه شمان کرد هینده ی تر
 شهره زار بوون. به و برسیتیه شیشه به ک گوشتی به خوئی ! به لن
 له و ره وشه ناله باره دا شیشه به ک گوشتی برژاوو به خوئی نه که هه
 که م نه بوو ، به لکو له چاره نووسنکی ره شی بزگار کردین؟

نه و بالنده پیروزه له کوټوه هات؟! . نه وه خوا ناردی! خدری
 زینده بوو! له بهر نه وه ی مارکسیست بووین خو نه گه ر
 به کښکیشمان باوه پی به وه هه بووین که په یدا بوونی بالنده که
 کارنکی خوا یی بووه و بؤ نه وه ی نه مرین بؤی ناروین نه وا هه ر
 بریای ناخی خوئی ناشکرا نه ده کردو به پروداونکی (پښکه وت) ی
 دهره به پی! .. خو نه گه ر له خواووه وه ش نه بووین نه وا بښگومان
 به هؤی نه و هه موو به فره باریوه بالنده که ش له و کوټستانه وه کو

ئىمە سەرگەردان و برسى بوو و له پىناوى نىچىرىك دە سوورپايە وە و
كانتىكىش له ئاسمانى به تەمتمانە وە چاوى به ئىمەى سەر بە فرو
ناو بە فر كەوت پەنگە به كە لان، يان ئازە لمان تىگە يىشتىن ، بۆيە
به گوپ دابەزى و كانتىكىش پووبە پووى ئىمەى له خۆى برسى ترو
به توانا تر بوو وە خۆى بوو نىچىرو قوربانى دەرباز بوونى ئىمە ؟
ئە وە ش ياساى دارستان و ژيانە و هەميشە و هەر بە هيزترين
سەردە كە وئى وەر ئە وىش دەمىننئە وە !

هەنگىنى شتىكم هانە وە بىرو پووم له مام جە وەر كرو پىم گوت:
- مام جە وەر پىدە چى ئىمە ش گورگە كۆرە كە بىن ؟
مام جە وەر شىش كە فەرماندە يە كى سوعبە تچى بوو، يە كسەر
گوتى:

- ئە گەر ئە و نە باين ئە و بالئندە يە مان لىراست نە دە هات و نە دە هاتە
بە ر دە ست ! .

سى پۆڭ پىش ئە و سە فەرمان لە گە ل مام جە وەر له نزيك گوندى
خە تىببىيانى دە شتى هە رىر چووينە مالىك بە تاقى تە نيا لە وئى
دە ژيان و كە له كابرى خاوەن مالىمان پرسى: باشە ئۆ وە به تە نيا
چۆن لىرە دە ژىن خۆ نوژمن ئە م ناوەى راگواز سوو و پىنگە ش
نادات خوار دە مە نى و كە سىش بۆ ئىرە بىن ؟ ..

كابرا به پشوو يە كى درىژو كە سە ر وە گوتى:
- خوا تا ئە جە لمان نە دات نامرىن و تا سە رىش بەمىننى پرزقى
دە دات .

بۆ سە لماندى بۆ چوونە كە شى ئە م حىكايە تەى گىپرايە وە و گوتى:
- دە لىن پۆڭك بزنك له ناو مىنگە لى شوانىك هە ر تە دە بىن و دە پروا
بە پا كردن لە مىنگە لە كە دوور دە كوئىتە وە ، هە رچە نە دە شوانە كە
بانگى دە كات و بە بويدا رادە كات كە لكى نابىن ، تا له جىگايە ك

بزنه که ده چیته ناو ئەشکەرتیک و کاتیکیش شوانه که ده گاته
سەری دەبینی گورگینگی کورە سەری لە کەلاکی بزنە بۆرە ناو و
دەبخوات! .. ئەوجا خوا چۆن پزقی ئیمە دەبەری؟

لەوی، لەگەڵ مام جەوهر باسی ئەو حیکایەت ئەفسانەییەمان
کردەو و بە دنیاییشەو ئەگەر ئەو باندە نەبوایە لانی کەم
چەند هەفالتیک و دیلەکانیش نەیان دەتوانی زیاتر پێبکەو و لەوی
بەجی دەمان و دەمردن! ..

* * * * *

تۆزیک گوپو تینمان هاتەو بەر بەرە بەری پۆژاوا
کەوتینەو و پێ. تا زیاتر دەپۆشتین بەفریش بەرەو کەم بوونەو
دەچوو، لێرەش بەولاو شارەزا بووین و دەمانزانی ناو گەلی
بێخەو دەوری بە هۆی زنی بادینانەو کەمتر بەفر
دەگرتەو . کاتیک گەشتینە کاولە گوندی پاگۆیزاوی میزگەمبەر
هەندیک لە برادەرەن لە پەلوپۆ کەوتبوون. دەی برادەرینە، دەی
چاوەکەم... کەلکی نەبوو. خەو چاوی کوێر کردبووین و بەرپیتی
خۆمان نەدەدی و برسیتیش توانای پۆشتنی کۆشتبوو. جاری وا
هەبوو چەند هەنگاوێک بە دەم خەو و دەپۆشتین و هەندێک لە
هەفالان و سێ دیلەکەش زوو زوو دەکەوتن و هەل دەستانەو و زۆر
بە زەحمەتیش هەنگاویان دەنان. قاچی چەند هەفالتیک پەنماو بە
تەواوی شەکت بوون، بەلام هەردەبوو بپۆین. کاکلی دیل هاواری
دەکرد:

بەجیم بیلن با من لێرە بمرم..

فکری (بیل) دەیگوت:

- بمکوژن باشترە ...

عومەر(دیل)یش له وان په ریشان تر بوو . دیاره نیمه له پوانگه ی مروځایه تیه وه به جیمان نه ده هیشتن دنا هیچ کاریکمان پینان نه مابوو. هر بۆ هاندان و بۆ شه وهی بپوون و به ته واوی نه که ون، نه وانسه ی وه زعمان باشتو بوو درۆمان بۆ نه وانسه ده کردن که شه پریوو شپړزه بوون.

تو وهره سه یرکه به و وه زعه شه وه ده چوون به خوشی بڼ، یان ناخوشی خواردن له دوژمن بسینین! . کاتیک له دوا ته کان و کوتایسی توانای هه نگانوان و له پوخی مردندا گه یشتینه پوخی گوندی سوسن سه رمان له و تروسکه ناگرانه سوپما که له ناو گونده که دا به رچاو که وتن. زووتر هاتو چۆی شه و گونده مان کردبوو، به لام پایزی هه مان سال هه والمان بۆ هات که خه لکه که ی پاگوازان و چولکرا، نیستا که ش که ده بینین گونده که ناوه دانه ! له خۆمان ده پرسیه وه:

-نه وه ناوه دان کراوه ته وه یان، هیزی دوژمنی لئی ه؟!

* * * * *

هرچی بڼ ! نه وانسه ی له په لوپو که و تسبوون به جیمان و نه وانسه ی تریش به پاریزه پاریزه خۆمان گه یانده به رده م به که م خانووی گونده که و له وی تیگه یشتین ناوه دانه . تا بڼ ناریشه خۆمان بگه یه نینه شه و ماله پلانیکمان داپشت و به پیتی شه و پلانه سالارو نه به ز به خشکه یی خویان گه یانده پستی ده رگای ماله که و بۆ شه وه ش سه ر له خاوه ن ماله که تیک بده یین و بیته ده ره وه ش له نووره وه هاواری ماله که مانکرد. کاتیک له زووره وه گوئیان له ده نگمان بو خاوه ن ماله که به چه کینکی نار. بی. که ی به ده ست ده رگای کرده وه و شه و سیره ی له لای نیمه گرتبوو، به لام هه فالانی

پشتی دەرگا لوولە ی تەفەنگە کانیان دانایە سەر پشت. کابرا بە ترسو لەرزەووە یە کەسەر گوئی:

- ئێمە بە ناچاری چە کمان هە لگرتوووە و دژی ئێوین.

ئێمەش چووینە ئو و ماله و هەر چەندە بە راستی قسەمان بو کابرا دە کردو دە مانگوت:

- لێفە و ماوین و نە هاتووین ئێو چە ک بە کین، بە لام کابرا بپوای نە دە کردو دە یگوت:

- دە زانین ئە مشە و شەوی گورگانه و خۆشمان دە مانزانی پۆژیک هەر تووش دە بین، بە لام چی بە کین بە مەرجی چە ک هە لگرتن بو پاراستنی پڕۆژە ی بێخە حکومە ت پێگای مانەوە ی داوین، دە نا پامان دە گوازن و گوندە کە شمان وە کو گوندە کانی تر وێران دە کەن.. کابرامان لە گە ل خۆمان بێر دە مالی مام سلێمانی پێش سێپی گوندە کە و لای ئویش راستی مە سە لە کە مان باس کرد، بە لام هە م ئوو هە م خە لکە کە ش هەر بپوایان نە دە کردو پێیان وابوو دارو بە ردی ئو ناوہ بو تە پێشمەرگە !.

ئە وانە ی کە لە دە رەوہ ی گوندیش کە و تێوین هاتن و مام سلێمان دا بە شیکردینە سەر مالان، بە لام جگە لە مام سلێمان و ژنو منال، پیاوہ جاشە کانی تر هە موویان خۆیان شار دە وە و ئو هە ش بو ئێمە گرینگ نە بوو، چونکە هیچ کار تێکمان بە وان نە بوو! ... و پێککە و تین بە پە لە نانێک بخۆین و پشوو یە ک بە دە بین و بپۆین. هەر چە ندیشە پیاوہ کان لە مال نە مان، بە لام ژنە کان خزمە تێکی زۆریان کردین و ئەرکی میوانداریان بە جوانی بە جێهێنا.

کە بە سەر هاتە کە شمان بو مام سلێمان گێراپە وە ئو دە یگوت:

- ئە نگۆ عیفریتن، جەندۆ کەن، شە ی تانن چن هە ی مار پە میراتینە؟!

ههروهه دهیگوت:

به و چلهی زستانه مهگه ر دتیه کان بتوانن له و چیا سهخته
بدن و پرگاریان ببین، دهنا نهوهی ئیوه کربوتانه مرقف کردهنی
نیبه! ههروهه درتیهی پینده داو دهیگوت: په شتیخ نهحمه د
نهمن شتیست سال زیاترم نه مزانیوه له م کاتهی سالدا که سیک له
کورنيس، یان بیراتی دابی و دهریاز بوویی، به لام چه ندین که سم
دیون له و چیا به دا له به فردا خنکاون و رهق بوونه تهوه. بویه ئیوه
یان دیون، یان فریشتهن، یان... که مام سلیمان به و شتیوه به
باسی سهختی و دژواری نه و چیا بهی له چلهی زستان بق ده کرین
ترسی پاشوهخت موچرکی به گیانماندا دههیتان.
* * * * *

من و چالاک و فیکری میوانی مالیک بووین ته نیا ژنیکی به ریز
رووخوش و مناله وورده کانی له وی بوون . دواي نان خواردن له بهر
سۆبهی گهرمی داران هینده خاوبووینه وه به کسه ر خه ومان لی
بکه وی ، به لام نه ده کرا چونکه ماوهی دیاری کراو زقر که م
بوو له گه ل چالاک بریارماندا هه ریه که و چاره گه سه عاتیک به نوره
بخه وین . سه ره تا نه و نوست هه ر سه ری نایه سه ربالیف
خه و کوتکه بر دیه وه و به ناو خه و یکی قول و تامه زوژدا رۆجو . کاتی
دیاری کراو بانگم کردوه و شیارم کردوه و خۆشم هه ر له بهر سۆبه که
چاوم نانه سه ر به کتری به کسه ر نووستم . له بهر نه وهی به
هه ستیاری نووستبووم ، هه ر دواي چه ند خوله کیک به ناگا
هاتمه وه و سه یرمکرد چالاک دیسان خه و تۆته وه ! ... هه رکه فکری
زانی که پیم ناخۆشه نه و خه و تۆته وه پینی گوتم:
تۆش بنوو غه مت نه بی من به ناگام ! .

پنکه نینم به و قسه یی دیله که ده هاته وه، به لام نه و له ناخیه وه
نه وه ی گوت، چونکه له و سه فهرده دا هم باش تیکه ل ببوینو وه هم
نه گه ر نیازنکی خرابیشی هه بوایه شه و له بهر په ریشانی وه زعی
خوی هه ر هیچی پینه ده کرا، له گه ل نه وه شدا هه لو یسته که ی هه ر
جینگه ی سوپاس بوو!

مام سلیمان ناماده یی خوی پیشاندا که وه ک شاره زاو پینوین
له گه لمان بیت. کاتیکیش که به پی که تینه وه باران به لیزمه
ده باری و ته متومانیش شه وه که ی هینده ی تر تاریک و نه نگوسته
چاو کردبوو. دوزمن ناو گه لی بیخمه و لئواره کانی زعی زور باش
قایم کردبوو، له بهر نه وه مام سلیمان ده یگوت:

- هه رچه نده من خه لکی نیروم، به لام به ته نیاش ناتوانم به ناو
نه وه موو مؤلگانه ی حکومه تدا رته ببم، نه خاسمه ئیوه شم
له گه لدا بنو به خوا برینی چیا ی پیرسیش دوا ی نه وه موو به فر
بارینه کارنکی مه حاله .

- باشه چار چیه؟

- چار هه ر نه وه یه من به رینگه یه کی زور ناخوشتاندا ده به م و ده بین
ئیوه ش وریابن و پشووشتان دریزین.

- باشه خوت چی به چاک ده زانی ئیمه قایلین.

* * * * *

مام سلیمان پیشکوت و ئیمه ش به دوایدا به تهلانی نیوان
چیاو زیدا هه لگه راین و له نیوان به فرو دوزمن به بزنه ریماندا
سه رده که وتین و ده پویشستین. له بهر تاریکی و سه ختی رینگا
ده ستمان به پشتی یه کتریه وه گرتبوو، له هه ندی جینگادا له
ته لان و ره وه زی زور سه خندا سه رده که وتین و ده بو به ده ست
راکتشان و ده ربا زکردنی یه کتری سه ربکه وین و هه ل بگه رینین. له و

تەلانى سەختەدا ھەر دەكە وتىن و ھەلدە ستاينەو، لە نىوان تريكە شاخ و سەر ئو بەردە پەقانىش لە بەر بەرپونەو ھەموو گوتراو مام سلتیمانیش زوو زوو دەيگوت:

- كەس نەكوخى (بيگەيەنە)، كەس دەنگ نەكات (بيگەيەنە)، بەردى ژىر پىتان غلۆۆ نەبنەو (بيگەيەنە)، چونكە نوژمن لە خوار ئىمەيو ھەر ھەستمان پىتيكات كارمان تەواو (بيگەيەنە).

لە خوارو ھە ھاژەي زى دەھات و لە سەر ھەش ھاشەي باران، ئىمەش بىدەنگ ھەلدەگەراين و دەكە وتىن و ھەلدە ستاينەو، مام سلتیمان زۆر شارەزابوو، دەنا كەس بەر پىتى خوشى نەدەدى. ئو لە پىشەو دەپۆيشت و ئىمەش بەك لەدواي بەك پىشتى بەكتريمان گرتبوو. شوينەكە زۆر سەخت بوو، ئەگەر بەكتريمان نەگرتباو بەكيك غلۆۆ بووبايەو ئەوا بىنگومان بە ھەپروون ھەپروون كراوى دەكەوتە بەر دەستى نوژمنان.

سەرھەي تاريكى و سەختى رىگاكەش بەھۆي شارەزاكەمان ئەمجارە بىتفەم ترو لە دەروونىشەو زالىتر بووين. بەرەبەيان لە ئۆلى بياوى و بەرامبەر گوندى سۆران، لە تەلانىكە بەرەو كەنار زى شۆپبووينەو ھو ئىدى لىرە دواي سوپاسكردى مام سلتیمان ئو بەرەو گوندەكەي خۆي گەرايەو ھو ئىمەش لە بنارى پىرس بەرەو بارەگاكانمان درىژەمان بەرپۆيشتندا.

* * * * *

لەوبەري زى لە شوينەواري گوندى سۆران قەرەبالتفییەكی زۆرى سوپا و جاش دياربوو. لەو كاتەدا من نوشتە نامەيەكی برادەرىكى رىكخستەم ھاتەو ھەيادو كاتىك لە ناو كۆلە پىشتەكەم ھىنايە دەري و خویندەمەو تيايدا نووسرابوو (... ئىمە فەوجى ٦) (سوك پۆزى ٨٨/١/٢٥ بەدل دەبين و سۆران بەجى نىلین بۆ

ئاگادارىستان. ھەفالتان پىتان بە خويندەنە ھەي پاپۇرتە كەش ئەو قەرە بالىغىيەم بە ئالوگۇپى ھىزە كانى دوژمن لىكدايە ۋە.

لەگەل ھىزە كەي دوژمن ئەمبەر ۋە ۋەبەرى نى بووين ، پىم واپىن لەبەر ئە ۋەي لەلەي دوژمنە ۋە دەچووين سەرە تا ئە ۋە ھىزە پىنى وانە بوو پىشمەرگە بىن ، بەلام ھەر كە پىشتمان كەوتە ئەوان ئىمەيان دايە بەر دەستىزى گوللە ، بەلام ئىمە گويمان پىن ئەدان ۋە ھەر دىزەمان بە رۇيشتنى خۇماندا تا لەنا ۋە نەگەل ۋە دۆل ۋە نشىۋە كانى بىنارى پىرس خۇمان بىز كىردو لە مەترسىيە كان دەرچووين.

* * * * *

ئەسپى گۆرىن ۋە ھىكايە تى كاپرا ئەو سەر بىردەي ھىنامە ۋە يادو كاپراش ھىشتا ھەر بەردە ۋام بوو مېنىش ئەو بىرە ۋە رىيە يانم بە خىزايى تىشكى خۇد بە بەرچاودا پەت دە بوون ۋە كاتىكىش لە خاۋەن مالا كەم پىرسى باشە كاپرا نە يگوت ئەو پىشمەرگانە كىن بوون ۋە چىيان بە سەر ھات؟ ئەو گوتى : با ، دە يگوت:

ئەوانە پىشمەرگەي نە شارە زابوون ۋە زىيان ۋە بە فر لىنى گۆپ بوون ۋە لەنا ۋە لات ۋە پازە شاخ ۋە ھەلدىرە كانى بىرات ۋە كۆرىس پەق بونە تە ۋە ، بەلام تا ئىستا تەرمە كانىيان نە ئۆزراۋنە تە ۋە . ئەو ھەزار ۋە لەنگازانە بىنكەس بوون ۋە مېرۇش لەم پۆزگارە دا كىن دەتوانى غەمى كىن ھەل بگىرى ۋە كىن بەرى ئە ۋەي ماۋە بەدۋاى زىنداۋندا بچىن نە خاسمە مردوان...!

خانە خويكەم لەسەر زارى فرۇشيارى ئەسپە كەي بە كەسەر ۋە ئاخە ۋە بەسەر ھاتى پۆلە پىشمەرگە كەي دەگىرپايە ۋە ، بەلام من لە كۆتايىدا پىم گوت:

-ئەو پېشمەرگانەى تۆ باسيان دەكەى ھەموويان دەريازيونو
ماون ، برا ! ...

ئەو بەحەپەساويەو ھەبىرىكى منى كردو گوتى:
-تە چاوا دزانى...؟!

-ئاخر ئەزىش بەكىك بووم لەوان ، بەلام مەترسە ئەسپەكە ھەر
ھى خۆتە ! .

كابرا ھىندەيتەر واقى وپماو لەسەرەخۆ گوتى:
-بىژە ب خوودىئى!

تېببىنى : ئەم دەقە لە ژمارە ٣١ى گۆفارى ئايندەدا بلاوكرائەتەو ھە

رنگی شهو و ههواری رۆژ

له چلهی هاوینداو، له سهه لوتکه بهکی هه ره بئندی چیا ی قه ندیل پوهه و کوردستانی باشور دابنیشه و دوربینیکی تایبهت بده پئیش چاوان و، ورد ورد ته ماشا بکه و پابمینه .. نیشتمانیکی ئاوه دان و پر له جوولانه وهی ژیان ، هه ره له جووت و جووتکاری و هاتن و چوون و شین و شایه وه تا ده گاته سهه مه پرو مهرداری و تیکه ژفرانی بالنده و ده عبا کتیوه کانیش ، ئینجا له هه مان شوین و کت و پر فیلمه که بگۆره و هه مان نیشتمان به سووتای و خاپور کرایی و ، راگوازرای خه لکه که یو ، چۆل و هۆل بینه بهر چاوان و به کسه به راوردیک له نیوان هه ربوو دیمه نه که دا بکه و بۆ زانیسی چاره نووسی شه و هه موو خه لکه ش هه زارو به ک پرسیا ری بی وه لام له میشکتدا چاپ بکه .. شه و کات ، په نگه ته نیا به دیتنی جموجۆلی سوپایه کی داگیرکاری به هیزو به قودرهت هاو کیشه که ت لا سانا ببسی و جیاوازی و مانای هه ربوو تابلۆکه ت بۆ پوهون ببینه وه .

ئا له و به رزیه وه دوربینه که م ده خه مه وه کیفه که ی و هه لده ستم له گه ل هه فاله کانم خۆمان ئاماده ده که ی تا له نیو هه ورازو نشیوو ، ده شت و بۆله کانی تابلۆی دووه مدا گه شتیک له نیشتمانی ویران و سووتاو دا بکه ی و به چاوه کانی خۆمان به شیکی ئاسه واره کانی تراژیدیای شه نفاله کان و کیمیا بارانکردن ببینینه وه و به شیکیش له شه رکی سهه شانمان به رامبهه به گه لی سته م لیکراوو نیشتمانی خاپور کرایی خۆمان جی به جی بکه ی ن.

ئەو پۇرۇزگارە ، ھەواری شەيخ ئايش جەمە دەھات ، قاچاغچىيە توندو تۆلەكان بەردەوام دەھاتنۆ دەچپون ، لە ھاتنىيان جۆرە كەلوپەلىكىيان دەھىناو لە گەرانەوھەشياندا جۆرىكى تريان دەبردەوھ . ھەندى لەو قاچاغچيانە جاشو تياشياندا ھەبوو پىشمەرگە بوون . ئەو پىشمەرگانە دواى ئەنقال و كىمىيابارانكردنى كوردستان بە ناچارى بە مالو مندالەوھ ئاوارەى ئىيران بوو بوونو بوو بۆ بۆيوى خىزانەكانيان بە ناچارى پەنايان بۆ بەر ئەو كارە ترسناكە برد بوو ، بەلام جاشە قاچاغچىيەكان دوو سەرە بوون ، لەبەر ئەوھى ئەوانىش لە ناچارى چەكىيان ھەلگرتبوو بوو، بىنگومان لە ناخوھە دژى پزىم بوون . لە ھەمان شوپىندا ھىزىكى پىشمەرگەش ئامادە بوو، ئەو ھىزە ئەركى گومرگ كردنى بارەكانو پاراستنى شاخەكە بوو . بەم پەنگە لەو شوپىنەى لە چلەى ھاویندا ھىشتا مەندىلى ھەر فەرى ئەدا بوو بازارىكى وەرزى ئاوا كرابووھە .

* * * * *

شەوى ۱۲/۱۱ - ۷ لەو ئاوايىيە قاچاغەدا مەن لە چادەرەكەى كاك عەزەى داودى^(۵) نووستم ، بەلام بەرەبەيان لە لای گۆمى كرمە سورانەوھ دەنگى چەند تەقەبەك ھات، زۆدى نەبرد ھەوالىش ھات كە پزىم لە وپوھ بەرەو قەندىل ھەلكشاوھ مەبەستى پەلاماردانى ئەو ناوھى ھەيە . غەلبە غەلبە پەيدا بوو، منىش وھكو پىشمەرگەو قاچاغچىيەكان بە پەلەپەل خۆم

* پىشمەرگەيەكى سەرھەك شۆرشى نوؤو فەرماندەيەكى نازا بوو .

به‌سته‌وه و هر له ده‌رگای چادره‌که چوومه ده‌ره‌وه و کاک عه‌زه‌ی داودی قو‌لی گرت‌وه گو‌تی:

-جاری کارتۆنیک پاکه‌تم بۆ له‌وه باسکه ئاودیو بکه ئنجا ده‌چینه شوینی پیویست!

له‌وه کاته‌دا نه‌متوانی هیچ وه‌لامینکی بده‌مه‌وه ، بۆیه‌ په‌ق راوه‌ستام و ئه‌ویش بۆ خو‌شیی گو‌تی :

-بۆچی راوه‌ستاوی ؟ برام ، ئه‌گه‌ر ئه‌وه کارتۆن پاکه‌تانه‌م بگه‌ڕین، بیان بسووتین پینمان وه‌رناگه‌ڕینه‌وه‌وه له‌ ده‌ستم ده‌چن ، به‌لام ئه‌گه‌ر هر لوتکه‌یه‌ک بگه‌ڕی ده‌توانین زوو وه‌ری بگه‌ڕینه‌وه !

له‌گه‌ڵ ئه‌م قسانه‌یدا داواکه‌یم جی‌به‌جی کرد، ئینجا له‌گه‌ڵ هه‌فالان چووینه‌چه‌قه‌ریکی به‌رامبه‌ر به‌گومی کرمه‌ سوران ،که‌چی پۆژ بووه‌وه‌وه‌ دۆژمنیش هر نه‌هاته‌ پیش ، به‌لکو‌ هر له‌ نیوان چپای کونه‌کترو گومی کرمه‌ سورانه‌وه‌ مایه‌وه‌وه‌ له‌نی داکوتا.

ئه‌وه‌ پۆژه به‌ پرسیار کردن‌وه‌ ره‌گرتنی زانیاری ، ئه‌وه‌ پێگه‌یه‌مان ده‌ست نیشان کرد که ده‌بوو پێیدا به‌ژین و ئه‌وه‌ هینه‌ نۆزه‌خیه‌ی دۆژمن به‌زینین که وه‌های قایم کردبوو لای خو‌ی چۆله‌که‌ش نه‌یده‌توانی له‌نی بپه‌په‌ته‌وه .

* * * * *

ه‌وا‌ی نیوه‌پۆ ئینمه‌ نۆ پێشمه‌رگه‌ له‌گه‌ڵ ده‌سته‌یه‌کی قاچاغچیان پێکه‌وتین که به‌یه‌که‌وه‌ به‌ژین، چونکه‌ ئه‌وان شاره‌زا بوون‌وه‌ به‌رده‌وام له‌ هاتوو‌چۆ کردندا بوون . سه‌ر‌قه‌ندیل و سه‌ر‌قه‌ندیل له‌ شنیخ ئایشه‌وه‌ به‌ پێکه‌وتین‌وه‌ به‌ه‌واره‌کانی خه‌ندۆڵ و سه‌وه‌دا په‌ت‌بووین‌وه‌ له‌ میزگینکی پر له‌که‌ویه‌ به‌فرو که‌سکایی بنکه‌ و باره‌گای هه‌یزکی (حزبی دیموکراتی کوردستانی

ئىران) مان كەوتە سەر پى ، ئەو ھىزە زۆر سەرنجى پاكىشاين .
 پىشمەرگە كانى ئەو ھىزەش بە پىچەوانەى ئىمە پوويان لە و ديو
 واتە پۆزھەلات بوو . لە و كوستانە بەرزە بە نيو دۆل و مېرگو سەر
 لوتكە و ھەورازو نشووانەدا دەپۇيشتىن و ھەندى جار لەناو
 كوردستانى ئىران و ھەندى جاريش لەناو كوردستانى عىراق
 دەپۇيشتىن و جارجارەش ھەردوو كوردستانمان لى ديار دەبوون و
 ھەرگىزىش ھىچ ھىمايەك يان ، نىشانەيەكى سروشتىي ئەو
 سنوورە دەستكردەمان نەدەدى .

* * * * *

ئىوارە پىش پۆزئاوا بوون گەيشتىنە بەرزايى سەر
 گۆرتىسو . كە دەبوو لەوئى (لە قەندىلەو) بەرەو باشوور ياخود ،
 باشترە بلنم بەرەو قوولايى كوردستانى عىراق شوپىبىنەو ، بەلام
 لەبەر ئەوئى پۆز بوو ھەرچۆنئى شور بوو باينەو لەلايەن
 ھىزەكانى دوژمنەو دەبىندراين وئەو كاتيش ئاشكرا دەبووين ،
 بۆيە دەبوو تا پۆزئاوا لەو شوپىنە خۆمان گىر بگەين و لە
 چاوەپوانى مالتاوايى خۆردا پووە و خۆرئاوا پوونيشىن و پشووئىك
 بدەين . بەلام ، ھەر كە ھەناسەيەكى پشودانمانداو خاوبووينەو ،
 ئارەقەى رىنگاش سارد بوووەو لە ھەمان كاتيشدا يەك باي زۆر
 ساردى دەھات ، سەرما بە تەواوى تىنى بۆ ھىتايىن ولە سەرما
 خۆمان دابوو پال ئەو شوپىنانەى كەمتر باي دەگرتەو . لەوئى
 ھەرۆھەلە رىنگاش من زۆر سەرنجى قاچاغچىبەكانم دەداو
 دەمويست لە خوور پەوشت و ھەلسوكەوتيان تىبگەم نەو ك
 كەسانىكى سەر بە دوژمن بن ، بەلام لىيان تىنەدەگەيشتم و ھەر بە

هژی سەرو بیچمیشەو لە دووانییان بە گومان بووم . ئێمە
 چاوه‌پوان بووین و تا خۆریش نزمتر دەبوو و سەرماش زیادی
 دەکرد . وەختیک دیتم یەکنێک لە قاچاغچیه‌کان کونیکێ زۆر باشی
 نۆزیو تەرە که با نایگریته‌وه و منیش چوومه لای و دیار بوو
 قاچاغچیه‌که زۆر تامه‌زۆی پرسیارکردن و قسان بوو، منیش بۆ
 ئەوه‌ی باشتریان بناسم لەگه‌ڵیدا که وتمه‌ گفتوگۆو لە گه‌رمه‌ی
 قساندا هه‌ر به‌ فۆنه‌تیک هه‌ستم کرد ئەو کوپه‌ خه‌لکی لای دۆلی
 ئارانێ یه‌ ! بۆیه که لێم پرسى یه‌کسه‌ر گوتی:

-خه‌لکی گوندی تارینانم ! ئەتۆ کوت زانی ئەمن خه‌لکی ئەو
 ناوچه‌یه‌م؟

منیش پێمگوت :

-له‌ ئەنجامی قسه‌ کردندا، چونکه‌ خۆشم به‌ ئەسل خه‌لکی
 ئەو ناوچه‌یه‌م .

ئیدی قسه‌ به‌ قسه‌ و پرسیار به‌ پرسیار بووینه‌ خزم و ناسیار! ...
 به‌ یه‌کتر ناسینه‌ دلم خۆش بوو، چونکه‌ دلتیا بوومه‌وه که
 ئەوانیش سەر به‌ پزێم نین . بۆ ئەوه‌ی ئەوانیش دلتیا بن هه‌والی
 ئەو یه‌کتر ناسینه‌م به‌ براده‌ران پاگه‌ یاند، هه‌روه‌ها عه‌بدو تارینیش
 به‌ یه‌کتر ناسینه‌وه‌یه‌ زۆر خۆشحال بوو، ئەویش یه‌کسه‌ر به‌
 هه‌مان شتیوه‌ ئەو هه‌واله‌ی گه‌ یانده‌ براو نامۆزاو هاوڕیکانی تری .

* * * * *

له‌ دوا جاردا خۆر ته‌نیا تیشکه‌ سووره‌کانی هه‌شتنه‌وه‌،
 ئەوجا ئەوانیشی کێشانه‌وه‌ وئێمه‌ش ورده‌ ورده‌ له‌ ناو تاریکایی
 شه‌ و بۆ ناو نیشتمانی خاپوورو بێ هاو نیشتمانیی و پڕ له‌ مه‌ترسی
 به‌ پزێگای مه‌رگچین له‌ پێچه‌کانی خیزان به‌ره‌ و گوپتیسوی سەر
 پشتی قه‌رپاقاو پشت ئاشان شوپبووینه‌وه‌ . نشتیوه‌که‌ پک و دوورو

دریژ بوو ، بۆیه باووباپیرانمان ړنگاکه یان به شنیوه یه کی
نه اندازه یی پیچاو پیچ نه خشان دبوو. که گه یشتینه گورپتیسو له
بناری چیادا به ره و پوژهلالات ده پویشتمین . نه هرؤ وه رتسی
(قاچاغچی) زور شاره زای ړنگاو ناوچه که بوو، بۆیه له پینشی
پیشوه ده پویشتمو منیش دووه م و هه ندی جاریش سنیه م که س
له نوایدا ده پویشتم . شه ویکي زور تاریکو ړنگایه کی تا بلئی
ناخوړش و سخت بوو . له راستیدا نه شویننه کی له لئی
ده پویشتمین هر ړنگا نه بوو، چونکه نه ده بوو له ترسی (مین) ه
چینزراوه کانی نوژمن به سر ړنگای دیاردا برؤین . شوینه که پر له
خره به ردو تیژه به ردو به ردی گه وره و گچکه و سه دان چالی
نه دینه و که ندو کوسپ بوو، سه ره پای نه وان ه ش بنه گوینیه
دړکاویه کان ته وای سه زه مینه که یان داپوشیبوو، له و شوینه
سه خته و به و شه و تاریکه من هرچه نده ده مکردو ده مکرد
نه مده توانی به ړ پئی خوم به دی بکه م ، به لکو هر به هسه کانه
به دوی دهنگی پویشتمی نه هرؤدا ده پویشتمو نه وانی تریش به
هه مان شیوه به دوی نیمه دا ده هاتن . یه که ده که وت، نه وه ی دی
هه لده ستایه وه و نه وه ی تر ده که وته وه . که میک ناگام له که وتزو
هه ستانه وه ی هه فالان و قاچاغچیه کان بوو، به لام به ته وای هه ستم
به نازاری به ربوونه وه کانی خوم ده کرد . چه ند جاریک که وتمه ناو
گوینیه دړکاویه کان وچه ند جاریکیش هر له سه ریان ده مامه وه ،
بۆیه قاچو قوله کانه هه تا زگو سینگو ده سته کانیشم له تاو نازاری
دړکه کان ناگریان لسی هه لده ستا . هه ستم ده کرد هه ندیک له
دړکه کان هر له گیاندا ماونه ته وه ، به لام ده رفته تی ده رهینانیا
نه بوو ، چونکه ده بوو هه موومان به پئی شاره زاکان برؤین و دوا
نه که وین . شاره زا، چ شاره زا له و تالانه سه خته و به و شه وه

ئەنگۈستە چاۋە ۋەك پلېنگ دريان بە تاريكىسى دەداۋ پىنگايان
دەبېرى ۋە ھەر چەند ھەنگاۋىكىش دەچۈيىنە پىش دەنگى :

- كىنى زەلام ؟

- خۇمانىن .

- خۇتان كىن ؟

- قاچاغچىن !

- ۋەرن پەتبىن !

- سوپاس !

دەيسەنگراندىنە ۋە .

ناۋە ناۋە پوۋ بە پوۋى دەستەيەك چەكدارو ۋە لاغدار
دەبوۋىنە ۋە ۋە يەكتىرمان دەنگ دەدا . چ ئىمە ۋە چ ئەۋانەى پوۋ بە
پوۋشمان دەھاتىن ئەگەر پىشەمەرگە باين ياخود ، قاچاغچى ھەر
دەبوۋ بلىتىن : قاچاغچىن ! چونكە قاچاغچىيەكان چ لە كن
پىشەمەرگە ۋە چ لەكن دوژمن سەلامەتتر بوۋن ! .

من بە دەم پىنگە ۋە ھەرچەندە بېرم دەكردە ۋە ئەۋ شەۋە
خۇم ھەر پىن لە ئەكتەرنكى ناۋفيلمىكى سىنەمايى ترسناك
دەچوۋ ، بەلام بەلاى قاچاغچىيەكانە ۋە شەۋىكى ئاسايى كارو
كاسبىيان بوۋ . تا گە يىشتىنە پىشتى ئاشقولىكە دەيان جار
كەۋتىن ۋە ھەستايىنە ۋە دە جارىش زياتر پىبوارمان دەنگ دانو
دەنگيانداين . . لەۋ بناردا ھەللايەك بوۋ ھەر مەپرسە ، چ ھەللا !
لەۋى پىش ئەۋەى شۆپى ناۋ شىۋەكەى ئاشقولىكە
بېينە ۋە سەيرى سەعاتمان كرد زۆر درەنگ بوۋ ، پىۋىستى بەۋە
دەكرد ھەلۋەستەيەك لەسەر كات بكەين . شارەزاكان بوۋن بە
نوۋ بەشەۋە بەشىكىيان دەيانگوت : ئەگەر بېۋىن تا پۇژ دەبىتە ۋە

له ناو دهستی دوژمن دهرده چینو به شه که ی دیکه شیان ده یانگوت
: دهرناچینو تووش ده بین .

- باشه نه گهر نه پۆین چی بکهین ، خو ناگه پیننه وه ؟

- نه خیر، ده بین تا شه وی داهاتوو خۆمان هه ر لیره ته قهت بکهین!
دوای لیکدانه وه و گفتوگوه کی زۆر بریار درا تا شه وی دواتر له و
بناره بعمیننه وه .

له بهر شه وه ی مۆلگه کانی دوژمن زۆر نزیك بوون که
قاچاغچیه کان باره کانیان له ولاغه کان کردنه وه و هه ر له وییان
شاردنه وه ئینجا ولاغه کانیشیان به ره و شیوه که ی خوارتر بردن ،
چونکه شه وی له دوژمن په نا بوو . خۆشمان بریارماندا به دم شه و
پوباره به خو په ی وه ک تافگه له قه ندیله وه به ره و دۆلی ئاشقولکه
هاژه ی ده هات و ده هاته خواره وه هه لکشیتین و له به رزی ته لانی
به رامبه ر به مۆلگه کانی دوژمن خۆمان تا شه وی داهاتوو مات
بکهین . بۆ پیشهاته کانیش به رنامه مان داناو گوتمان : نه گهر
دوژمن هات شه و به رگری ده که بین و نه گهر هینر شه که ش له توانای
ئیمه دهرچوو شه و له سه ر چیا به کتری ده گرینه وه ، به لام نه گهر
هیچ په وینه دا شه و دواتر دوای پۆژئاوا بوون له هه مان شوین
خر ده بیننه وه و به ڕنگای خۆماندا ده پۆین .

- باشه با دوو دوو ، یا سئ سئ به ره و سه رچاوه ی ئاوه که کۆل
بیننه وه .

ئیمه سئ هه قال به یه که وه پۆیشیتین و هه ر زوو
هه فالیکمان لئ دابرا که هه ر شه ویش کۆله پشته که ی خۆی هینابوو
. سه ره تا به هه ندمان هه لته گرت و گوتمان هه رچۆنئ بین ده مان
نۆزیته وه ، به تاییهت چونکه شوینی مه به ست زۆر په وون و ئاشکرا
بوو . له نیو قه دی چیا له سه ر لیواری سولیه به خو په که

جیگایه کمان به چاک زانی و نئیمه دوو هه فالّ ، (من و موحسین) له قوژناغه که مان پالدایه وه ، به لام چی ! هه ر ئه وه تا به و به ره به یانه به دانیشن وزه ی پویشتمنان له کار که وت و به کسه ر سه رما هیرشی هینا ، نئیدی تا پوژ هه لات و چه ند گوریستیکیش له ئاسمان به رز بووه وه له سه رمان هه ر هه لده له رزین .

* * * * *

که پوژ بووه وه ویستمان به دوا ی هه فاله که ماندا بگه رین نه ک له به ر ئه وه ی شتیکی به سه ر هاتبی چونکه هیچ پووینه دابوو ، ئه ویش جئی ترستیکی نادیار نه بوو ، به لکو له به رخاتری کوله پشته که ی که خوارنی تئیدابوو . توژیک ده ورو به رمان گه راین ، نه مان دۆزیه وه ، به لام که سه یری خواره وه شمان کرد هه م نوژمن نزیک بوو ، هه میش نۆد پوو به پوو بووین ، بۆیه به گچکه ترین جووله له گوین بوو ئاشکرابیین . ناچار ، بئ ناو خواردن له ژیر به رینیکی گه وره و له به ر پشینیه ی پریشکه کانی ئاودا پالکه وتین و نووستین ، به لام ئه و کات نه سه رماو نه گه رماش کاریان نه ده کرد ، به لکو هه وایه کی هینده سازگار و فینکی هه بوو که دل هه میشه به مرازی بخوازی .

ئو پوژه پشتمان له قه ندیل و پوومان له نوژمن بوو ، له که شتیکی هینمندا بئ ده نگ پشوومانداو تا ئیواره به ئاره زوی خویمان نووستین ، گه رچی من و هه فاله که م به برستی ماینه وه ، به لام ئاشکرا نه بوو نیشمان برستی له بیر بردینه وه . خور ئاوابوو ، سیره ی تفه نگ هه لگیراو نئیمه ش له ژیر تاویره به رده کانی سه ر پوباره که هاتینه دهره وه و به ره و شوینی دیاریکراو شوپ بووینه وه .

له گۆشه يه كى لچه پى گۆر تيسۆ هه موومان خر بوينه وه . تا قاچاغچه كان باره كانيان لئنانه وه ئيمهش خويمان له برسيتى بزگار كردو كۆله پشته كانمان هه لگرتنه وه و كه وتينه وه پئى . جئى هه ره مه تر سيدارو تر سناك ليره وه ده ستى پئده كرد . ئۆلاو ئۆل چووينه خواري، به لام هه ركه گه يشتينه وه سه ر پووباره كه و ژير ليره واره چره كه ي شيوى ناشقولكه دنيا هئنده تاريك بوو بۆ پؤيشتن خۆزگه مان به شه وي پئشووتر ده خواست . پئگا كه مان به دهم ئاوه كه دا ده پؤيشت و به هۆى تاريكى و دهنگ و هاژه ي ئاوه كه ش هه ردوو هه ستى بيستن بينيمان له ده ست چوو بوون و بيگومان له جئگايه كى وه هاشدا ، بۆنى دوزمن ناكري ، بۆيه به وريايى و ناماده ييه وه بۆ هه ركات و ساتئكى پووبه پوو بوونه وه به خيرايى به ره و ناو قوولايى خاكي ژير چه پۆكى دوزمن ده چووين . باشترين هئيماي بزر نه كردنى پئگا پووباره كه و باشترين نامازه ي دانه برانئش ئه و دهنگانه بوو كه جار جاره به هۆى به ربه ك كه وتنئى نالى ژير پئى ده واره كان و به رده كانئى سه ر پئگا به عه ستم ده گه يشتنه به رگوى . ئه و شئوه پؤيشتنه ئاسايى نه بوو، به لكو غارغارئئئكى ته واو بوو هه ر ده تگوت له پئشبركئى پاكردن داين .

له ناو كاوله گوندى ناشقولكه سه ره پاي پئگا سه خته كه ، بيره وه ريبه كان بۆ هه شت سال زووتريان گئرامه وه و ئه وه م هاته وه ياد كه جارئكى تر ئه و شوئنه م ديوه و شه ويكى تيا ماومه ته وه و ها .. ليره له گه ل كاك په سول مامه ند دانئشتم و ها لئره ئى لاي شه هيد ملازم تاهير مامه وه و ئه وانه و له هيكه وه زانيم هاوسهنگى خۆم له ده سنداو هه ستم كرد له هه واوه به ره و سه ر

عارد ده چوومو : ته پ ته پ كه وتم ، نازانم له ترسی به جیمان بوو،
یاخود هینشتا برینه کاتم گرم بوون ، یه کسر قیت بوومه وه ، به لام
به داهیزدای ، تفهنگه کم هه لگرته وه و له جاران خاوتر دریزه م به
پویشتن دا . تومه ز به هه له چوو بوومه سهر به ردیک که لای
پشته وه ی له ناو خوّل و خوار پنگاکه بوو ، لای پیشه وه شی
هه لندیرو پک بوو ، بویه یه کسر که وتبووم . گه یشته وه ناو
کاروانه که ، به لام نازار گیانی ده گوشیم و قاچیکیشم که میک له نگ
بوو . جارنکی تر نه و پنگایه م دیبوو ، به لام نه مده زانی نایا به
هوی داگیر کردنه وه چ گورپانکی به سهر دا هاتووه ! له گه ل
نه وه شدا نه وه ندوکه شاره زاییه ش بق حاله تی لیتقه ومان و دهسته و
یه خه بوون له گه ل نوژمندا بین سوود نه بوو .

کاتیک له پرده که ی خوار گونده که ده چووین پووبه پووی کاروانیک
بووینه وه و سهر تا واما نزانی نه وه خوستی نوژمنه :

-زه لام کئی ؟

-خومانین .

-خوتان کئین ؟

-قاچا غچین .

-که واته فهرموون پهت بن .

بق نه و ده نگدان و یه کتر ناسینه ش ده بوو هه موو جارنیک
به خیرایی بروسکه خومان بخینه میله وه ، یان هه رنا ده بوو له سهر
زگ راکشیتین . له وی شاره زا که مان که له پیشه وه ده پویشتن
پاوه ستاو هه موومان خر بووینه وه . سه یرمان کرد هه فال فهراد
به هوی ژه هراوی بوونه وه ته ندروستی نؤد خرابه و هه روه ها مام
هادی و هه فال محه مده ش له په لوپو که وتبوون . به لام له پویشتن
بترائی هیچ چارو چاره سهرنکی ترمان نه بوو . نه وه ی باش بوو له

ناو چۆمه که ده رچوو بووین و ئه و ڕینگایه ی ماشبوو به باشی دیار بوو . به دەم پۆیشتنه وه به هۆی جیاوازی وزه و تواناوه له یه کتری دوور که وتینه وه . قاچاغچیه کان هه روه کو بروسکه ده پۆیشتن ، به لام ئیمه ی پێشمه رگه به هۆی نهشاره زایی و هه روه ها نه خۆش بوونی نوو هه فال و هیلاک بوونی یه کینکی تر سووکتر ڕینگاکه مان ده بپی . بۆ ئه وه ی له یه کتری دانه برین ئیمه چه ند پێشمه رگه یه که له نیوانی قاچاغچیه کان و هه فالانی تردا ده پۆیشتین . من که له ناوه پاستدا بووم کاتیکم زانی له نیوان سوورده ئی و کۆمتان به تاقی نه نیا ماومه ته وه ، له و ته لانه ههستم کرد له نوو پیا نیکدام .

- ئایا به ره و پۆژئاوا برۆم یان به ره و باشوور ؟!

نهمده زانی کامه ڕینگه یان بگرمه بهر ! خۆم نه وی کرده وه و ویستم بزانه کامه ڕینگا جی پی تازهی پتوه دیارن ؟ هه رچه ند ورد بوومه وه و به راوردم کرد جیاوازیم پی نه کرا ، ناچار ملی ڕینگای باشوورم گرت که جوانتر دیار بوو ، ده پۆیشتم و بۆ ئه وه ی براده رانی پیش خۆم به دی بگم ، سهیری دوورم ده کرد ، به لام له پڕیک گویم له دهنگی ئوم که لسوم بوو ، باشتر ههستی خۆم راگرت بیستم پیاویکیش گۆرانیه که ی به نوادا ده لێته وه . هۆپیکم له خۆم کردو سهیرم کرد ره بایه کی نوژمنم له پێشه ... به نهرمۆکه یی و بیده نگ هه نگاو هه نگاو به ڕینگای خۆمدا که پامه وه ، هه رکه گه یشتمه وه دوورپانه که و که سم نه دی ! نهمده زانی ئه وانه ی له نوامه وه بوون داخوا رهت بووینه یان نا ! .. توژیک پاره وستام ، که س نه هات ، له دلێ خۆمدا ده مگوت : نه گه ر پاره وستم ده ترسم ئه وان رهت بووین ! نه گه ریش ده پۆم ده ترسم ئه وانیش دواتر بێن و به نهشاره زایی بچه ناو ئه و ره بایه ! ناچار

هه نديك به ره و دواوه گه پامه وه و زانيم ئه وانيش هيشتا له دواوه و
 وه زعي مه فال مه مه دو مه فال فرهاديش خراپتر بووه و مه فال
 مام هاديش هه ر په كسي كه وتبوو . تا له دوورپانه كه ده رچووين
 به به كه وه رويشتين ، ئينجا له به كترى دوور كه وتينه وه .
 له شينكي ئه و ديوي كورتهك گه يشتينه سه ر جاده ي قير و خو ش
 به ختانه له وئيش تووشى هيچ كه مين و مينيكى دوژمن نه بووين .
 خيرا خيرا له جاده كه په پينه وه ، ئيدي به ته واوى له پشتينه
 ئه منى به به هيزه كه ي سنوور ده رچووين . له به ر ملي ريگامان بۆ
 سه رچيماي زرينه كيو گرت به ر ، كه سه يرمان كرد مه فالانى ترش
 چاوه ريمان ده كن ، به لام قاچاغچه شاره زاكان رويشتبوون !..

* * * * *

له وئى ، مه فال مام هادى به ته واوى په كى كه وت . خو
 له به رى جاده كه ش هه ر به داکت چا و بابت چا هينا بوومان ، به لام
 ئيستا هيچ شتيك دادى نه ده داو وشى لى برابوو . هه رچه نه
 هه ولمان ده دا نه به هاندان و نه به هه ر شه نه مان ده توانى
 بيجوولتئين .

ئهو ده يگوت : ئيوه برۆن و من به جى بيلن !

- باشه دواتر تو چى ده كه ي ؟

- من تا به يانى ليره پشوو ده ده م و به يانيش ده چه سه ر داريك

له و داره گه ورانه و خو م له به ر چاوى دوژمن ته قهت ده كه م ؟

- باشه ، ئه دى دواتر ؟

- سبه ي شه ويش به دواي ئيوه دا ديم !

- شاره زاي ؟

- نه خير .

-ئەدى چۈن دەيى ؟

-نازانم چۈن ، بەلام دەزانم لەو زياتر ناتوانم بېرۇم !

ھەئال ھەرھاديش ھەرچەندە باكى بە پۇيشتىن و تاريكى و
برسييتيش نەبوو ، بەلام نەخۇشى تينى لىن بېرېبوو ، ھەئال
مەمەدېش ھەروا تا دەھات وەزى خراپتر دەبوو ! ..

ئەى خودايە لەو سەر جادەيە و لەبن دەست و پىئى
بوزمندا چى بگەين باشە ؟

دوای پشودانتيك بە قسەى خۇش و ھاندان و دەى نۇرمان
نەماو و دەى ئىرە سەر جادەيە و ھەر تۇزىكى تر بېرۇين
ئىسراحت دەكەين و بەو جۆرە قسانە مام ھاديمان قيت
كردەو و چەند ھەنگاويك پۇيشت سەيرىكى چياكەى كردو گوتى :
-ئەمن قەتاو قەت ناتوانم وەسەر ئەم چيايە بگەوم و لىم گەرتىن با
لىرە بمرم باشترە !

لەو قسانەدا بووين و كاروانتيك بە دوای ئىمەدا ھات و
سوارتيك لە پىشەوەى دەپۇيشت پىمان گوت : ئىمە پىشەمرگەين و
سىن كەسمان نەخۇش تكاپە ھاوكاريمان بگەن و دەربازيان بگەن
؟ كابرا گوتى : بەسەرچاؤ ، بەلام من بۇ شارەزايى لە پىشەوەم و
ئىستا وەلاغى بىن بار بە دواماندا دىن . ئەوان پۇيشتىن و ھىچ
وەلاغىكى بىن بارمان نەدى ! .. ئەمجارە كاروانتيكى تر ھات ديسان
سوارتيك لە پىشەوە دەپۇيشت و ھەئال شەريف پىئى گوت : تكاپە
ئەو سىن پىشەمرگە نەخۇشانەمان ھەلبىگرن ، چونكە كات
دەنگە و ئەوانىش تواناى پۇيشتىنمان نەماو ؟ ئەو سوارەش
گوتى : لەبەر ئەوەى من بۇ شارەزايى لە پىشەوە دەپۇم ناتوانم
ئىستەرەكەى خۇمتان بدەمى ، بەلام ئەوانەى دووھش ھەر ھى
منن و پايانگرن ... كابرا قسەكانى تەواو نەكردن ، شەريف

كلاشینكوفه كەي ھېنایە خواری و میله كەي ھېنایە وە و پرایكیشا و
گوتی :

- دابەزە، دەنا دەتكوژم !

ئەو دەنگ ترسینگی وای نایە وە كایرا خوۆشی نە یزانی چۆن لە سەر
پشتی ئیسترە كەي دابەزی و گوتی : ئەو وە لاغە كانم ، بەلام
دەنگ مەكەن ، چونكە دوژمن زۆر نزیكە !

- مادام دەزانی كە دوژمن زۆر نزیكە بۆچی پیاوانە وەلام
نادەیتە وە ؟ نامەرد !

پێمان وابوو دوژمن گوتی لە و دەنگ دەنگە بوو ، بۆیە تا
ماوە یەك دەمانگوت : ھەر ئیستا نا ئیستا دەدرئینە بەر دەستریژ
، چونكە ئەوكات پێك بەرامبەر بە پەبایە كانی كورتەك بووین !
كابراش ھەر پستی وابوو ، بۆیە ھەردوو ئیسترە كەي بەجی
ھێشترو گوتی : من لە سەر وە چاوە پیتان دەكەم . لە كاروانی كی
تیش ئیستریكمان خواست و ھەفاله نەخۆش و پەككەوتە كانمان
سوار بوون و خۆشمان پكاو پك بەرە و ترۆپكی زێرینە كینو
ھەلكشاین .

كاتێك زەر دە لە سەرانیاندا ئیمەش لە ناو ئەو زەردانەدا لە سەر
ترۆپكی ھەرە بەرزی زێرینە كینو لە پیش چاوی دوژمن بزدبووین و
ئاودیو بووینە وە .

* * * * *

بە یانی پۆژی چوار دەي تەموز لە سەر زێرینە كینو بەرە و
چپای بیرمكە دە چووین ، كە سمان شاڕەزا نە بووین ، بەلام پێگا كە
بە جوانی دیار بوو و دەشمان زانی قاچا غچپە كان لە پێشە وەن .
دنیا یە كی چۆل و بێ دەنگ بوو . سەر شاخە كە بێ مۆلگە و بنگەي
دوژمن بوو ، بەلام ھەموو ساتێك ئەگەری پەیدابووینی مەفرەزەي

گه پۇكى جاشان و فرۇكەش ھەبوو ، بۆيە پۇيشتن بە نوپۇزى
نسيو پۇيە ئەگەر لە ناچارى نە بوايە كارىكى نادروست و نا
پەسەندىش بوو . خۇ ئەگەر دوژمن بەرنامەى ھە بوايە ، يان ھەستى
ئەوھى بکردايە پيشمەرگە لەو ناوھ ھەن ئەوا بىنگومان داروبەردى
ئەو چيايەى دەكردە ئاگر .

* * * * *

گەيشتىنە سەر كانىيەك و ھاوپى قاجاغچيە كانمان
نۆزىنەوھ ، ئەوان بارە كاننيان دا بە زاندىبوون و وە لاغە كاننيان لە پەناو
پەسارگان شاردىبوونەوھ و خۇشيان لە سوورى كانىيەكە ، لە ناو
تەپاشان تەقەت كرىدبوو . سەر كانىيەكە زۇر ترسناك بوو ، بۇ
ئەوھى زوو ئەوئى بەجئى بەيئلىن بە پەلەپەل دەست و دەم و چاومان
شوشتن و مەتارە كانمان پىر كرىدەوھ و يەكسەر سوور كەوتىنەوھ .
ھەندى گلە ييمان لە برادەرە قاجاغچيە كان كرىن ، بەلام ئەوان
دەيانگوت :

— لەوھ لەسەرخۇ تر ناتوانىن بپۇين ، چونكە وە لاغە كانمان بارىان
بەسەر پشتەوھيە و ئىمەش دەبىن بە پىنى ئەوان بپۇين .
ھەر چۇنئى بىن ئەوھەندە پىيوستيمان بەوان نە ماپوو ، چونكە
پردانى ھىلە نۆزە خىيەكەى سنوور بۇ ئىمە زۇر گرىنگ بوو
، ھەنگىش لە ھىلەكە پەپىبووينەوھ .

بۇنىكى زۇدى كەلاكى گەنيو دەھات ، كاتىك پىرسيارمان
كرد ، قاجاغچيە كان گوتيان : چەند پۇژىك پيش ئىستا ژمارەيەك
ھەلىكۆپتەرى جەنگى و بارى ھىرشيان ھىناو ھەندى لە
دەوارە كانى قاجاغچيە كاننيان كوشتن و ئەو بۇنە ھى ئەو ولاغە
تۆپوانەيە .

ئەو تەپراشانەى خۇمان لە ناودا شارەببونەوہ زۆر بەرز
نەبوون ، بۆیە تیشكى مەتاو پاستەوخۆ لىزى دەداينو بەو
هۆيەشەوہ لە گەرمان ناپرەحت بووين ، بەلام فرهاد مەنتک بە
هۆى نەخۆشىيەکەيەوہ لە ئىمە زياتر پەرىشان بوو ، کەچى
دەيگوت :

- مەر بگەينە دەشتى مەريز ، دەم دەست دەچينە
مالى مام پەمەزانى برادەرمو لەوئى پشويەكى باش دەدەينو ئەو
کات مەموو ناخۆشەيەکانى پىنگامان لە بىر دەچنەوہ !
فرهاد مەنتک بەو ئومىدەوہ دلى خۆى دەدايەوہ و
شايانى باسە زووترىش چەندىن جارى تر باسى مام پەمەزانى
برادەرى بۆ کردبووين و مەموو جارنىکيش دەيگوت : بەس
بگەينەوہ لای ئەو ، هىچ کيشەيەکمان نامىنى ! تا وای لىنەت
ناوہ ناوہ موحسىن بانى مارانى بۆ خۆشىيو پى پابواردن باسى
مام پەمەزانى دەکردودەيگوت :

مەقال فرهاد چەندى ماوہ بگەينە مالى مام پەمەزان ؟
سەرەتا مەقال فرهاد پرسىارەکەى بە پاست تىدەگەيشت ، بۆيە
وہلامى دەدايەوہ ، بەلام دواتر قەلس دەبوو ، زۆر جاريش پىئى
دەگوت: عەيبە قەشمەرى بە شت مەکە .

* * * * *

بەرە بەرى ئىوارە لە ناو تەپراشان هاتىنەدەرو دىتمان
ئەو ناوہ پىر پىرە لە خەلک و وردە وردەش قاچاغچىەکان لە
کونەکانيان و بن پەساران دەهاتنە دەرەوہ مەمووشيان چەکدارو
زۆرەشيان قاچاغچى زىتەلە بوون ، مەر دەتگوت قەرەبالتغىيە
ناوہختەکە شانە مېروولەيەو دەرپۆتەوہ ، چونکە کە پۆژ ناابوو
سەر کانىيەکە هيندە قەرەبالتغ بوو مەر جمەى دەهات و سەرت

ده سوږما له وهی شو هه موو خه لکه له کوڼوه هاتنه دهره وه !
ئینجا تینگه یشتین که شوئی کاروان سه رایه و قوناغی هره گرینگی
هاتوچوی نیوان قه ندیلو بیتوینه .

له گه ل قاچاغچیه براده ره کانمان به پئی که وتینه وه ، به لام
دیسان زوری نه برد له پئش چاوان ناو ابسوونه وه و شه مجاره
هرچه ند پویشترین هره نه گه یشتینه وه شو ان . له دوو پریانیکا
پینگای باکورمان گرتنه به رو کاتیکمان زانی به رامبه ر ناوده شت
بووینه ته وه ، واتا به ره و دواوه گه پاوینه ته وه ! له نیوهی شو
پینگایه ی که برپیوومان به بی شو وهی گوئی بدهینه دیاربوونو
دیارنه بوونی پنگا یه کسه ر له چپای بیرمه که دا به ره و پوژناوا
پویشترین ، چونکه یه که م به ناراسته سه ره دهریمان له شوینه کان
دهره کردو دووه میش له بهر شو وهی پیاده بووین دهره تسی
پویشتمنان به هه موو شیوه یه ک زور له بار بوو . هینستا شو به
نیوه نه بوو بوو مام هادی داوای ناوی کرد !

- نه دی مه تاره که ی خوت ؟

- ناوه که ی خوم ته واو بوو !

- خو ئیمهش هره یه که و مه تاره یه کمان پی یه و ناو بو تو له کوئی
بینین ؟

- به خوا شه گره چاریکم نه که ن له وه زیاتر ناتوانم به پوم !

هه رچوئی بی قومیک ناومان داین ، به لام شو به قومیکو
دووان و سیان بپی نه ده شکاو ناوه ناوه داوای هره ده کرده وه
ده بوو ئیمهش داوا قورسو گه وره که ی جی به جی بکه یین .

له سه ر باسکیک ده پویشترین ، باکورو باشورمان دوو دولی زور
قوول بوون . پیمان وابوو له کوتایی باسکه که ده گینه سه ر
دوله ره قه ، به لام وا دهره چوو ، دولیکی شیوه چالی قوولمان

هاته پيش ... چي بڪين ؟ هه ڦال جه لال مستوڪ وهه ڦال
 محه مه ديش زووتر ڊوله ره قه يان نيبوو و شاره زاي بوون ، به لام
 پنگايه ڪيان بؤ ئه ويئ نه ده ڊوڙيه وهه . له ويئ له سه ره ئه و به رزاييه
 دانيشستن و سه يرمان ڪرد ئاوي هه موومان له ته واو بووندايه و
 نه ماني ئاويش گرفتنيڪي گه وهه بوو . ڪه به ره و باشور ڀاده مائين
 چوارقورپنه به جواني ديار بوو.. گلڙيه زهردو سوورو سه وڙه ڪان
 ده دره و شانده وهه و چاوايزيان له گه ل تاريڪي شه ودا ده ڪرد و
 ئيمه ش له و سه ر شاخه به نواي پنگايه ڪدا ده گه پائين ويه
 ئه زڙه ته وهه سه يري دره و شانده ويئ نه و گلڙيه پانه مان ده ڪردن .

سه ير له وهه بوو له و سه ر شاخه ئاڀرسته جوگرافيه ڪانمان
 له بهر چاوان گورابوون و چوارقورپنه به پيڇه وانده له باڪوردا
 ده بيندرا ! خؤ ده مانزاني ڪه باڪور هيچ جؤره ئاوه دانيه ڪي لن
 نيه ، ده نا بينگومان چوارقورپنه شمان نه ده ناسيه وهه ! دياره نه و
 گورپانه ش به هيئ مانڊويئي، نه شاره زايي ، تاريڪايي بوو ، ڪه
 بينايي چاوان و چه تي هاوسه نگيان له خسته برڊبووين .

* * * * *

له و به رڙيه ڪه له ڊوله خره ڪه ي شيوه چال ڀاده مائين دارو باريڪي
 چرمان به دي ده ڪردو پئيمان واڀوو ئه و دره خسته بالا به رڙانه
 دره ختي به راون ، بؤيه برپارماندا به ره و ئه ويئ خؤمان غلور
 بڪه ينه وهه گوتمان : ده چينه سه ره ئه و ئاوه و تا به ياني له ويئ
 ده بين و ، به يانيش به پؤڙ پنگاڪه مان ده ڊوڙينه وهه و ده پؤين .

ورده ورده چووينه خوارئ تاهه گه يشتينه زؤير داره
 به رڙه ڪان له ويئ نيمتان دره خسته ڪان داري به پوو ، مازوون و هيچ
 ئاويشي لن نيه . زؤد ننگه ران بووين و هر له ناو ڊوله ڪه دا چه ند
 چالنيڪي وهه بير هه بوون ، به لام فراوانترو ڪراوه تر بوون و

هرچنده بئى ئاۋ بوۋىن ، بەلام ھىشتاش تەختاىى بنەۋەيان ھەر
 قور بوۋى ، واتا لە مېژنە بوۋ ئاۋيان لى بېر بوۋ . ئۇ چالانە ۋەك
 زاركى گېرگانە كان ۋا بوۋىن ۋ پىندە چوۋ ھە زاران سال پىشتەر خاموش
 بوۋىنە ۋە . ھەناسە ساردو نىگەران بوۋىن ، بەلام تازە چوۋ بوۋىنە
 خوارە ۋە ۋ سەرکە ۋ تەنە ۋەش بۆ ھە سوۋ لايە كان سەختەر بوۋ ،
 ناچار لە ھە مان جىندا پال كەۋتىن ، بەلام خنكام خنكامى مام
 ھادى ۋىزە ۋىزى پىشكان ئۆقرەيان لى ھە لگرتبوۋىن ۋ
 نە ياندا ھىشت سەر خەۋىك بشكىنن .

كۆلەپشتە قورسە كانمان خستەنە ژىر سەرمان ۋ پالمان
 دايە ۋە . من ھەر خەۋم لىكەۋت ۋ لى نەكەۋت زوۋ چوۋمە جىھانى
 خەۋنان ۋ لە خەۋما لە سەر پوۋبارىكى بە خور بوۋم ، پوۋبارە كە
 ھازەى دەھات ۋ ھەر بۆ خۇشى دەستەم تىۋەردەدان ۋ ئاۋىشم
 نەدە خوارە ۋە ، ناۋە ناۋەش دىۋپە ئاۋى سارد بە بەر چاۋم
 دەكەۋتن ۋ لە پېر دەستىك لە دەم ۋ لىۋە كانى خۇمداۋ كە بە ئاگا
 ھاتمە ۋە مىشۋولەيك كە بە لىۋى ژىرە ۋە مېۋە دابوۋ دىتم
 كوشتوۋمە ۋ دىۋپە ئارە قىش لە نىۋ چاۋانمە ۋە زەنگول زەنگول
 دەبارىنە سەر پوۋمە تەكانم ۋ لە ۋە ۋە زانىم ۋىزە ۋىزى پىشكان لى
 بوۋىۋى بە ھازەى ئاۋو دىۋپە ئارە قەكانىش بە دىۋپە ئاۋى پوۋبار
 ! ئىدى ۋە ئاگا ھاتمە ۋە ۋ چىتر خەۋم لى نەكەۋتە ۋە تا بە ياندا
 بىدار بوۋم ۋ بىرم لە زۆر شت دەكرە ۋە ۋ قومە ئاۋىكى تىرىشم دا
 بە مام ھادى .

* * * * *

بە يانىش ھەستايە ۋە ۋ بەرە ۋ پۇژئاۋا بە ۋ بەر زايىبە دا
 ھەلگشايىن كە لە پىشمان بوۋ ، مام ھادىش ھەردە يگوت : -
 خنكام ! ئەى ھاۋار خنكام .

له بهر شه و هيش زۆر به خۆزى بوو ئاويش له بنى مه تاران
نه بين نه مابوو ، بۆيه چيتر كهس ئاوى نه ده دايه ، به لام شه و ديسان
يه خهى منى گرتنه وه و ناچار به و مرجه مه تاره كهى خۆم دايه
دهست كه قومينكى بچووكى ته نيا به شى دهم ته پر كردنه وه بگا ،
لييدا . كه چى ، شه كه دهمى پتيوه نا كزهى له دلعه وه هيناو
خهريك بوو چۆر بېرى بكات ! منيش دهمويست بۆ كاتى پتيويست
چۆرنيك ئاوم هه ر پى بين ، به لام شه و هه ر خۆى و شه و ساتهى له بېر
بوو كه تيايدا ده ژيا ، بۆيه بيتاكانهى ده خوارده وه .

كه به سه ر به رزاييه كه كه وتين له نزارى شه و ديو كه ويه
به فرى گه و ره گه و ره ديار بوون ، به ديتنى شه و كه ويه به فرانه
دلمان خۆش بوو ، چونكه شه گه ر زۆر پتيويستى بكر دايه
ده مانتوانى خۆمان بگه يه نينه سه ريان .

سه رچياو سه رچيا پۆيشتين له م لاو شه و لاشمان ده يان دۆل و شيوو
لوتكه هه بوون و له زۆر جينگايانىش دووراو دوور كانيمان ده ديتن ،
به لام ده بوو تا ده كرى بپۆين و خۆمان له و چياو چۆلانه گيرو گيرو
نه كه ين .

لواى هيلاكسى و مشه قه تيبه كى زۆر دۆله ره قه مان لى به
به ده ركه وت و ئۆخه يه كمان له خۆمان كرد . له سه ر به رزاييه ك
به رامبه ر به دۆله كه پاوه ستابووين و ديتمان ريگاكه بۆ شوپبوونه وه
ناو دۆله كه له باشورى ئيمه وه به و مه و دايه كى زۆرى هه به ، بۆيه
ويستمان قه دبېر لى بده ين و بى ئه ركتر و زووتر بچينه خوارى .
له سه ر چياكه تا سه ره تاى ته ختايى ناو دۆله كه زيخه لان بوو ،
به دهم پۆيشتنه وه له و نشيوه زوو زوو ده كه وتين و هه موو
جاريكيش توژنيك غلور ده بوينه وه . له پر مه فال كاوتيس و هه فال
شه ريف كۆله پشته كانيان دانايه ژيريانه وه و دانيشتنه سه ريان و

خۆیان خلیسکاندو به دواى ئەوانیشدا ئیتمه دوو هه فالسی تر به
 هه مان شتیه سواری کۆله پشته کانمان بووین و چه وو زیخه کهش به
 خیراییه کی سهر سوپهینه ر به ره و خواره وهی ده بر دین و هاشه ی
 خشینى شه پۆله کانی زیخه که پۆژه پینه ک ده پۆیشت و تۆزه کهش
 وه ک گه رده لولویکی گه وره به ره و ئاسمان به رز ده بسووه وه
 ده تگوت ئاسه واری سووتاندنی گونده کانی کوردستانی سهرده می
 ئەفاله . بۆ ئه وهی کونترۆل له دهست نه ده بین و تووشی هه لئیریک
 نه بین و هه ر ساتیک بمانه وی خۆمان پئی بگریته وه به هه ر دوو
 دهسته کانمان له م لاو له ولامان ئه و بنه گیا چه وره مان ده گرت و
 ئه وی ترمان به رده دا که به پانایی زیخه لانه که پوو بوون و له
 شلکیان شنه شنیان ده چوو .

هه رچه نده ئیتمه له سهر چبایه کی به رزی کوردستان خۆمان له سهر
 زیخه لان ده خلیسکاند ، به لام هینده خۆش و که یف ساز بوو هه زار
 خۆ خلیسکانی سهر به فری چیاکانی سويسرای به قوربان بئ . که
 گه یشتینه خواره وهش کۆله پشته کانمان هه لگرتنه وه و ورده ورده
 به ره و ئه و کانی به چووین که زووتر له سهر چبایه لیمان دیار بوو
 * * * * *

نۆد تینووو تامه زنۆی ئاو بووین ، به په له بووین تا
 ده یگه یین و هه ر که گه یشتیشین سهر ده که یین پیاویک له پۆخی
 کانی به که دا خه و تسووه و کلاشینکۆفیکى په ره شوتی جوانی
 خستۆته ژیر سهری . کابرا هه سستی به ئیتمه کردو له سهره خۆ
 هه ستایه وه و چاک و خۆشی کردو دواى پرسیار کردن گوتی : من
 جاشی سهر به سواراغام ! ئه دی ئتیه سهر به کین ؟
 - ئیتمه ش مه فرزه ی کاک محه مه دی عه لی ئۆمه رین !

كابرا به جاش له ئيمه گه يشت و ئيمه ش خويمان كرده مه فرزه ي
مه فال له كاتيك له كابرمان پرسى :
- تو به تهنيا ليره چى ده كه ي ؟

گوئى :

- من هاتوومه ته سهردانى خزمه كانم كه له و خواره په شماليان
مه لداوه و نه مسال سواراغا موله تى بۆ وه رگرتوون .

كابرا ناماده يى خوى بۆ هه موو هاوكارييه ك نيشاند او گوئيشى :
- خوژگه بوئى ليره ده بوون ، چونكه كاك سه عيدو مه فرزه كه ي
ليره بوون و له سه ر ئه م كانى به بزنيكيان سه ر بپى و خوارديان !
- خوژگه !

ئيمه ئه و قسانه مان كردبوو كه چهند هه فاليك تازه به تازه
ده گه يشتن ، چونكه ئه وان نه يانتوانى به خشخشوكانى دابه زن ،
به پيريانه وه چوويز و مه سه له ي كابرمان تينگه ياندن .
پشوو به كماندا ، ئينجا ده ست و قاچه كانمان شوردن و دواتر ئاوه
ته زيه كه مان خوارده وه و ريگه شمان نه دا مام هادى به ئاره زوى
خوى بخواته وه و خوى مالويزان بكات .

- ئاى ! له و ئاوه ساردو سازگار له گه ل به كه م قوم هه موو گيانى
ته پوه ناوى فيتك ده كرده وه .

كوله پشته كانمان سووك بوو بوون ، چونكه ماوه ي چهند پوژنك بوو
هه ر له و خواردنه مان ده خوارد كه هه لمان گرتبوو . له و يش چهند
قوتيه ماسى به كمان شكاندن و له گه ل نانه په قه مان خواردن ،
هه رچه نده كابرا زۆر داواى ده كرد بچيئ له لاي خواره وه نانمان بۆ
بينى ، به لام ئيمه ريگه مان نه داو سوپاسمان كرد !

به هوى زۆزانه به رزه كانى قه نديل و زيرينه كئو هه موومان
كه م تا زۆر ده م و چاومان سووتابوونه وه و هه نديكيشمان په ش

هه لگه رابووين . کاتى نيوه پۇ هه قال فەرهاد مەنتک و هه قال
شەریف ، پشوددان و ئاوه که یان بە هه ل زانى و کراسه کانیان و
سەریان بە ملدا شووشت . له و ماوه یه شدا له گەل کابرا بە رده وام
له گفتوگودا بووین و پرسىارى پتویستمان لى دە کردن و ئەویش
هه مووی بە باشى وه لام دە داینه وه ، بە لام هه ر که بینى هه فالان
جله کانیان و سەریان دە شۆن په شوکا و که و ته گومانه وه . هاته
لاى من و سویندى دام که به پراستی وه لامى چه ند پرسىارى
بده مه وه و منیش دلنایام کرده وه ، ئینجا گوتى :

- ئیوه چىن ؟

- جاش !

- جاشى كى ؟

- محه مەدى عەلى تۆمەرى !

- باشه ئەگەر ئیوه جاشن بۆچى جلە کانتان هینده چلکنو
خۆشتان ئە وه نده دژونن و هه موو ده م و چاویشتان له بەر تیشكى
خۆرى کویتستانى سووتاونە ته وه ؟ !

- چونکه چه ند پۇژىکه به مەفرزه ده گە رین و ده سوورین !

- ئەدى ئە و براده رانه بۆچى جلە کانیان لیره ده شۆن ؟

- له بەر ئە وه ی چلکنن !

نیاریوو کابرا دلئى شایى نه ده خوارده وه و هه ر سەرى بادە داو له
دلە راوکینیه کى توند دابوو ، ئینجا گوتى : ئەگەر کارتکتان به من
هه یه له خزمە تم ، ده نا چه ز ده که م مه ره خه س بم ؟

- تاخر ئیستا نابى ، چونکه کارمان پیت ده بى .

کابرا هینده ی تر په شوکا و به غەریبى و بى ده سه لاتى به
شيوه یه ک سەبرى ده کردین من به زه بيم پتیدا ده هاته وه .

لوا جار گوتى :

- تو نه و خوابه و تو نيوه جاشن يان پيشمه رگه ؟
- باشه تو حقي نه و مهسه له يه ت چي به و بوجي هينده به دوايدا
ده چي ؟

- کاکه ده زانسي من مهست ده که م ليم قه و ماوه ، چونکه گوتووه
جاشم و ده شترسم نيوه پيشمه رگه بن ! نه گه ده شلنيم
پيشمه رگه م ده ترسم نيوه جاش بن و به هر نوو سه ره که يش
سه رم تيا ده چي ؟ ! .. بيکن به خاتري نه و خوابه نيوه
هر چي که هن من لئ قه و ماوم و هيچي خراپم له گه لدا مه کن !
کابرا دريژه ي پيداو گوتي : نه وه به دبه ختي و مال ويرانی کورده
نيمه و امان به سه ر هاتووه و به خوا نازانم نه راستي بلنيم و نه
دروتان له گه لدا بکه م !

که نه و قصانه ي کردن له ناخوه مه ژام و هه مو ترازيدياکانسي
گه له که م له قسه کانيدا ده ديتووه و به پریشانیه وه گريان بينه
قاقاي گرتو و خه ريك بوو بوي بسووتيم . بويه پيم گوت : نيمه
پيشمه رگه بين و توش له خوت مه ترسه و دلنيا به .

له گه ل نه و وه لامه م کابرا واقی و پماو هينده ي تر حه په سا ، زور
ده ترسا ، به لام بو ته واو دلنيا بوونه وه ي ده يگوت : نيوه نان و
پيخورتان که م پي ماوه و ده چم له و ماله خزمانم بوتان دينم و
نه گه ر بپواشم پي ناکن دوو که سم له گه لدا ره وان بکه ن !

نيواره کاتن به ريکه وتين له جياتي نه وه ي جاشه که
چه ک بکه ين (هر چه نده نابن به لام هر بو دلنيايي) چه ند پاکه ته
فيشه کنيکي نويم پي به خشين ، دياربوو به و پاکه ته فيشه کانه
هر زوو گه شايه وه و زور که يفي پي هات و خوشحال بوو، بويه
گوتي :

- ههتا ماروم ئهه پاكهته فيشهكانه وهك يادگاري
ههئده گرم و ئيوهش هه رگيز له بيرناكه م .

* * * * *

له بهري نزارى دۆله ره قه دا شوپ بوينه وه و پيش پۆژئاوا
گه يشتينه سه ر گرنۆلگه به كى به رزى به رامبه ر به ويرانه گوندى
داره به ن كه باره گايه كى پيشمه رگه كى كوردستاني ئيراني لى بوو ،
بيتمان پيشمه رگه كان خه ريكى توپ توپين بوون . له بهر ئه وهى
ئيمهش چه ند شه وو پۆژئيك بوو به ريوه بووين ، خۆزگه مان
ده خواست به مانفوانيا به لاي ئه وان پشوويه ك به دين ، به لام چونه
لاى ئه وانيش كارئكى ئاسان نه بوو . تا تاريكايى بالى به سه ر ئه و
چياو دۆلانه دا كيشا به ديار جاده كه وه دانىشتين ، ئينجا له
شوپ بوونه وهى خۆمان به رده وام بووين و دريژه مان به پۆين داو له
نزيك پرده كه كى داره به نى دۆلى شاورى له جاده ي پلينگانى
به رينه وه .

* * * * *

له نيشتمانى بى هاو نيشتمانيدا له ترسى چاوو هيزى داگيركه ران
به م شيوه چياو دۆل و هه لئيرى هه زارى به هه زاريمان ده برين ،
به لام له گه ل ئه وه شدا له سه ختى رينگاكان و دلفرئنى سيمه نه كان
خۆشى به كى سه يرمان هه ست پئده كردو له هه مان كاتيشدا
شانازى كردن به بى منه ت بوون له و دۆژمنه زه به لاهه و
وابه سه تبيمان به و خاكه كى ئاواييه كانى ويران كرابوون و خه لكه كى
پاگوازبا بوون تينى به رده وام بوون و نه سه له مينه وهى پس
ده به خشين و به چاو كراوه يى و ئومئيدى به رزه وه رينگا سه خت و
ئووو دريژه كه مان ده برى و ده چووينه پيش .

به ږنگای پاش ته لانیدا پوښتین ، له و ډوله جوانو هه مه
 ږهنگه داو به و شه وه تاریکه له دووره وه را تروسکایی ناگرنکمان
 به دیکرد . له بهر شه وهی تروسکاییه که له نزماییدا بوو په کسر
 زانیمان شوینه که ږه بابه ی دوژمن نیه ، به پارټز پارټز به ره و
 شه ی چووینو دیتمان پیره میتربیک و پیره ژنیک له ژیر پیره دار
 توویه کی به رز به سه رهاتی سرده می لایوتی خویان بو په کتری
 ده گپرنه وه . دیتنی شه وانمان هینده به لاره سه یر بوو بږوا نه کړی
 ! چووینه لایانو شه وانیش هر که چاویان به نیمه کهوت واقیان
 وږماو نوای چاک و چونی زانیمان شه و ماله موله تیان وه رگرتوه تا
 بو نازهل له وه پانندن شه و هاوینه بگه ږینه وه شه ی ، به لام
 پیره میږده که میوان بوو . نوای تاویک پیره ژنه که چوه شه ولاترو
 ژنو پیاویکی تری بانگ کردن . داوای هندی نانمان لی کردن و
 نوای جی به جی بوونی داواکه مانو به بی شه وهی خومان بناسینین
 یاخود بچینه ناو پرسیارو وه لاما نه وه له پینش چاوی شه وان به
 پیچه وان هی ږنگای خومان گه راینه وه و هر که له وان تاوا بووین
 به لایه کی تر دا ږنگا که ی خومان گرتنه وه بهر . سه یر له وه دا بوو
 شه وان هه ستیان کرد که نیمه پینشمرگه ین ، به لام هیچ
 پرسیارنکیان نه کرد ، ته نیا شه وه نه بی که به چاوی پږله سوژو
 ږتزه وه سه یریان ده کږدینو نوعای خیریان بو ده کږدینو
 ده یانگوت :

— ناگاداری خوتان بن .. به قوریانتان بین وریا بن ..

خوا پشتو په ناتان بی ...

ده ردی هیلاکی و خو و هه لمه تیان هیناو شه ریف که
 پینشمرگه به کی هره گورچو گول و نازای مه فرزه که مان بوو شه

شوه له خهوان قهدهمی شکان و هر نهیده توانی پروا و بجولی ،
وه زعی چهنده هه فالینکی تریش وه کوهی شه ریف و هی
هه ندیکیشیان توزیک باشتر بوو . به هه زار ناری علی تا گه یشتینه
ناو کاوله گوندی گولان .

ئهی خودایه ئه وی بۆ سه ر خه و شکاندنیک ، یان پشوودانیک چ
جینگایه کی پر له نازو نیعمه ت بوو ! دارو دره خته بئی خاوه نه کان
شنه شنیان ده چوو ، دهنگی جۆگه ناوه کان و شنه بای ماکوک
هینده کاریگه ر بوون ئیمه ی پئیوار به سانایی مه ست بکن .
گولان به هه شتینکی بئی خاوه ن بوو ، به لام چاوی دوژمن کویر بئی
نه مانده توانی لئی به هره مه ند بئی . که چووینه سه ر کانی به ک
بوو که سمان دی له سه ر تاته که نووستبوون ، هیچ چه کیان پئی
نه بوو ، به لام نه له ئیمه دهنگو نه له وان دهنگ به ئه سپایی بۆ
پئی ونی به لایه کی تردا له ناو کاوله گونده به هه شتیه که دا
ده رچووین .

چهنده براده ریک هه ولیاندا له دره وه ی گونده که بمینینه وه ، به لام
نه ده گونجا . شه ریف و مام هادی و حسین ئه وپه پی هه ولیاندا
مۆله تیان بدهین له وی بمیننه وه و ئیواره ی نواتر له زقزانی سایه
یه کتری بگرینه وه ، به لام رینگایان پئی نه درا . ورده ورده
هه لکشاین ، خه ریک بوو پۆژ بیته وه و ئیمه ش هینشتا
نه گه بشتبووینه جینگایه کی قایم ، له و به پۆژه ی بناری چبای
بیترخین میرگیک دیار بوو ، یه کسه ر به ره و ئه وی چووین و تا
گه یشتین به ته وای پۆژ بووه وه و له بئی به ختی ئیمه ش میرگه که
ئاوی تیا نه مابوو ، ته نیا پونگو قور و لیه ت بوو . شوینه که ش وا
هه لکه وتوو له هه موو په بایه کانی ده وروبه ری جاده که دیاره ،
بۆیه نه ده کرا له وه زیاتر بجوولیننه وه و سه ره تا له بهر هیلاکی و

فیتکایی به یانی زۆر ههستان به ناله باری شوینه که نه کرد ، به لام
هه رکه له ناو قووو پونگه چره که دا سه ر خه ویکمان شکاند و
خۆریش به رز بووه وه له و به پۆژه بووته نه خه ریک بوو هه لپووکین و
بۆنی پونگه ش هینده تیز بوو په ریشانی کردبووین ، به لام له به رکه
گرتن بترازی هیه چارنکی ترمان نه بوو .

تا پینش پۆژئاوا بوون به هه رچی حالنکی هه بوو ئۆقره مان گرت ،
ئینجا به پئی سایه دا پۆیشترین و هینشتا پۆژ هه ر ما بوو که له
هه ورازی سایه سه رکه و تین و کیشه ی نه شماره زاییشمان نه ماو له وئی
به ناووه هه موومان باش شماره زای ناوچه که بووین .

* * * * *

شوی ۱۸/۱۷ ی ته موزگه یشتینه ویرانه گوندی
مه له کان . له به ر ئه وه ی گونده که له ناو دۆلنکی ته نگ و قوو و
زۆر پر دارو دره ختیش بوو هینده تاریک بوو چاو چاوی نه ده بیینی
. به ئه سپایی و یه ک له دوا ی یه ک ریچکه مان به ستبوو ، به هوی
سووتاندنی کاتی خۆی خانووبه ره و باخه کانیش هه زاران ته ن دارو
دره خت و که له که به رد به سه ر یه کتریدا که له که بوو بوون . بۆ
ئه وه ی نه که وینه ناو چال ، جۆگه قوو له کان ، که لینی دارو
به ردان پشستی یه کتریمان گرتبوو . له جینگایه ک عاسی بووین ،
جه لال مستۆک که له پیشه وه پئی پووینی ده کرد ، ماوه یه ک وه ستا
تا توانی به سه لامه تی له جۆگه یه کی قوو له بپه رپته وه و ئیمه ش بۆ
نۆره وه ستا بووین . محه مه دی عه لی ئۆمه ری له دوا ی منه وه بوو
تومه ز له کاتی وه ستاندا له پشت دار گوینزک ده وه ستیت و
چاوه پروان ده کاو سه یر ده کا زه لامه که ی پینشی ناجولنی ! که
ده زانی ره شاییه بالا به رزه که دار گوینزه وه جه لال نییه ! به په له
دی و پیک که وته ناو جۆگه که و بووه ته فه ته قی کلاشینکوف و

تاقەكەي ، لەبەر ئووهی نازاری زۆری خوارد بەكسەر هەلچوو
لەناو جۆگاكە هاواری كرد :

- جەلال مستۆك سەگباب بۆ وات لێكردم ؟

منیش لێم پرسى : چى بوو كاك مەمەد ؟

تو پرۆتروەلامى دامەووە و گوتى : هەموو گيانم شكاف ! ئو سەگبابە
لەو شوێنە ناخۆشە بى دەنگ پەریەووە بە ئیمەى نەگوت ! .

كە زانیم هەلەى كردووە و منیش بە جەلال مستۆك تىگەيشتووە
خۆم بى دەنگ كردو دەستم گرت تا هاتە دەرەووە ، بەلام ئو لە

جوین دان و تو پرۆ بوونى خۆى هەر نەكەوت ! . هەرچەندە ئاگر
كردنەووە بە هیچ شتێوە بەك پەسەند نەبوو ، كە چى ئو لەو

تو پرۆ بیەووە دەنگە شقارتە بەكى داگیرساند ، لەو تارىكایى و لە
جىگایەك كە هەموو دەم ئەگەرى لى بوونى مەفرەزەكانى دوزمنى

لى بوو هیندە بە شۆق بوو ، هیندە بە شۆق بوو لە پێش چاوى
ئیمەدا تەواوى دۆلەكەى پووناك كردەووە ! بە راستى شۆقێكى

زۆر سەبرى هەبوو ! راستە ئەگەر تارىكایى هەموو دنیا نەتوانى
پووناكى مۆمىك بشارىتەووە ، ئەوا تروسكایى بەكى پووناكىش دەتوانى

ئەستورترین و پەشتەزى تارىكى بسمى هەموو دەورو
پشتى خۆشى رابمالى و پووناك بكاتەووە

پۆیشن لە ناو گوندەكە زۆر ناخۆش بوو ، بۆیە هەنگاو هەنگاو
لە سەرەخۆ دەچوینە پێش . لە ناو پاستى گوندەكە هەستمان

پاگرت دنیا كپو بى دەنگ بوو ، چوینە سەر كانى بەك و لە
كەشێكى زۆر فێنك و بى خوستدا تا بەیانى لەسەر پاشماووە و ناو

وێرانەى مێژوو و ئاوەدانى ماندى و برسى پووە و ئەستێرە
پرشنگدارەكانى تاقى ئاسمانى دۆلە قوولەكە لەناو ژاوە ژاوى

بیرەو رەكان و پێش بىنبیەكانى داها توودا ئۆقرەمان گرت و دواى

نوسینی لیستی پاسه وانیی له دووری یه کتیری و به بهر بلایه وه تا به یانی لئی پراکشاینه وه .

* * * * *

شهو ، له ناو سامناکیی وئیرانهی مه له کان ماینه وه و ، به یانیش که تیشکه زئیرینه کانی خۆر له سه ر لوتکه کانی چپای ئاراسن شوپبوونه وه ، پیش هه سوو شتیک شویتنه واری مه فره زه کانی دوژمنان له هه مان شوین به دی کرد . پاشماوهی خوارده مه نیه کان و ناگری گه وره نیشانهی ئه وه بوون که پۆژیک دوان زووتره یزیکسی دوژمن له هه مان شوینی ئیمه دا بووه ، چونکه ئه و کات هه رگیز نه ده سوو پیشمه رگه به قه د ئه وه هیچ جۆره ئاسه واریک له دواي خۆیان به جیبیلن که هه ستی پی بکری .

مه له کان ، له سببه ری میژوودا بۆنی سه رده مانی فه رمان و فه ره وودو قه ران و وئیران و کیمیا باران و ئه نفالی لی ده هات .. له و زه مان و زه مینه یه شدا من به تاسه وه خۆزگه م ده خواست که شاخ و دارو به ردو ئه شکه و ته کانی ده هاتنه ده نگ و ئه وه ی دیویانه هه سوویان بۆ ده گتیراپینه وه تا به مزانیبایه پۆله کانی ئه م دۆلو شاخانه به دریزایی میژوو چیان به سه ر هاتوووه و چپیان دیوووه . مه له کان ، گوندیکسی وئیرانی ولاتیکسی ده یان جار سووتاوو خاپوورکراو ، هه ر له دواي ئه نفاله وه بئ ده نگ لئی خه وتبوو ، هینشتاش کیمیایی به رۆکی سبیه کانی هه ر بهر نه دا سوو ، خه لوه ت و فه نابوونی له عیشقی پۆله کانی هینده قوول بوو مه گه ر به گه رانه وه یان ده نا چ هینزیک هه بوو له و سه رده مه ی سپبوونه دا وه ناگای ببینیته وه ؟ ئه شکه و ته میژوو بیه کانی شاهیدی هه زاران سه آله ی ژیا نی خۆشو و ناخۆشو و شین و شایی و سه رکه و تنو و ژیرکه و تنو و داگیر کردن و پزگار کردن بوون و کوردیش ده لئ ناوو

ئاوه دانى ! بەلام ، لەو پۆزگارەدا تەنانەت چىاو ئەشكەوتە كانىش
 نەيانتوانى بوو دالەدى پۆلە كانىيان بەدەن و ئاويش بىن ئاوه دانى ھەر
 لە سەرچاوى (باران) ھوہ تاكو كانىسى ئەسپىندارى و گەلى بلەو
 بۆلى ئالانە بىن نازو بىن خاوەن بە نىو كاو لە گوندە كانى گۆپە شىر
 ، تارىنانى ئۆدى ، تارىنانى ژىرى ، دارە گرد ، بەرىوك ، بلەى
 ئۆدى ، بلەى ژىرى ، دا دەپۆشت و كەسىك نەبوو جۆگە لە بەك
 ،يان مىزاوئىكى بۆ ژىر ئەو درەختانە راپەستى كە بە و چلەى
 ھاوينە ، لەم بەرو ئەوبەرى تامەرزوو عاشق بەرامبەر بە خوڤە و
 پەوانى ھەلە كەزوران و قرچ قرچ دەسووتان و ئاويش لە ھەژمەتان
 خۆى دەبوو ھوہ بە فرمىسكە كانى خۆى و بۆ دلدارە كانى
 دەتوايە ھوہ و بىن ھودە و بىن دەستى خۆى ھەك پۆلە كانى سەر
 بەرە و خوار دەپۆشت و كەس نەيدەدى ونەيدە پۆزى ھوہ . ئاو بۆ
 درەختە بەراوھەكان دەتوايە ھوہ و بە ھەرچى حالىك بوو ئاھو
 ھەناسە ھەلەمىيە كانى بۆ دەناردن و درەختە كانىش بۆ دلدارە
 سازگارە كەيان ھەلە كەزوران و دەسووتان ، دوو عاشق ، دوو
 خۆشەويست ھەك ئەستىزە كانى لە يلاو مەجنون بەرامبەر بە
 يەكتى بە بىن لىك دابراڤ و بە بىن گەيشتنە يەكتىش ئەم لە دوو
 ئەو لە دوو بەم شىوہ تامەرزويى دەلدارى بە ھەناسەى ساردو
 ئەزەتىكى بىن كۆتايى زەمەنى بەردى برا برايان دەھۆندە ھوہ
 لاوكى دەست لىك بەردانىيان لە بەر سەمفۆنىيەى پىنجەمى بىتھۆفندا
 بە خوڤە و شەنە دەچپى و زەوى و ئاسمانيان نوقمى ئازارى بىدار
 بوونە ھوہ دەكرد .

ئەى خوداى خۆشەويستى دەبىنى ؟ ئەى ئەفنى كەسكايى و ئاو
 تۆكەى دەتوانى ئەم دووانە بگەيەنیتە ھوہ يەكتى و ؟ ببیتە ھوہ
 بە ھەمان ئەو راپەلەى سەوزايى تىكەلى شىنایى ئاسمانى ناو

زه ننگولهی ئاوه که بکه یته وه له سوتان و سه ره لگرتنی نووری
یه کترین پزگار بکه یته ؟

* * * * *

ئه و گونده بۆ من شیوه و مانایه کی جیاوازی هه بوو ، هه ره له
ساته ی پیمان وه نای نایو بیره وه ره کانی سی مانگی
شازده سال زووتر ناخیان ده جوواندم . هه زی دیتنه وه و چوونه وه
ئه و هه وه ره ی شازده سال زووتر ماوه یه ک بۆ خۆپاراستن له
بۆدیومانی فرۆکه کانی دوژمن له گه له چه ندین خیزانی ترده وه ک
مروغه کانی نیاندرتال له ته ک یه کتریدا لیتی ژیا یی وه خشتوگیره ی
خستم و هه ره له بهر شه وه ش بوو له ناو چۆمی سه وزو وشک و شکاودا
چوومه به رامبه ره شه و کۆنه هه وه ره که له کۆتایی هه شتاکانیش
کرا بوو به خسته خانه یه کی شوپش ، به لام که سه یرم کرد چی
ببینم ؟

نوژمنان شه شکه وته دیرینه که یان به زه بری بۆمباو دینامیت به سه ره
یه کتریدا پوو خاند بوو . ئه و شه شکه وته ی سروشت دروستی کرد بوو
ئه وان پوو خاند بوویان ، نه ک هه ره شه وه به لکو بگره شه و خانوو و
مزگه وتانه ی کورد دروستیان کرد بوون ئه وان پوو خاند بوونیان ،
ئه و مروغانه ی له سه ره شه و خاکه له دایک بوو بوون و شه و
ئه شکه وتانه ی شاهیدی هه زاران ساله ی ژیا یی باوو با پیرانی ئه وان
بوون له وی ، ئه وان پایانگوازت بوون... جا داگیرکه ران چیان به سه ره
ئه م گه له نه هیناوه و چیان به و نیشتمانه نه کردوه ؟ هه ی هاوار
هاوار! ... دادی بی دادان ! ..

وه رن سه یر که ن : ئه شکه وته ی به سه ره یه کدا پوخوا ، ده یان خانوی
ته خت کراو ، ده یان باخی سوتاو ، ئیسک و پروسکی ده یان
شاژله و هه زاران بالنده ، جاجمی دپاو ، بیژنگی شکاو ، نیرو

نامور ، دستاو جوئی ، دھيان قاپو قاجاڻي فافون ، دھيان دار
 گوٽيزو ٺه سڀينداری به سهر يه کٽريدا راقه ناو ، لانگيکي پارچه
 پارچه بوو ، بوکه شوشه يه کي کون کون ، پارچه کاني کونه رانکو
 چؤغه يه کي ، دهسته جلنگي بي رهنگو پچر پچر بوي ژنان ،
 سؤبه يه کي داران ، دھيان به فرمالو باگوردان ، نه دي نازار ، زان ،
 غم ، فرميسکه کاني زن ، پير ، مندان ، لاو ، په ککه وٽه وه بهر
 کيميايي و نه نفالکه وٽوه کان و نوور خراوه و بي سهر شوينه کان
 ؟... سهدان گولله تڙپو پڙستائينکي فريندراو بيهنه و پابمينه
 داخوا به چ په خشانينک ده توانين و ه سفي ٺه و ديمه نانه بکري ؟
 ... داخوا چ شاعرينک هه يه بتوانين ته ووي هه ستي خوي
 به رامبهريان دهر بيري ؟ .. چ ميڙوو نوسينک هه يه بتوانين
 ورده کاريه کاني ٺه م تراڙيديا گوره يه بنوسينته وه ؟ .. هه واري
 خالي له نيشتماني خاليدا تووله پين فرميسکه کاني هه تا هه تايي
 ده کورنه وه و ناخي هه لده پروکاندن .. خودايه ! .. خودايه ٺه و
 هه مو تاوانه له پای چي ؟ ٺه و هه مو بي ده ننگيه ت له ناستي ٺه و
 هه مو گوناھانه تا که ي ؟

له و هه واره ، سؤزي بيره و هري و هه ستي مروفايه تيم
 ده کولان و فرميسک له چاوه کانن گورگور ده هاتنه خوارين و دلشيم
 هينده تهنگ بوو خهريک بوو هاوسهنگي گيانم تينکچين و به
 جؤرينکي دي بگوريم . حهزم ده کرد تير تير ، پر به قورگم ، دريڙ
 دريڙ ، به دريڙايي ميڙوي گه له کهم له سهر ٺه و خاکه دا هاوار
 بکه م وهاوار بکه م و بڙوم و هه بڙوم و ديوانه ناسا به ره و کهس
 نه زان سهر ي خؤم هه لگرم ، حهزم ده کرد بفرم ، بتويمه وه ، هه تا
 هه تا بنوم گرينگ ٺه وه بوو بهرگي دي تن و بير کورنه وه له و
 تراڙيديايه زور سته م بوو ... له و ساتانه دا زيان ناسان و ناسايي

نەبوو ، بەلام مردنیش لە بەرژەوهەندی دوژمنان بوو ، دەنا
بینگومان زۆر خۆشتر بوو . ئەو کات بەراوردم لە نێوانی پابردوو
ئێستادا دەکردو کاتیکیش بێرم لە داهاسوو لە بەرنامە
نۆزەخییەکانی داگیرکەرەکان دەکردهوهو دەمەینایە بەرچاوهکانی
خۆم کە پەوه خۆشتریک لەو تەلانەی ئەو بەرمان دەکەنو
دەکوشتن ناتوانن تەنانهت بۆ هەللووشینی ئەو پووشە پەنگ زێرینو
ناسکەش هەنگاوێک بەرەو هەورازەکە باوینو چەند عارەبیکیش بە
دەستیک دیشداشەکانیان هەلکردووهو بە دەستەکانی دیشیان
عەگالەکانیان گرتبوون تا لەگەڵ هەلقۆزینەوهو لیخوپینسی
خۆشترەکانیان لەسەریان نەکەونه خوارەوه ... !

- بڕاینە تا زوو بەگەڕینەوه بیابانی خۆتان ، چونکە نە
خۆتانو نە خۆشترەکاننتان لەم نیشتمانی ئێمەدا
هەلناکەن !

ئەو دیمەنەم دەهاتە بەرچاوو لە هەمان کاتدا بێریشم لە
پۆژگاریکی دی دەکردهوهو تروسکاییەکی ئومید لە دەرونمەوه
مژدەیی ئەوهی پێ دەدام کە ئەم گەلەیی ئێمە هەرگیزاو هەرگیز
دەست بەرداری نیشتمانیەکەیی خۆی نابێو پۆژێک لە پۆژان هەر
دەیسەنیتەوه .

گەرمانەوه لای هەفالانوسەیرمانکرد نانو پێخۆریکی زۆر کەمان
ماوهو نەشدهبوو تا دەگەینە ئاوهدانیک لە خۆمانی بێرینین ،
چونکە هینشتا ئەگەری زۆر پێشهاتمان لە پێشدا بوون .

لە دوو چەمەکە تاقە دار سێویکم نۆزیهوه ، لەبەر کاپرکە سێوان
داهاتبوووهو ویستمان بە بەری ئەو تاقە دار سێوه ، بێ نازە ،
زەرد هەلگەپاوه چاری ژەمە خواردنیک بەکەین . بێ سێوهکە لە
پۆخی پووبارەکەدا سێبەری چیاوی سەرباروشنە شنی ئەو دار

به پووانه ده يانلاوانده وه كه ئه م به رو ئه و به ږي ډوله كه يان ته ني
بوو . دار سيټوه كه ش گه واهيده رنكي سيټووي سرده مي
كيميا بارانكردن بوو ، بويه په رنگ زهره ، هر ئه وه تا خوي به
پټوه گرتبوو ، به ئومندي گه پانه وه ي خاوه نه كانسي پوو له
ناسمانو له حالتی پارانه وه و نزا چاوه پوان بوو .

بوني به كه م سيټوي ناو له پي ده ستم بؤ بوو پوژگار يان
بردمه وه ، كه ته نانه ت وه بيره اتنه وه شيان تراژيديا به كي ده رووني
بوون : پوژگارنيك به رده و ام فرؤكه كانسي دوژمن ئه و گونده يان
بؤردومان ده كړدو منيش له سايه ي شه پي داگيركه راندا پوژه كانسي
منداليتي خوم به سر ده برډو په ننگه جارنيك له جارنيش له سر
هه مان دار سيټو بوو به كه گونده كه كه وتوته ژير په حمه تي
بؤردوماننيك و پوژگارنيكيش : كه بوني ((سيټو)) ئه م گه له ي
قرده كړدو دارو دره خت و گولو كوريك و گياو بالنده و نازه لو
هه موو شتيكي زيندووي ده كوشت . بوني ئه و سيټوه له هه واري
خالسي و جينگاي ترسو گه مانسي سرده ميكي منداليم بؤ ئه و
پوژگارهي ده بردمه وه كه داگيركه ران بؤ ته فره دان و فريوداني
منالانسي كورډو بگره بالنده كانسي كورډستانيش بوني به هه شتي
سيټويان ده كړده ژه هرو گازي قران و هر له وئش به و بونه
چه ندين منالي په پوله و ژنو پياوي بين گوناحي پي خنكيندران و تا
هه نگيني و ئيستاشي له گه لډابن ده يان كه س به ئاسه واري هه مان
بوني ساخته ده تلينه وه و له گه ل هر كو كه به ك و هه ناسه
هه لكيشاننيك برينه كانيان قولترو نازاره كانيان زياتر بوون و ده بنو
ناوه خت پي به ره و پيري مه رگ چوون و ده چن .

له وي ، به هه ستي ناسكو له ناو ياده وه وي و ئه نديشه
فريوه كه مدا دار سيټوه كه پيني گوتم : منيش له به رده م باره گاي

خوادا .. له بـردەم ئاھو ھەناسەى پەرەستىلكە ھىلانە
 وىرانە كاندا .. له بـردەم دادگای مرقۇباھەتى دا .. له بـردەم ھەموو
 دىئىك كە بەزەبىي و خۆشەويستى تىدا بىن .. له بـردەم ھەموو كەلە
 سەرىك كە مىشكى مرقۇبى تىدا بىن .. له بـردەم ھەمووان سكالام
 ھەيە ، چونكە پەرگەزى منىش وەك پەرگەزى خاوەنەكانم بە و بۆنە
 مردن كە لەمنیان دزىبوو ! . ئەو تا ھىشتا پاشماوھى ئەو گازەى
 تىكەل لە بۆنى من بوو لە ناو پەرگەو قەدەكاندا ماوھ و ھەلگىراوھ
 .. من نەك ھەر لەسەر ئەوھ سكالام ھەيە كە خۆم بەر ئەو ژەھرە
 كە وتم ، بەلكو بگرە لەسەر ئەوھش سكالام ھەيە كە ناوو ناوبانگى
 پەر لە خۆشەويستىي و پەر لە تام و سوود و پەر لە جوانىي منیان
 زپاندو بە و بۆنەى من مندال و بالندە و پەپولەيان بۆ مردن فریودان
 ! .. منىك كە بۆ جوانىي و خۆشەويستى و سوودمەندى پىسكام ..
 منىك كە ئاژەل و بالندە و مرقۇبىش ھەرگىز لە بۆن و رەنگو
 بەرەكەم وەپس نابىن ، منىك كە لەگەل پووياردا لە
 خۆشەويستىيەكى ھەتا ھەتايىدام .. منىك كە تەنانەت كىژان بەو
 خۆشحال دەبن مەكەكانىيان بە بەرى من بچوئىندىرئ ، ئەو
 مەمكانەى چاوكى ژيان و خۆشەويستىي مرقۇفن ! .. من ئەو
 بووم !

كە چى ، ئەوان بە بۆنى لەمن دزراو ژەھرى خۆيان .. تاوانىيان
 كرد .. تاوان .. تاوان .. تاوانىك كە ھەر درژەى ھەيە و تادىش
 كارىگەرتر دەبى و كۆتايى ناھەت !

لەو كەشەو لە ناو تابلۆى حىكايە تىكى ئەفسانەبىيدا پەر
 بە جەمادانىەك سىومان لى كردنەوھ و بردمان قاش قاشمانكردن و
 لە كۆنە مەنجانىكدا كە ھەر لەوئى نۆزىمانەوھ (كە بىنگومان
 مەنجانەكەش چىرۆكىكى خۆى ھەبوو) كۆلاندمانن و دواترىش بوو

قوتووه گۆشتمان تیکردن و مزه ورده یه کسی نایابی سیوانمان
بروستکردو خواردمان ، هرچه نده خواردنه که هر بهری گده ی
ده گرت ، به لام چار نه بوو ، نه بوو له وه زیاتری بخوین .

* * * * *

دوای نیوه پۆ بوو له ژنر قاپسی دارگوینزک به ته نیا پاکشابووم و
سه رنجی ئه و دیمه نه جوانانه ی ولاتی بئ هاولاتیم دهدا ، له پر
پنویه کی گه پی بچکۆ له م بهر چاو کهوت . سه ره تا وامزانی هر من
بیینی راده کات ، به لام به پیچه وانوه تا ده سات نزیکتر
ده که وتوه ! منیش سه یرم ده کردو سه رنجم دهدا داخوا رنویه که
بوچی له مروؤ ناترسی ؟ تو بلئی دوای ویرانکردنی گونده که و
پاگوارتنی خه لکه که ی له دایک بووبی و مروؤی هر نه بییی ، یان له
بئ هیزی و لاوازی له خوی وه پرسه ؟ تو بلئی ئه ویش بزانی ئیمه
پیشمه رگه یز و بۆنی کردوین هاتۆته به خیر هاتنه وه مان ! یا خود
مه به سستیکی تری مه یه ؟ هر چۆنی بئ رنویه که وده وده له و
ناوه به دوای خواردنیکدا ده گه را . هر له و کاتیشدا هه قال
فه رهاد به ره و لای من سات و منیش به خۆم نه بوو هر چاوم
پن کهوت یه کسه ر پینکه نینم سات ، که چی فه رهاد گوتی : ئه ری
ئه من چیم لی هاتووه و ده م و چاوم چۆن ؟

فه رهاد به هۆی تیشکی خۆرو هه وای کوستان و ماندویتی و
نه خۆشیه که شسی هه م زۆر لاواز بوو بوو ، هه م ده م و چاویشی
توینکلی هه لدا بوو . له و کاته دا رینک وه کو رنویه که م هاته بهر چاو ،
بۆیه به پینکه نین وه لامم دایه وه گوتم : به خوا چی بلیم وه ک نه و
رنویه ت لی هاتووه که تازه لیره بوو !

هەر ئهوه نهدم گوت و فههاد تووربه بوو، هه فال
موحسینیش که زۆر گالته چی و قۆشمه بوو هیندهی تر ناگره که ی
خۆش کردو ئیدی ناوه ناوهش ده یگوت :

- پزوی ! وه لالا برا باش کردته پزویش ! .

لهوئ موحسین مه زه یه کی باشی سو عبه تی بو پهیدا بوو .

* * * * *

ئێواره به رینگه وتین و که له رینگای دهره دار به ره و دۆلی
بالیسان سه رده که وتین ناگام لی بوو هه فال فههاد به هه فال
موحسینی ده گوت :

- زۆرمان نه ماوه بگینه ئاوه دانسی و بچینه مالی مام

په مه زانی براده رم تا تیر تیر بخۆین و بخهوین .

له سه ر دهره دار به رامبه ر به دۆلی بالیسان چاوه پوانی خۆرئاوا
بوونمان ده کرد تا به و رینگایه دا شو پینه وه که کابرا له بنه وه را
ته لاقسی خواردبوو که هه رگیز رینگه به قه ده ئه و شاخه عاسی و
هه لئیره دا سه ر نا که وئ !

ئێواره یه کی فینک بوو ، ئیمهش له ژیر سینبهری دار به پوو ، که وه ت
، مازی ، دیدار اندا دانیش تبهوین و هه ریه که و باسی مرارتک و
ئاواتیکسی خۆمان ده کرد . هی وا هه بوو ده یگوت : تیر تیر
بنووستبام . هی وا هه بوو ده یگوت : گه یشتبام وه شه قلاوه .
زۆر به شمان ده مانگوت : پۆژتک هاتبا به سه ر به رزی به و جاده یه ی
دۆلی بالیساندا په تبهووباین ئه وانه هه مووی خۆزگه و ئاواتی
زۆر گه وده و دووره ده ست و مه حالی ئه و کاته بوون .

* * * * *

خۆرئاوا له پینچه کانی دهره دار شو پبوینه وه ، لهوئ
زیاتر هه ستمان به گه وده یی و دلسۆزی و شاره زایی باوو با پیرانی

خۇمان دەکردو سەرمان لەو وەستایبەیی ئەوان سوپ دەما که چۆن
توانیویانە لە ناو ئەو شاخە سەختەدا بەو شتیووە ئەندازەییە
پێنگای هاتوچۆی نێوان هەردوو دۆلی مەلەکان و بالیسان بگەنەو
! که چی ئیستاش نەوەکانیان نەک خاوەنی ئەو پێگا و بانانە نین ،
بەلکو لای ئەو بێگانانەیی نیشتمانە که مانیان داگیر کربوو لە
تلیاک و هیرۆیین قاچاغترن ! ئای سەتەم تۆ لە کەنگیەو سەرت
هەلداو کی کۆتاییت پێ دی؟

بە تاریکایی شەو ، بەو شوینەدا واتە شیخ وەساناندا
پەتیبوون که بۆ یەکەم جار بەر بۆردومانی گازی کیمیایی کەوت و
خەلکەکی بە گەورە و بچووکەو ، بە ژن و منالەوە یان مردن ،
یان گیانیان هەلا هەلا بوو .

دەورو بەری جادەکی دۆلی بالیسان هەمووی پەبایەیی جاش و
سوپا بوو . لەبەر ئەوەی زووتر نەهاتبوون و شوینی پەبایەکانمان
بە تەواوی نەدەزانی ، هەندیک درەنگ لە جادەکی پەپینەو و
چوونە سەر کانی بێ شیخ که لە بناری چبای هەوری و بەرامبەر
بە بالیسان .

هەرچەندە کانییەکی لە پەبایەکانی سەر جادە و فەوجە
سەربازییەکی بەر بالیسانیش زۆر نزیک تەنانەت لە حوکمی
کلاشینکوف بوو ، بەلام پەناش بوو . داماننا پشووێک بدەین
ئەوجا بە کاوێخو برۆین . دواي قسچو دەم و چاو شووشتن
پالماندایەو گواپە سەر خەویک دەشکێنین و هەلەستینەو .

* * * * *

بەلام ، کاتیک بە ئاگا هاتینەو خۆر سێ گوریسان لە
لوتکە هەرە بەرزەکان هەلکشابوو ! . ئیدی بە پەلەپەلو هەناسە
بەریکێو ، هانکە هانک بە ناچاری بەو پۆژە پووناکە لە ناو گەلی

بیشتر ملى هه ورنای کلاو قاسمان گرتنه به رو بۆ ئه وهی به
ته وای نه که وینه به رامبه ر چاوی دوژمنان له په نای دارو درهخت و
نزمایسی و ته نیشته بهرداندا ده پویشتهین . به م په نکه تا
نه که یشتینه سه ر لوتکه ی به رزو قوچه کی کلاو قاسم پانه وه ستاین ،
چونکه نه که ر پینش ئه وئ تووش بووباین ئه وای بیگومان خراپمان
به سه ر ده هات ، به لام ئه وئ جینگای شه رو ده ستوه که ر کرن بوو .
کۆنه پۆستال و خوده و شتی تری سه ریازی له و جۆره ی
سه ری کلاو قاسم ، میژووی نوورو برنژی داگیر کردنی
ولته که مانیان ده گنرپایه وه و نیشان ددا .

- تا شه و لیتره بین ، یان برۆین !

- خۆ دوژمن له سه ر ئه م شاخه به زه ر دکان و شاخی سوړیشه وه
نیه ؟

- وایه .

- ئه دی بۆ سه بر سه بره نه جوولتین و نزیکتر نه که وینه وه !

- باشه با برۆین .

* * * * *

له سه ر ئه و چیا به رزه ، به رامبه ر به هه ردوو دۆلی باليسان و هیران
به ئاراسته ی شه قلاوه ددا ده پویشتهین . نوێژی نیوه پۆ بوو ، له سه ر
ئه و چیا و شک و برینگ و بلند ده پویشتهین ، له گونده کانی دۆلی
باليسانیش جگه له مۆلگه کانی دوژمن زیاتر شتیکی تر به دی
نه ده کرا . له و هه موو گوندانه نه ک هه ر تاکه خانوویه ک به پتیه
نه مابوو ، به لکو ته وای په رزو باخه کانیش سووتا بوون و وشک بوو
بوون .

- ئای ! له و کاره ساته ی له نووره وه پرا ده ببیندرا .

ديسان بیره و هریه کانی سه رده می مندالیم که ماوه یه کیش له و
بۆله دا به سه رم برد بوو هور و ژمیان هینایه وه له پر له کات و
شوین داپرام .

له گه ل مناله براده ره کانم گه مه ی باز بازینمان ده کرد ، هه موو
براده ره کانم بازبانداو نۆره هاته سه ر من : ده ی تۆی ؟ باشه و
هوپ خۆم هه لداو بازمدا .. هه ر نه وه نده م زانی که وتمه ناو
ته پراشینک و خه ریک بوو له بهر نازاری قاچه که م ببوویمه وه !

- چی بوو ؟

- هه یچ هه ر له بهر نازاری قاچم خۆم پی نه گیرایه وه و به ربوو مه وه !
به هه رچی حالنیک بوو هه سته مه وه و بی نه وه ی
به سه ره اته که م ناشکرا بکه م له نوای هه فالانه وه دریزه م به
پۆشته ندا . سه یری نه و به رم ده کرد له بهر امبه ر گوندی خه تی دا
ناگام له خۆم برپایه وه و جارنکی تر که وتمه وه دوو چالنیک و قاچم
هینده ی تر جۆشی نازاری سه ند ...

له و جینگایه ی لنینکه وتم برکه کننیرنکی وشک هه لاتووم
دیت ، هه لمگرته وه و تیپتیر بۆنم کرد ، به دیتن و بۆنکردنی کننیره
وشکه لاتووه که ، بیره وه ریه کی چیرۆکنامیزم هاته وه پینشچاو .
به راستی بیره وه ریه کان ، ناخ هه ژین و فره هه ستیار بوون ، خۆرا
نیبه مام هینم هه واری خالی و وه لی دیوانه ش کتلی به قه د بالای
شه م میان نووسیوه ؟

کننیر .. نه و ده فره به هاران به سه وزی گه لاه زه ردی
کوریکه و بۆنی به هه شتی کننیران ده رازیته وه . به هاری هه فتاو
پینج بوو کاتیک باوکم له به ره ی شه پی ناشبه تال پینکراو گه رپایه وه
لامان له گه رمه سیری خوزستان چه پکی کننیری نه و ده فره ی
له گه ل خۆیدا هینابوو ، به شتیوه یه ک هه لیگرتبوو که تیک نه چنی و

هەلنەوهرى .. لامان سەير بوو باوكم هينده باهخى بهو چهپكه
كنيره ده دا بويه ليمان پرسى :

بابه .. ئه و چهپكه كنيره بوجى هينده لاي تىز
خوشه ويسته ؟

باوكم گوتى چونكه كه حواحافيزىم له داىكم كرىو، ويستم
به ره و ئيره بگه ريمه وه ئه .. ئه و چهپكه كنيره ي دامى و پنى
گوتم بۆ منداره كانت ببه .

-ئەدى بوجى نايدەى بە ئيمه ؟

- چونكه له و كاتەى له داىكم ئاوابووم تا ئىستاشى
له گەلداين هەرچەند جارتيك بۆنى ده كه م، داىكم نيتە وه بهرچاوم،
هەرچەند جارتيك بۆنى ده كه م به ئه نديشه ده گه ريمه وه نيشتيما .
ئە و چهپكه كنيره بۆنى داىك و بۆنى نيشتيما، بۆنى
ناوچه كه مانى ليدى و رهنگى كوردستانى پتوه يه .

ئە و كات لە وى باوكم به بۆن و رهنگى كنيره
سەبوورى ده هات و ئىستاش بركه كنيرتيكى وشك بووى ئيره
ئوقره ي لى بپروم و به ره و ئه و ئيم ده باته وه . بيگومان هەر گەلتيك
نيشتيما نتيكى هەيه، له هەر نيشتيما نتيك سەدان نهينى هەيه،
كليلى هەر نهينيه كيش لاي گەله كه خويه تى و نه داگيركه رو
نه بيانى و نه هيج ميوانتيكيش پەى پنده بهن، نهينيه كى منيش له و
نيشتيما نه كنيره .. كنيريش بيره وه رى نيشتيما و ئاواره يى و
داىكم ونەنك و باوكم و به هاره .

ده رفته تى جووله مان سنووردار بوو ، هەر وه ها ديتنى ديمه نه
كارى گه ره كانى كاو ل بوونى نيشتيما نه كه مان و ته نيا ييش هينده ي
تر كارى گه ر بوون ، بويه له و كات و شوينه ناسكه دا پانتايى پابروو
زياتر بالى خوى به سه ر ئاسوى بيرو بهر چاواندا ده كيشاو،

بئگومانیش ناخۆشترین به سه رهاتی ژبان کاریگرتترین و ناخبرزینترین یاده وهری تو مار ده کەن . هه ربۆیه شه له سه ر پاشماوه ی تراژیدیایکانی نیشتماندا هه موو سه ر نهجه کان، دیمه نه کان ، تامه کان، بۆنه کان ، نازاره کان ، هه ناسه کان ، هه نگاهه کان ، هه وراره کان، نشیوه کان ، .. بۆ رابرسوویان ده گنیرامه وه، هه ر ده بوو واشیبی ، چونکه دیمه نه کان، رهنگه کان، گونده کان ، پتگاگان هه موو شتیکی نیشتمانکه م گۆرپابوون و هی جاران نه بوون . دیاره گۆرپانیش له نژیوانی یاده وهری و هه لومه رچی ئاوادا دوو سه رده می جیاوازی له پینش چاوان نیشان ده دان و وینه ده کیشان . وینه کانییش زیاتریان به رابرسوو ده به ستمه وه و به راوردده که ش چیاوازی نیوان ستمه می سه ر گه له که م و مافه کانی نیشان ده دام که مه و دایه کی گه له ک گه له ک دووو درێژیان له نژیواندا ده بیندرا .

هه روا له سه ر چیا ی زه ردکان له دوا ی هه فالانه وه به شه له شه له ده رۆیشتم و چاوتیکیشم هه ر له لای نه و سه دان باخه سووتاوانه ی گوندی خه تی بوو . له ژێر سینه ری پیره دار گوژیژیکی ناو باخیک له و سه دان باخه سووتاوو هیشک بووانه مه هۆی برام له دایک بوو. هیشتا دوو به هاری ته مه نی تینه په راندبوو که به هۆی زه بره زه نگی داگیرکه ران ناچار بووین پتگای ئاواره سی بگرینه به رو بپۆین، بپۆین تا له ناوچه ی خورستانی ئیتران له ژێر چادریکی شیری خورشید گیرساینه وه . هه ر له و ساته ی پیمان وه ناو ختیوه ته که نا برا بچووکه که م گریا .. گریاو به هیچ شتیکی ژیر نه بووه وه . بردمانه لای دکتورو دکتوریش هیچ نیشانه یه کی نه خۆشی ئی نه دۆزیوه، بۆیه هینامانه وه، به لام نه وه رکه سهیری ختیوه ته که ی ده کردو هۆر هۆر ده گریا . ئینجا مانیشی له

خواردن گرت . به هه موو شیوه کمان دواند تا به هرچی حالتیک
بوو گوتی : (مالئ !) به دووباره کردنه وهی وشه ی مالئ
تیگه یشتین که شه و به وهاره قایل نیه و نیشتمانی خوئی
ده ویتنه وه ، به لام شه و ماله بۆ شه و له کوئی بیئین ؟

ئیمه ی ئاواره له سه ر باله کانی کاتدا ده رویشتین و له شویتنی
خۆماندا هه لکه نابووین ، مه هۆش له نیشتمانی خه لکی تردا ئۆقره ی
نه ده گرت و بۆ نیشتمانه که ی خوئی ده گریا و مانئ له خواردن
ده گرت و به وشه ی مالئ ... مالئ هه ست و سۆزئکی وه های
ده رده به ی ئیمه شی ده هینایه گریان . مال و نیشتمانی شه و منداله
بچوکه یه کیک بوو له و باخه سووتوانه ، به لام نیشتمانی ئیمه ی
هه راش و فام کرده کوردستانئیکی گه رده بوو ، بۆیه ده بوو به قه د
شه و گه رده یبه هه ست و سۆزی خۆمانئ بۆ ده ربهرین و هه ر له و
پیناوه شدا باوکمان له وئ له به ره کانی شه ردا به جیمابوو . له وئ
گریان و برسیتئ خه ریک بوو جه سه ته لاوازه که ی مه هۆ وشک
بکه نه وه ، که چی شه و گه رنه گی له (نیشتمان) گرتبوو . به دوا ی
رینگا چاره یه کدا ده گه راین و باشترین خواردنمان ده خسته به رده م و
درۆمان له گه ل ده کرد ، به لام که لکی نه بوو . شه و هه ر که چاوی
هه لده به رین و ختوه ته کانی ده دیتن دیسان له پهمه ی گریانئ
ده دایه وه ، دراوسئیکانمان به و مه سه له یان زانی و شه وانیش هه ستی
سۆزو غوره تیان ده جوولا و ده گریان .

له دووری ئۆردوگا که له گوندیک هه ندئ داری یوکالیپتۆز دیار
بوون و بیرمان کرده وه که شه و دره ختانه ی نیشان بده یین و پهی
بلئین شه وئ مالئ ئیمه یه . بردمان له ئۆردیگا که مان دوور کرده وه و
به رامبه ر به گونده که دانیشتین و خواردنمان دایه و پیمان گوت
لوا ی نان خواردن ده چینه وه مالئ خۆمان . شه و به و فیله ده ستی

له مانگرتنو گریانه کی هه لگرتو به هه رچ نان و ماسته کی خوارده هه پاروویه کی قووت ده داو سه پیریکی دره خته بووره کانی ده کردو له خه نیسی خویشیان ده گرنژیه وه . به م شیوه به تا له گه ل ناووه وای نیشتمانی نوئی راهات ده بوو هه موو ژه مێک بیبه یه به رامبه ر گوندی سه گوان و نانی ده ر خوارده به دین ! تا وای لیهاات خووی به م کاره وه گرت . جا نه گه ر نه و به و ته مه نه له وئی وه ها بووین، نه دی گه لۆ ئیمه که ئیستا له دواي دوو شوپشی بی ناکام له ناواره یی ده گه پێینه وه و نیشتمانی خویمان به و په رنگه ده ببینین چ هه ستیک له دلۆ ده روونماندا ده بووژتته وه ؟

له هیکرا دهنگی نوو فرۆکه ی جهنگی له شوینی خویمانان چه قاندين و له هه مان ساتدا هاره ی نه و دوو فرۆکانه نه و نازاره ی سه ر شه پکه پیلی لای راسته میان ژيانده وه که چه ندین سال زووترو به رامبه ر به هه مان شوین و له ناو باخیکی گوندی خه تی دا به هه مان ناواز به به ر بۆردومانه کانیان که وتبووم و له پێش چاوانیشما حاجی حسین پارچه پارچه و نافیه ش سینگى شه قار شه قار بوو و شه هید بوون .

فرۆکه کان چه ندین جارى تر به به رزی و به نزمی ها تن و چوون و لوت به رزانه ته راتینیان له و ئاسمانه ده کرد که خا که کی ژیریان سوتماک کرابوو ، به لام زوو تیگه یشتین که هاره ی فرۆکه ، دیمه نه بووره ده سه تکان، تاسه ی دووری، ئۆخه ی دیتنه وه ی کونه هه وار، به لام هه ناسه ی ساردی هه واری خالی .. نیشتمانی خالی جگه له هه لقرچانی دلۆ ده روون و بیره روه ریه تال و شپینه کان هه یچی تریان نه ده گه یانده .. دهنگی فرۆکه هه ر نازار نا، به لکو کانی پێکه نینى رووداویکی به سه رچووی نه و گونده ی به رامبه رمی ته قانده وه .. پێکه نین له کاته ناهمواره کان له به ک کاتدا هه م

خۆشى و هم نىگه رانى ده گه يهنى، پىنكه نين بۆ زال بوون به سر
نىگه رانى يان، حاله تىكى هستريايى بوو؟!

- سالى حه فتاو چوار فرۆكه كانى داگيركه ران نۆر به سه ختى ئه و
گونده ي به رامبه رميان بۆردومان كرد.. له بهر زه بى ته قينه وه و
پارچه بۆمباكان گوتىز وه نارى گوندييه كان وهك ته رزه ي به هار
له دره خته كان ده بنه وه وه لده وه رن، له و كاته دا هه نارىكى رزىو
به پشتى ئه و مام حه مه ده ده كه وى كه خۆى له ژىر بنه هانه ركه
مات كرد بوو.. مام حه مه ده نه ختىك نازارى پىنده گات وه ستى بۆ
پشتى ده باته وه وه سته ده گات وه ستى ته پ بوو، له و تهنگاوى و
بى داديه كابر سهرى ده ستى خۆى ده گات وه بىنى خوينى
پتويه، خوين، چ خوين رش و مه يوو بۆيه به كسه ر هاوارى ژنه كه ي
ده گات وه لى:

ژنه كه فرىام كه وه جهرگم له پشتىدا هاته ده رى!
كانىكىش ژنه كه به هه له داوان خۆى ده گه يهنى ته و ده بىنى هه نارى
به رىشت كه وتوه، له ژىر سىبه رى سه رگو ره حه تى بۆمبا
له ترىقه ي پىنكه نين ده داو ده لى:

- هه سته پياوه كه ئه وه هه ناره به پشتت كه وتوه !
ده مانزانى فرۆكه كان مه به ستىان ئىمه نيه و، هىشتاش دوژمن به
گه رانه وه ي نه زانيبووين.

دۆت مه لا قورپاننىكى له نىوان خۆى و ئه و سوخته يه دانابوو كه
به په له دارىكى بارىك و درىژ وشه كانى نىشانه ده كردن و به چه ند
چارىك خويندنه وه و دووباره كردنه وه به سوخته كه ي په وان
ده كردن . ئىمه ش چه ند سوخته يه كى تر چاوه پوانى نۆره ي
خۆمان ده كرد، من كه له لاي خواره وه ئاقل دانىشتبووم و
چاوه كانم به رىبوونه ده سته لاوازو به لۆچه كانى دۆت مه لا و

گوئیگانیشم له و وشه عاره بیه گران و زه حمه تانه قوراخ کردبوو که
 هه سوو جارئی رنگه یان له ناو میشکمه وه ده هینا . نازانم داخوا
 دۆت مه لا سه رمای بوو بوو یا خود، هه ر خۆی چلّمن بوو! له پر
 هه ربوو په نجهی گه وره و شایه دمانی دهستی راستهی وه ک گیره
 له که پوو ده ریزو ره فه که ی گیر کردن و له گه ل فننه یه کی قوول و
 به هیزدا پر به ناو له پی دهستی چلمیکی شین و جیری هینایه
 ده ریزو بو شه وه ی خۆشی لسی ی بزگار بکات دهسته که ی به رز
 کرده وه و پایوه شانده و شریخه ی له نیو چاوانی منه وه هینا .
 چلمه که به سه ر ده م و چاومدا هاته خوارئی و من به کسه ر تاسام و،
 نه ویش به په له په ل هه ستایه وه و به ره و لای من غاریداو به :

— هه ی چاوی دایکت کویر بن ! هه ی دهستی داکت بشکن به
 لیفکه چارۆگه ره شه که ی ده سو چاوی سه رپه وه ، به لام من پیم
 وابوو هینده پیسو نیگه رانیش بووم به هیچ شتیک جه ستم پاک و
 ناخم هتور نه ده بوونه وه و تریقزنی پیکه نینی مندا له کانیش خه ریک
 بوو به ناخی زه ویمدا ببه نه خوارئی . دۆت مه لا خۆی توپه کردو
 شه وان بئی ده نگ بووز و منیش دانم به خۆمدا گرت تا شه و
 ده سه شم خویند، به لام که گه رامه وه ماله وه چۆنم قورنانه که
 دانا یه سه ر ره فه که جار شه و جار بوو بو خویندن ده ستم پی ی
 نه که وته وه .

ده پدویشتم و زایه له ی بیره وه ره یه کان له هزر و دلدا جینگه ی خویان
 ده گرت . له خۆم ده پرسى : باشه شه گه ر شه م پوو داوه نه بوایه کئ
 ده لئی له جیاتى شه وه ی له هنداو چپای زه ر دکان به پارتیزانی
 دیمه نه دووراو دووره کان به ره و میژووی بیره وه ره یه کانم ببه نه وه و
 بو نامانجیکى پیروزی دنیا یی هه نگاو بنیم، شتستا کولکه مه لایه ک
 نه ده سووم پوژ تا ئیواره به گتیرانه وه ی چیرۆک و میژوو

ئەفسانەكانى نەتەوہ يەكسى تىرىق ئامانجى ئەو دىنيا (قىيامەت) خەرىك نەدەبووم؟

سەرم ھەلپىرى و چاۋەكانم بېرىنە چىيەي كۆرەك و پىنىدا ھاتتە خوارەوہ ، ھەموو دۆلى ئارانەم بە چاۋان كىلان تا بىنایى چاۋەكانم لەسەر قوتابخانەي گوندى ئارانە گىرسانەوہ . پووداۋىك بوو بە ھۆي ئەوہى لە قوتابخانەي ئارانە پرا بىكەم و بۆ قەرەبوو كىردنەوہى خويىندەكەم پەنا بۆ دۆت ھەلای خەتئى بىبەم .

بەيانى پۇژىكى ساردى زىستان بوو، مامۇستا ناۋى منىشى خويىندەوہ و منىش لە سەرمان و لە شەرمان لەسەرەخۇ وەلامم دايەوہ و گوتم : بەرىئى . ديار بوو دەنگى بەرىئى نەگە يىشتىبووہ گۆيى مامۇستا، بۆيە گوتى :

چت گۆ ؟

پىش ئەوہى من دەنگم ھەلپىرم سەباح لەولاوہ گوتى : مامۇستا گوتى ھۆ !

سەرەپاي ئەوہى وشەي ھۆ سزاي قورسى بەسەرەوہ بوو، وەلامەكەي سەباحىش بوختانىكى ھەندە گەرە بوو دايچلەكاندم . نەگەر يەكەم جارىش نەبوۋىن كە گۆيم لە درۆيەك يان بوختانىك بوۋىن ئەوا بىنگومان يەكەم جار بوو بە ھۆيەوہ پوو بە پوۋى لىپرسىنەوہ و سزا بىم . ئاۋرپىكم لە سەباح دايەوہ ھەرنا بۆ ئەوہى بە چاۋان پىئى بلىم كە بۆچى ئەو درۆيەت كىرد ! بەلام، پىش ئەوہ مامۇستا بانگى لاي تەختە پەشەكەي كىردم و يەكسەر گوتى : دەستەكانت بىكەوہ !

دەستە سىپوۋەكانم بە ترسەوہ كىردنەوہ و مامۇستا دوو دارى لەم دەست و دوۋى دى لەو دەست دام . شازارى داركارىكىردنەكە و شازارى بوختانەكە ئىيەكانى دەنگمىيان خاۋكىردنەوہ و خۆم پىن

نه گيراو گريام . مامؤستا تورپه تر بوو گوتى : نه وه ده گرى ؟ دهى
ديسان دهسته كانت بگه وه ! دهسته كانتم كردنه وه و نه مجارهش
بوو دارى ترى تى سره واندنو ويستم نه مجاره پينگه نم، به لام
نه متوانى وده ننگيك له نيوانى گريان و پينگه نيندا له زارم
دهرچوو، نازانم ناوى چى له و دهنگى نه و حاله ته بنيم ! له سر
نه وهش بوو دارى ترم خواردو گوتى : ده برؤ جاريكى تر نه لئى
هو !

نهى خودايه مامؤستا له سر هؤيهك كه نه مگوتوه و ام ليفدهكات
نهى نه گره له يهك بگه م چيم به سر دئى ! له تاو نازارو
سه رما دهسته كانتم خستنه ناو گه لم و چوموه وه سر ته نه كه كم،
نه ويزام سه يرينكى سه باح بگه م و لئى بپرسم داخوا بوچى به و
دهردهى بردم .

مامؤستا ويستى دهست به دهرس گوتنه وه بكانه وه هاوپنيه كم
گوتى : مامؤستا ! مامؤستا نه و گوتى به رى نه يگو هو ! مامؤستا
ته باشيرينكى راوه شانده قوتاييه كه و گوتى : سه باح درؤيان ناكات

بو به يانيه كهى نه خوش كه وتم و چهند پؤژنيك له سر به كترى
نه چوموه مه كته بو و پام كردو چوموه وه خه تى . نه نكم و دايكم
گوتيان باوكت بزاني ده تگوزى . به لام من گويم پى نه داو له دلى
خؤدا ده مگوت باوكم هه رچيبه كم لى بكات به قهده مامؤستا كه م
نازارم نادات . دواى گفتوگويه كى زؤد له سر قسهى دايكم و نه نكم
بپريارمدا نه و ساله بجمه لاي مه لا قورئان بخوينم، به لام من له
جياتى مه لا چوموه لاي مه لائو و نه و يش نه و په ندهى به سر هينام
كه به هؤيه وه دهستم له قورئان خويندنيش هه لگرت، به لام چ
نازارى ليدانى مامؤستا و چ چلمه كهى داك مه لائو كاربه گريان

له سهرم هه رماو تا هه راشيش بووم بهردهوام باسى ئه و داركارىبه
 له خوراپىبهى ماموستا كه ده كرده وه، شجا زانيم و تىگه يشتم كه
 ئه و كات ماموستا كه (سه ره پاي ئه وهى خوى ته نيا ده رچوى
 شه شى سه ره تايى بوو بوو) تومه ز حه زى له خوشكى سه باح
 كرده وه به ته مای هينانى بووه ، بويه شه هه نده به قسهى
 بيسميل بوو، ئه و يش متمانه و حه و جيهى ماموستاي به م په ننگه
 به كار ده هينا. هه ره له و پوژهى كه ئه و ليدانه م خوارد تا دواتر
 چوومه زانكوش پرسيارىك له ميشكدا ده خولايه وه كه ئايا ئه و
 هه موو ليدانهى ماموستا بوچى؟ به لام، كاتىك به هوى كارى
 شوپشگيرانه وه گيرام و كه وتمه ناو زيندانى فاشسته كانى به غداو
 پوو به پوى نازارو ئه شكه نجه له راده به ده ره كه يان بوومه وه خوم
 به خوم ده گوت : په ننگه ئه و ليدانهى ئه و كاته بو پراهينان و
 به رگه گرتنى نوا پوژ بووين !

له ناو هه سته وروژاوه كاندا چيائى زه ردكانمان ده بپى و له پى
 ناويدو بووين . ديمه نه كانى ئه و ديو له بهر چاوان بزد بوون و
 شه قلاوه و ده شتى هه ريريش لاپه په به كى تران هه ئدايه وه .

* * * *

هه ره له و شه وهى له ناو ئاشقولكه كه وتم قاچه كه م هه ره ده هيشا،
 به لام تا ده هات هيشانه كهى پتر ده بووو له سه ره چيائى زه ردكانيش
 كه يشتبوه رادهى له پويزين كه وتن . له چالاييه ك كه پنى
 ده گوتى گوفه ك به ره و لاي شه قلاوه شوپبووينه وه وه فالان
 جه لال و محمه د گوتيان :

- ئه شكه و تىك له ناو قه دى چياو له ئاقاستى گه ره وان به رامبه ره به
 شه قلاوه ، ئاوى تىدايه و ده چين له وى بيتىك ده ده مين و ئىواره ش
 نواى خورئاو بوون شوپده بينه وه ..

-خۆ له وه باشت نیه .

ئەشكەوتەكە دەروازە یەكی گەورە و كراوەی هەیه و پێك بەرامبەر بە شەقلۆوە و گەرووی میراوە یە . لە بن ساپیتانی ئەشكەوتەكە ئاویك دڵۆپ دڵۆپ دیتە خواری و دەكەوێتە ناو هەركەویك كە بەدریژیایی هەزاران سال بە زەبری ئەو دڵۆپە ئاوانە بە قەد جۆنییەك قوول بوو و هەمیشە پێرە و لە هەموو لایەكی چیاكە شەو بەلەندە جۆراو جۆرەكان بۆ شكاندنی تینویتی خۆیان پەوی تێ دەكەن . ئاوی ئەو ئەشكەوتە سوودو جوانییەكی زۆری بە ژانی كینوی چیا ی زەردكان داوە چونكە هۆكارێكی باشی پاراستن و پاگرتنی هاوسەنگی ژینگەكە یە .

پۆژی هەژدە ی تەموز بوو ، دنیا لە وه گەرمتر نە دەبوو ، ئیتمەش بە پێگە وه هەموو ئاوی گیانمان كردبوو نارهقە و ئەوپەری پێویستیمان بە ئاویك هەبوو كە قەرەبووی ئاوی لە دەست چوومان بۆ بكاتە وه و تینویتی شمان بشكێنێ . لەسەر چیا یەكی وه ها وشكیشدا لە و ئاوەمان چاكتر دەست نە دەكەوت ، بۆیە بە لامانە وه لە ئاوی زەمزمە خۆشترو پیرۆز تر بوو .

برسییتی تینی بۆ هینابووین ، بەلام لە ئاوەدانیش نزك بوو بووینە وه ، بۆیە ئە وهی لە بنی كۆلە پشتهكانمان ماوو دەرمان هینا كە هەمووی چەند قوتوو ماسییەك و كەمێك چنگە نان بوو ، ژەمێكی پێشمەرگانە ی ترمان خواردو كۆتاییمان بە قۆرە قۆری زگمان هینا .

(ئەمڕۆش لە و ناو شاخ و جەنگە لەدا بەرامبەر بە دیمەنە دلرپێنەكانی شەقلۆوە و دەشتی هەریرو چیا ی سەرکەشی سەفین بەسەر دەبەین و شەویش لە دەشتی هەریر دەبین بە نوو دەستە و لە یەكتری جیا دەبینە وه ...)

به ناو گونده ویرانکراوه کانی گه ره وانسی سه ری ،
 گه ره وانسی خوار ی ، به ره که ، مامه جه لکه دا ره تبووین و گه یشتینه
 جاده ی هاملتون . نه و گه شته پیویستی به پشوری دریزو دریایی
 هه بوو ، بز نه وه ی به رگی مه شه قه تی نه و رینگا سه خت و پر له
 مه ترسییه بگرین و ماندویستی ، برستیستی ، تینویستی ، نه شماره زایی
 په کمان نه خن ده بوو چه وسه له مان دریزو بی و سه بری نه یوبمان
 هه بی ، تا کو نه که وینه ناو داو که مینه کانی دوژمنیش ده بوو زوژ
 وریابین و هه موو هه سته کانمان تا نه و په پی برکردن به کارینین .
 تاثیرش زوژ باشمان هینا بوو و هاتبووین ؟

له ده ورو به ری جاده که گه یشتینه ناو بیستانیکی
 گندوزان . سه ره تا هه رچی کار که گندوزه یه کی به رده ستمان که وت
 لیتمان کردنه وه و خوار دمان ، چونکه هینستا نه مانزانی بوو گندوزه
 پس راگه یشتووین و گه یون ، به لام دواتر هی گه یویشمان دوزینه وه و
 له به نه وه ییش هه م برسی بووین و هه م گیانمان زوژ پیویستی به
 ناو هه بوو تا توانیمان درتقیمان له خوار دنیان نه کرد ، ئینجا
 کوله پشته کانیشمان پر کردن . له نزیکسی ویرانه گوندی میر
 پوخته مه له گه ل نه و هه فالانه ی له یه کتری جیا ده بووینه وه
 یه کتریمان ماچ کردو نهینیه کمان داناو بووین به دوو به ش :
 (محمد مه دی عالیسی ئومری ، جه لال مستوک ، مام هادی ، حسین
 ، شریف ، کاویس) به لایه کداو ئیمه ش سن که س به لایه کی
 دیکه دا پویشتین .

فه راهاد مه نتک و مو حسین بانسی مارانی و من به و خپه ی
 خوار ویرانه ی میر پوخته مه دا به ره و قوولایی ده شتی هه ریر

چووين و له هيكړا به سر ساباتينكى ټاوه داندا هه ټبووين . چووينه ژير سابات كه كه سى لى نه بوو ، به لام دياربوو سره وهى خه لكى لى نوستبوو . له كوپه ټاوه پر له به فراوه كه ي ژيرى تير تير ټاوى ساردمان خواره وه و كووزه شووتى په كيشمان له و نيوه شووتى په كرده وه كه له سر كوپه كه دانرابوو ، خواردمان ، نينجا به قارمه ته خسته داره كه دا سر كه وتينو خاوه ن ماله كه مان هوشيار كرده وه و ديتمان پيره ميترديك و پيره ژنيتكن و به تنيا له و نزيك جاده په ده ژيان وشيناييان كړدبوو هر به و بيانووه ش گه رابوونه وه زندي خوځيان . دواى چاك و چوڼى ، هه نديك نانمان لى وه رگرتن و تا ټاقارى گوندى قاديانه چووين .

بهره به بيان بوو ، ده بوو تا زووه جينگايه ك بو مانه وهى ټه و پوژه مان په يدا بگين . هر چه نده شوينه كه هه مووى دهشت بوو ، به لام له بهر ټه وهى باش شاره زا بووين ، بو ټوژينه وهى جينگايه كى گونجاو دانه ده ماينو په كمان نه ده كه وت . كانى په كمان پى ده زانى كه ټوژيك له ويرانه گوندى خه تيببان دوورتر بوو ، چووينه سرى ، به لام كه چووين ديتمان پيازي له بهر كرابوو ، ټه وه ش نيشانه ي ټه وه بوو لانى كم كه سيك هه به هاتوچوڼى سر كانى په كه بكات . هر چوڼى بى تا خوړه لات له سر كانى په كه بووين ، نينجا ټواتریش له ناو زه مندو ته راشه چره كان په نايه كمان خوځ كړد . نيدى تا ټيواره له وي هر نان و كاله كمان خواردو خواش كړدى ټه و پوژه كه س په يدا نه بووو نه ديتراين . فرهاد دلى زور خوځ بوو ، چونكه ټه وي دوا قوناغى گه يشتنه مالى مام په مه زانى براده رى بوو ده يگوت : ټه مشه و ده گه ينه لاي و ده سينه وه .

شەوئىكى تىرىش ھاتو ھەر زوو بەرھو مەرزانى گوندى مام
پەمەزانى برادەرى ھەفالى ھەرھاد بەرپى كەوتىنەو . ھەرھاد لە
پىشەو دەپۇشت ، بەلام سەیرمانكرد ھەر چەندە تولە رىتەكى
بىن دىك و دالى ھەيە ، كەچى ئەو پاستە و پاست بە ناو تەپاش و
دىك و دالاندا دەپوات ! چەند جارىك پىمانگوت : با بچىنەو سەر
پىنگاكە ، كەلكى نەبوو . ھەرھاد دەپگوت : مەرجى پۇشتىنى
پارتىزانان ئەوھەيە بە لا پىياندا بېقۇن شوپىن پىيان لە بوادا بەجىن
نەمىنى !

— ھەفالى ھەرھاد ئەوھە پاستە ، بەلام خۆ دوژمن ھەستى بە ئىمە
نەكردووە و لەو چۆلە وانىش كى دى تاقيبى شوپىن پىن بكات؟ خۆ
ھەر ئەمشەوئىش شوپىن پىن يەكانمان كوئىر دەبنەو .
— نەخىر بوور بېقۇ و سەلامەت وەرەوھە باشترە !

كە زانىمان ھەرھاد بە قسەمان ناكات ئىمەش ھەردووكمان
چووينەو سەر پىنگاكە و ئىدى ھەرھاد ما تووپە بىن و بىنگى .
دىار بوو ھەر بۆلە بۆلى دەكرد ، بەلام ئىمە گوئىمان پىنەداو ئەو لە
دەرەوھە و ئىمەش لە سەر پىنگاكە بە تەنىشت يەكتىرەوھە
دەپۇشتىن ! كە موھسىن زانى ھەرھاد تووپە بووھە داوئەتە
كەللە پەقىش بۇ زىاتر تووپە كردنى بە ھەرچى ھىزى خۆى ھەبوو
شەپ شەپ پىن يەكانى لە ەردەكە دەدان و تووزى ژىر پىن پانەكانى
مەترىك بەرز دەبووھە . ھەندى جار موھسىن قاچەكانى بە
ئارپاستە يەكى بىدا دەھاوئىشتن و ھەر بۇ خۆشى خۆمان و ھەرس
كردنى ھەرھادىش دەپگوت : ئەوھەش بۇ ئەوھى سەر لە دوژمن
بشوى و نەزانى ئىمە بە چ لايەكدا پۇشتوون ! ..

تا دههات فەرهاد توپه تر ده بوو ، به لام له نه جامدا ملیداو
هاته وه سهر رینگاکه و گوتی : من له بهر خاتری ئیوه مه ، ئیوه
له بهر کیتانه ؟ .. قابیله من بترسیم ! .

به پراستیش چ فەرهادو چ موخسینیش هینده ئازا بوون نه وهی
بیریان لئی نه ده کرده وه ترس بوو .

دهشتی ههریر زۆر گهرم و ئیمهش زۆر هیلاک بووین ، بزیه له
سه ره خو ده پویشتین و من پیم باش بوو به کسه ر بهوین ، به لام
هه فال فەرهاد پسی له سه ره وه داگرت که هه ر بچینه گوندی
مه رزان و مالی مام په مه زانی براده ری . شایانی باسه مه رزان هه ر
ئاوه دان بوو ، چونکه زۆر بهی گونده کانی هۆزی خه یلانی و هه موو
گونده کانی هۆزی سورچیش له دهشتی ههریر تیکنه درا بوون و
خه لکه که یان له شوینی خۆیانیان بوون ، به لام هه موو گونده کانی
تری هۆزی هه رووتی و هۆزی خۆشناو راگوازرابوون ، بینگومان نه و
جیاوازی کردنهش بئ هۆ نه بوو .

* * * * *

له سه ره قسه ی هه فال فەرهاد چووینه گوندی مه رزان

- مام په مه رزان خۆت بگره ، هاتین !

مالی مام په مه رزان له لا چه پینکی گونده که بوو ، گردۆلکه یه ک له
به رامبه ر مالیان بوو ، ئیمه له سه ره نه و گردۆلکه یه له چاوه پوانیدا
ماینه وه و هه فال فەرهادیش به ره و مالی مام په مه رزان چوو . جارێ
هه ر له دووره وه سه گه کانیا ن په لاماری فەرهادیانداو کوپینکی مام
په مه رزان هاته دهره وه و له یه خه ی کردنه وه . فەرهاد به
تامه زوویی دیدارو پتیوستی له راده به دهری براده رایه تی و
ناسیاوی گهرم و گوپ له سه ره هه مان ئاوازی سه رده می پیش نه نفال
له مام په مه رزان و کوپه کانی چوو پینش ، به لام وه لامی پتیوستی

وهرنه گرتنه وه . سه ره تا فه رهاد وايزانی نه یان ناسیوه ته وه وه کو
خوی ده یگوت ، بویه هر زوو گوتبوی : من فه رهاد مه نتکم !
که چی نه وان خویان له گوره نه بردوو هر به ساردی و بی بایه خ
وه لامیان دایه وه ! .. نه و دلسوزی و گرمیه ی فه رهاد له کوئی و نه و
ساردو سپریه ی نه وان له کوئی !

(نه ی خودایه نه وه نیمه گتپاوین بیان ، خه لکه که) فه رهاد
ده یگوت : به سر سوپماوی نه و پرسیاره م له خوم ده کربو
بووباره م ده کرده وه .

به هر حال فه رهاد پنی گوتن :

- نیمه مه فره زه یه کی پیشمه رگه یین و بۆ لای نیوه هاتووین .

- بۆچی هاتووین ؟

- بۆ نه وه ی پشویه ک بده یین ، ناننیک بخۆزین و برۆین ، مام

ره مه زان خو نیستا ده مناسیته وه ؟

- به لی ده تناسمه وه ، به لام نیره جینگای پشودان و نانخواردن

نیه !

- مام ره مه زان نیمه پرومان له مالی نیوه کربوووه و قه تیش کورد

میوانی خوی نه وها به پئی نه کربوووه !

- من ناتوانم له پیناوی ناندانی نیوه دا سه ری خوم و مال و منالی

خوم بفه وتینم ! .

- مام ره مه زان دلنیا به که س نافه وتی و نیمه ش هرگیز نه و

نهینی به نادرکینین !

- زوری وه ک تو نه و قسه بیان کردو پاشان وا دهرنه چوون .

- باشه ده پۆین ، به لام هه ندیک نان و پیخورمان بده نی .

- ناتوانین !

- ئەدى چى بىكەين ؟ خۆ ئىيمە ناتوانىن بىچىنە ھىچ مالىكى
تر .

- وا باشە نەچن دەنا ھەر سەرىشتان تىدەچى !

- باشە تەنيا تۆ نانمان بدەنى واتا سەرو نانېك (بۆ ئوھى
نەزانن ئىيمە چەند كەسىن) .

- باشە ، بەلام بەو مەرچەى بانكى موختاروھە موو رېش سىپيانى
گوندەكە دەكەم ، ئو جا ئەگەر ئو وان قايل بوون بەسەر
چاو !

- جا ئوھە چۆن دەبى ؟

- نابىن خوا حافىزت بىن !

- ئەى ھاوار مام رەمەزان ، بۆ وای لىھات ؟

- بەلى ئەم پۆزگارە ھى ئوھە نىھ تۆ ئو داوا قورسە لە ئىيمە
بىكەيت .

- باشە لە برسەن بىرىن ؟

- كەيفى خۆتانە .

- قەيدى نىھ تەنيا سى نام بدەنى و دەپۆين .

- بىن ئوھى موختارو رېش سىپەكانى گوند ئاگادار بن نىو
نانىشتان نادەبىن !

- كەواتە خوا حافىز ، ئوھەش بزانە ھەرىشتىك رووبدات ئەنگو

بەرىرسىيارن ، پۆزگارېش ھەر ئەم پۆزگارە نابىن ، مام رەمەزان !
- خوا حافىز .

وتوويژى نىوان ھەقال فەرھادو ئو برادەرەى كە ئومىدىكى نۆدى

لەسەر ھەلچنى بوو بەم شىئوھە بوو . ئىيمەش ھەر لە چاۋەپوانىدا
بووينو لە پەرھاد بە ھەلەداوان گەپايەوھە گوئى : با بپۆين !

- بڙ ڪوئي ؟

- وهرن دواو قسه مهڪن .

فهراد هانڪه هانڪي دههات و شيمه وامانزاسي نان و خواردني
هيناهو و دهيهوي زوو له گوندهكه دوور بكه وينه وه . چند جاريڪ
پرسيارمان كرد هه فال فهراد نه وه چي بووه و بڙ وا مشه وهش
بوويت ؟ نه وهر وه لامي نه دايه وه به لام كه له گوندهكه دوور
كه وتينه وه گوتي :

- پهنگه خه برمان لي بدري ، چونكه نه وي شهرفانه گوراون .

- نه دي خواردن ؟

- خواردني چي !

فهراد زور زور نيگه ران بوو ، بزيه ده يگوت : تو خوا ده وه ره بڙ
نه و خه لکه خوت به ڪوشت بده .

هه فال موحسينيش به توپه يسي و نيگه رانيه وه ده يگوت : نه و
خه لکه هه موويان زور باشن ته نيا براده ره گاني تو خويپرين . نه وه
چند پوڙه مام په مزان مام په مزانته و نه وهش مام پياوه ڪت !
- ڪاڪه نه من ڪو بزائم نه و خه لکه نه وها گورايه !

فهراد به دم پويشته وه هه موو نه و قسانه ي به ڪه سهرو

نيگه رانيه ڪي قووله وه گيترانه وه ڪه له پيشه وه باسما ن كردن .

نه و هه لوئسته ناجواميرانه ي مام په مزان ناخي داخ ڪردين و له
برسان و له هيلاکيانيشدا له جيگايه ڪ هه ره له ناو پووش و په لاش و
له زير په حمه تي ويزه ويزي پيشڪه ڙهه رايه ڪاني ده شتي هه رير
پونيشتين . هه رچنده موحسين پياويڪي ڪه له گت و هه ميشه وه
به رز و به توانا بوو ، به لام وا پالڪه و تبوو هه ره نه ده ستايه وه و
هه رچنده ده مانڪردو ده ڪوشاين بي سوود بووو ده يگوت :

- لي گه رين با مام په مزان هه فال فهراد بي بمانڪوئي .

ناوه ناوهش ده یگوت :

- وه لّلا بووینه پړوی !

فرهاد تا شه و کات به ناوهیتنانی پړوی مه له کان توږه ده بوو ، به لّام لیره هه لویستی براده ره که ی له سهری ده سه پاند که بڼ دهنگو به و سوعبه تانه قایل بڼ که زووتر پښان توږه ده بوو ! .

به برستیتی و هیلاکیه کی زّوره وه به ره و دواوه گه راینه وه ، خۆمان گه یانده بیستانه گندوره کانی نزکی نوردوگای باسرمه و جارنکی تر کوله پشته کانمان پر گندوره کردنه وه و به ره و بڼشه لانه که ی سهره وه هه لکشاین ، به ره به یان له ناو بیشکی نه دیته جینگای خۆمان خوشکردو شه و پّوزه شمان تا نیواره به ته شقه له فروشتن به هه فال فرهاد به سهر برد .

* * * * *

گندوره به تهنیا نه دیده ژياندين و پڼویستی زّور شمان به خوار دینکی چه ورو چایه کی گرم هه بوو ، به لّام نه مانه له کوئی ده ست ده که و تن ؟ به دوور بڼ سه یرمان کرد په شمالیک له نیوان ویرانه گوندی خه تیبیان و باسرمه دیاره . باش باش چاود پیری ناوچه که مان کردو پّوز ناواش خۆمان گه یانده شه و په شماله . له بهر شه وه ی له پیش نه نغاله کاندای فرهاد ماوه یه کی زّور بوو له و ناوچه یه بوو ، زّور به ی خه لکه که ی ده ناسی و منیش له وئ هه ناسراو بووم ، به لّام بو شه وه ی نه ناسر تینه وه به جه مه دانیه کانمان ده مامکمانداو برپارماندا هښستا خۆمان ناشکرا نه که بڼ ، چونکه وه که دلّین هښستا نه که و تبووینه سهر قاچی خۆمان . که چووین ماله که زّور به گرمی به خیر هاتنیاں کردین و خوار دینکی باشیان بو هښناین . دواى نان خوار دڼ له پر فرهاد جه مه دانیه که ی له سهر ده م و چاوی لابر دو گوتی :

- من فرهاد مهنتکم ! ..

ههروهه ها پرسه‌ی مردنی براهه‌یان (غازی) پهن پراگه‌یاندنو داخی
خوی بۆ مه‌لپشت ! ئیمه‌ش به‌و خۆ ناشکراکردنه‌ی فرهاد تووچه
بووین ، به‌لام نه‌و ده‌یگوت :

- دیار بوو نه‌وان هه‌روهه‌کو خویان ماونو دلسۆزن بۆیه‌ خۆم
ناشکرا کرد ! .

- باشه‌ تو چۆنت زانی نه‌وانیش نه‌گۆراونو خه‌به‌رمان لی ناده‌ن ؟

- له‌ لوتفو میوانداریانرا دیاربوو !

سه‌ره‌پای نه‌وه‌ی دوا‌ی نه‌و هه‌موو شه‌وو پۆڤ پۆیشتنه‌ بۆ به‌که‌م
جار خواردنیکسی چه‌وو گه‌رمان له‌و ماله‌ خواروو زانیاری
زۆریشمان له‌ باره‌ی ناوچه‌که‌ لی وه‌رگرتنو شه‌کرو چاو نانیکسی
باشیان بۆ داناین . پۆیشتین و ئیدی تا گه‌لی ئازهرانی خه‌یلانه‌تی
پانه‌وه‌ستاین .

* * * * *

گه‌لی ئازهران گه‌لییه‌کی گچکه‌ی ته‌نگو دریزکۆله‌ به‌ له
ناو قه‌دی زورگی سه‌ری سه‌رکه‌ندی ده‌ست پهن ده‌کاتو تا
ده‌شته‌که‌ دریز ده‌بینه‌وه‌و له‌ هه‌مان جیگاشدا کانی به‌کی بوونو
زولال له‌ نیوان تاته‌ به‌رده‌کاندا هه‌لده‌قولن . نه‌وه‌نده‌ی خاڤو خۆل
به‌شی کربین قامیشو پونگو داری بیو هه‌ناری لی پواون وپنی
گه‌یاندوون . بۆیه‌ نه‌و بۆله‌ ته‌نگه‌ پهن له‌ سه‌وزاییه‌ جوانیه‌کی
سه‌یری به‌و ناوه‌ داوه ، هه‌ر له‌ سه‌رچاوه‌ی ئاوه‌که‌وه‌ تاکو
خواره‌وه‌ چه‌ندین سه‌رچاوه‌ی بچووکتی ئاو هه‌لده‌قولینو به‌کتی
ده‌گرنه‌وه‌و ده‌بنه‌ جۆگه‌ به‌کی جوانی پهن له‌ ژیانو به‌ره‌و گوندی
که‌له‌کین ده‌پوا . هه‌ر له‌ سه‌ره‌وه‌پا تاکو نزیک که‌له‌کین تادی
بۆله‌که‌ هه‌م به‌رینترو هه‌م قولتر ده‌بینه‌وه‌و له‌ پنده‌شته‌که‌شیدا

دەیان دار چناری تەمەن سەدان سالاھ دیمەنە کە بیان پازاوە تر و
جوانتر کردووە . شوینە کە هەم سێبەر و هەم ئاوی هەبێ و هەمیش
لە چاوە دەفەرە کە تا بۆ بەرەنگار بوونە وە ی دوزمن گونجاوە
دەورووبەرە کە ی پووتەنە و بەرامبەریشی هەر لە هەریرە وە تاکو
سپیلک و سەر زێتی بادینانیش بە درێژی و بە پانی باش دیارە و
هەموو جۆرە جوولە یەکی نا ئاسایی لێ دەبیندری ، بۆیە لە پێش
ئەنقەلەکانیش ئەوێ هەمیشە جینگای خۆ شارنەووە و پشوو دانمان بوو .

دوای تیکشکانی هێزی پێشمەرگە و بە ئاکام گەیشتمنی
پەرۆسە جینۆسایدییە کە ی دوزمن جینگایە ک نە ما بوو لێ ی
بە وێنە وە ، بۆیە ئێمەش بریارماندا بەرە و ناوچە سنووریەکانی
ئێران هەلکشین ، لە و پێناوە شدا بە دوای دایکەدا نارد تا بێتە لام
بۆ ئەوێ مالتاواویی لێبکەم ، لە گەلی ئازەران هاتە لام و لەوێ ئەو
پێی گوتم کە تۆ لە تورکیا گیراویت و لە زیندانی دیار بە کەری !
ئەوکات سەرم سوپماو گوتم ئەو لە کوێ و زیندانی دیار بە کەر لە کوێ
؟! کە چی ئەوە خوێشم هاتە هەمان زیندان و لای تۆ بەبێ ئەوێ
سەریشم لە و گیرانە ی خۆم بسوپی ! سالتیک زووتر ئاسۆ حاجی
خزمو برادەرم لە زیندانی دیار بە کەر ئەو قسانە ی بۆ کردم ، کە چی
ئێستا خۆم لە هەمان شوێنم ئاسۆش لە سەر چیا ی قەندیل بارە
قاچاغەکان گومرگ دەکات !

ئەو مێژوو ئێمە لە ناو بازنە ی خۆیدا دەخولینیتە وە بیان ،
نیشتمانە هەمیشە بەرە و ئامیزی سۆزی خۆیمان پادە کیشیتە وە ؟

* * * * *

ئەو جارەش بە یادی جاران چووینە وە ئەوێ و لە ژێر
سێبەری دار هەنارتکی ناو قامیشە لانتیکی چرپا بارگەمان دانایە وە
خۆر لە ئاسمان هەلکشاو لە پێ مینگە لە مەرێک بە و ناو وەر بوو .

. له بهر ئه وهی نه مان ده ويست تا ده گينه شويني مه به ست كه س
بمانيني و ئاشكرا ببين خومان له ژير دار هه نارو ناو قاميشه لانه كه
گرموله كرد . چهند بزنيك ئاوقاي دار هه نار هه كه ي سه سه رمان
بوون و گه لايان ده خواردو مينگه له كه ش دوور كه وتوه . شوانه كه
له دووره وه را چهند خړكه به رد يكي له بزنه كان گرتن و خوي
نه كرد به بهر بكه وين ، ده نا هه مووي له ده ورو به رمان ده دان و
جويني شي به خاوه ني بزنه كان ده دان ، به لام نه مان ده زاني له
خوي وه پسه و جوينه كان به خوي ده دا ياخود، شواني كه سيكي
تره ؟

ئيمه ش له ژيره وه هه م له ئاشكرا بوون و هه م له گاشه به رده كانی
شوانه كه ده ترسايين و دل مان به خيرا ييه كي نا ئاسايی ليني ده دا ،
كه چي له هه مان ساتدا منداليك كه له گه ل شوانه كه بوو به پاكردن
به ره و لای ئيمه هات ! شوانه كه تنی راخوړی و گوتی : و ره به پو
سه ري مينگه له كه بگيره وه .

- نا ، نه چم هه ناران لي نه كه مه وه نه و جا مينگه له كه نه گيرمه وه .
- كوړم ، هيشتا هه نار پي نه گه يشتون و دره نكه با مينگه له كه بهر
نه بي .

- باشه لينيان نه كه مه وه ئينجا حه يوانه كان نه گيرمه وه .
- هه ي سه گي خوږي وه ره بگه پسه و با گاشه به رد يكت
نه خوي نيمه گازه را ي پشتي .

ئيمه به ترس و له رزه وه گويمان له و به زمه ي شوانه كه و كوړه كه ي
گرتبوو ، هه ركه دنيا بووينه وه شوانه كه پنگه ي كوړه كه ي نادات
ئه و كار هه نا به جني به بكات ! له جينگه ي خومان خه ني بووين .
- توخه ي خو پويشت .. ئه ي له و منداله چه قه بازو خوږي به !

پندہ چوو یہ کہم جار بی شوآنہ کہ میگہ لہ کہی بگہ یہ نیتہ ئوئی،
بویہ ہم بزنہ کان ہلپہ یان لہ خواردنی گہ لآ ہ نارہ کہ دہ کردو
ہم کورہ کہش دہ یویست کوتکہ ہ نارہ کان لی بکاتہ وہ .
لہو کہینو بہینہ دا مو حسین گوتی : ناشکرا بووین!
چون ؟

- چون ! نیتہ یان دی .

- نا وانپہ .

- بہ خودای بینراین ، بہ لام مہ ترسن زمانمان لی نادہن .

نہ گہر بینراوین چون دہ زانی زمانمان لی نادرئ ؟

- ناخر ئہ وانہی نیتہ یان دی زمانیان نیہ !

کئی ؟

- بزنہ کان نیتہ یان دی و ئہ وانیش بہ ستہ زمانن !

خواگیر لیرہش واز لہ قسہ قورہ کانی خوت ہر نامیننی ؟

نیوہ پو بوو ناگریکی بی دوکہ لمان کردہ وہ (ناگری بی دوکہ لیش

وہ ستایی دہوئی و بہ ہموو کہس ناگریتہ وہ) و لہ بنہ

مہ تارہ کانمان چاہہ کی سہ یلانمان لی ناو بہ دہم یاد کرنہ وہی

پوژانی پیش نہ نفالہ کان نان و چاہہ کمان خواردو مو حسین، دیسان

گوتی :

- یاخوا لہ سہرو مالت بہ زیاد بی مام رہہ مہ زان !

فہرہاد بہ غہمگینیبیہ وہ سہ برئکی کرین و گوتی : کاکہ لہ ناو ئہ و

ہموو ترسو لہ رزہ خہ لکہ کہ ناحہ قیان نیہ کہ گوراون!

- باشہ بوچی مائی غازی رہہ متسو و فہیسہ لہ قہمبوور

نہ گوراپوون ، خوچ برادہ ریشمان نہ بوون ؟

- کورہ چوزانم ، مام رہہ مہ زان سہ گبابہ و پوتی منیشی شکاند...

شازاری قاچم به ته‌واوی هیلاکی کردبووم و نه‌وتش جینگابه‌کی له‌بار بوو بۆ نه‌وه‌ی بیکه‌مه‌وه و هه‌ندیک به‌ ناوی گه‌رم بیشنیم . هه‌رکه‌ گۆره‌ویه‌که‌م داکه‌ندو په‌پۆکانم لی‌ کردنه‌وه ، موحسین گوتی :

- نه‌وه‌ می‌ تۆ دیاره ، به‌لام نه‌دی فه‌ره‌اد چی‌ لی‌ هاتووه‌ ؟ هه‌ر نه‌وه‌نده‌ فه‌ره‌اد ته‌قیه‌وه‌و گوتی : به‌پاستی ئیوه‌ شایانی نه‌وه‌ نین هاوړپیتیتان بکړی ، ده‌به‌سه‌و برپایه‌وه .

نه‌ودیسان له‌به‌ر مه‌سه‌له‌ی پتویی‌یه‌که‌ تووږه‌ بووه‌وه . قاچه‌کانم سه‌ره‌پای ئاوسان ده‌یان دږکو چقلی سه‌ر ږنگا به‌ تایبه‌ت دږکه‌ گوتینه‌کانی گورتیمسو له‌ پنیست و گۆشتیاندا چه‌قیبوونو نه‌وه‌نده‌ی توانیم ده‌رم هیخان و قاچه‌کانم پاک کردنه‌وه .

هه‌واره‌که‌مان به‌رزو ، پږ له‌ ناوی سازگارو ، که‌سکایی و تیشکی خۆرونسی بوو ، به‌لام پوته‌نی ته‌لانه‌کانی هه‌ردوو لای پاست و چه‌پمان ده‌رفه‌تی گه‌پازو سوپانیان نه‌ده‌داین ، بۆیه‌ تا ئیواره‌ دره‌نگ هه‌ر له‌و بن په‌رچانه‌ خۆمان مات کردو نه‌هاتینه‌ ده‌ره‌وه . ئیواره‌ش ، به‌ره‌ به‌ری خۆر ئاوابوون ، تا کاتی جوولان هات به‌ خشک‌یی و نه‌م په‌ناو نه‌و په‌نا هه‌موو نه‌و سه‌کۆو ناو پازو نوا شاخاویانه‌مان به‌سه‌ر کردنه‌وه‌ که‌ ده‌یان جاری تر بۆ خۆ له‌ بوژمن ته‌قه‌ت کردن و پشوودان لی‌یان ما‌بووینه‌وه‌و ، به‌ یادی جاران داخمان ده‌خوارد ، که‌ نه‌م جاره‌ به‌ هۆی نه‌نقالو بوورکه‌وتنه‌وه‌ی نه‌و ماوه‌ دوورو درێژه‌ نه‌مانده‌توانی پاسته‌وخۆ داکشینه‌وه‌ ناو گوندی که‌له‌کین و ، دیسان ببینه‌وه‌ میوانی فه‌رحان ئاغاو باسو سه‌رگۆزشته‌کانی پی‌ بگێږینه‌وه‌ . لی‌ره‌ دوا‌ی چه‌ندین گۆرانی گرینگی گشتی و تایبه‌تی‌و دوا‌ی تراژیدیاکانی

کیمیابارانکردن و ئەنفال .. ئیمەش گەپراوینەتەووە نیشتمانی خالی
... لێرە لە گەلیبە تەنگەکەئێ نازەران لەسەر ئەو قۆررە فاقۆنە
دەگرین یان ، پێدەگەنن کە سەردەمانێک چایمان تێدا لێدەناو
ئواتریش بۆ جاری داهاوو لە کۆنە شاخێکمان دەشاردەووە ، ها ..
ئەمجارەش بۆ وروژاندنی یادەوەرەکانی سەردەمێکی جیاواز
دەری دینین و پابردووی پێ وە بێر خۆمان دینینەووە ! . لێرە ،
هەقال موحسین لێم دەپرسن:

- پەشیمان نیت لەوێ لە تورکیا را گەپایستەووە و نەچوویتە
ئەوروپا !

- ئەگەر پەشیمان بام نەدەگەپامەووە نیشتمان
خۆشەویستە ، نووریش هێندەئێ تر بەم خاکەبەووە بەستمەووە
، بپروابکە هەرچەند کات تێدەپەڕی و هەرچەند نوور دەکەوتمەووە
هەمیشە لە ناخەووە لە نیشتمان نزیکتر دەبوومەووە . هێزی
پراکێشانی نیشتمان و سۆزی نووری و غوریەت سنووری کات و
شوێنیان بەزاندو ناچاریان کردم بگەپنمەووە و لە ولاتی خاپووری
خۆم لە بنەمەتارەبەکدا لەسەر ئاگرێکی بێ نووکەل لەگەڵ ئێویدا
چای لێ بنیمەووە .. ئێوێ سەبەرکەن نیشتمان خەمەکانیشی چەند
کاریگەرن و چۆن هەستی سزۆفانەمان دەجولێنن و خوشییان
لێوێردەگرین و هەر ئەوێشە وادەکات ئێمە سێ کەس بەتەنیا بە
پوالت لە چۆلەوانیدا یاغییانە ، بەلام لە ناخ و راستیدا لەگەڵ
تەواوی کوردو لە پانایی کوردستاندا بژین .. سەرەپای ئەوانەش
هیچ نەبێ ئازادین و بە ئازادی خۆمان و لە پێناوی ئازادی
گەلەکەمان ئەم پێگایەمان هەلبژاردوووە . راستە ئەرکمان گران و
ژیانمان دژوارە ، بەلام سەرپەرژو ئازادین ؟ ئەئێ ئازادیی ! خۆ
ئەگەر زەوتیش کرای خەبات لە پێناوئا هەر ئازاد بوونە

هه مووی چەند شاقاویك له كه له كینه وه دوورین ، به لام ناتوانین
بچینه ناوی ! كه چسی یاده وه ریه كانی ئه و گونده هه نگیستی و
ئیتاشی له گه ئا بێ له هزدا سه ره تاكتییان ده كردو ده كه نو له
ژیر فشاری ئه و یاده وه ریه نه دا ناچارم ئه و شه وه ی زستانی
هه شتاو حوت وه بیر خۆم بخره وه كه فهرحان ئاغا بۆی
گێڕامه وه گوئی :

- ئونئ شه وئ سنی پێشمه رگه ! (، ، ،) كه ئو
مه نسولو پێشمه رگه ك بوون ، هاتن نانیا ن خواردو كه وتنه ناو
قسان . ئه وان ژۆر جاری تریش هاتبوونه لامان ، به لام قهت وه ك
ئه م جاره ناماقول نه بوون !

- بۆچی مام فهرحان ئاغا چییان ده گوت ؟

- چییان ده گوت ! وه لئلا ببیتم چ ! .. ئی ئه وان گوئی ئی
گێڕانه وئیش نیه !

- ئه وان عه فویان فرمووه ، مام فهرحان ئاغا ئه تو مه سه له كه به
ته واوی بۆ ئیتمه بگێڕه وه با بزانی چیان كریه ؟

ئوای پرسسیارو به دوادا چوون ده ركه وت له ئه نجامی گفتوگودا
یه كێك له و سنی هاوپی تێكۆشه رو دلسۆز وماركسیسته - لینی نیسته
عه یار بیسته و چوارانه به فهرحان ئاغای سه رۆکی هۆزی خه یلانی
ده لئ : ئه گه ر ئیتمه ده سه لات بگرینه ده ست ئه وا هه موو
ده وه مه ندو جاشو ئاغا كانی وه ك ئیوه ش جله و ده كه ین و !
فهرحان ئاغاش كه هه م سه رۆکی هۆزو هه م نیشتمانپه روه ریش
بوو ، توپه ده بێ و هاواری كوپه گه وده كه ی ده كات :

- جوان .. هۆ جوان !

- ها بابۆ فرموو چته وئ ؟

- كورم بېرۇ ئەو قەراستە يە لەو ئىستەرە شەلەي ئەم برادەرەنە
بگەرەو بۇم بېنە !

بابۇ لۇ چتە ؟

- تا ئەو ميوانانەم پەتك بگەم !

لۇ چييان كرديه بابۇ ؟!

- وەئلا دەمەيى تا ئەوان دەسەلاتيان نىيە ، من دەست
پېشخەرى بگەم .

فەرھان ئاغزا زۆر بە نىگەرەنسى ئەو قسانەي بۇ دەگىرەمەو
ھەرەھا دەيگوت :

- تۆ سەيركە ، سەيركە .. ئەوانە دەيانەيى بە سى كەس و
ئىستىرتىكى شەلەي قۇر سەدامى بېروخىننەو حوكمىش بگرنە

دەست و خەلكىش جلەو بگەن !

- ئى دواتر ئەوان چييان كرە ؟

- تۆرە بوون و پۇيشتن .. تخوا باشم نەكرە ئىوھەم لىكرەن ؟

- تا ئەوان مەبەستيان ھىندە خراپ نەبوو كە تۆ بەم شىوہ لىيان
تىگە يىشتووى مام فەرھان !

ھەر لەو گوندەدا پۇژىكى تريان لەگەل شاخەوانى ھاوپىم لە مالىك
ميوان بووين پىنج - شەش ژنى لى بوون . ديار بوو ھەم ئىمە و

ھەم ئەوانىش تامە زۆوى قسان بووين . ئەو كاتىش قسەي بنى
زمان و سەرى زمانى ئىمە ھەر شۆرش و شۆرشگىرپىتى بوو ، بە

ھەسو بوارە كانىەو . قسەمان ھىنايە سەر مەسەلەي ژنان و
پۇليان و چۇننىتى بەشدارى كرەنيان لە شۆرش ، بەلام سەرەتا

جگە لە كچىك ئەوانەي تر ھەموويان دژى ئەو مەسەلەيە بوون .
ئىمەش كارمان چىيە ئەگەر تىيان نەگەيەنن و ھەولسى

ھوشيار كرەنەويان نەدەين ؟ ديارە ئەو كارەمان ھەر بە ئركىكى
پىرۆزو بەردەوامى سەر شانى خۇمان دەزانى ، بۇيە بۇيە ھەبوو تا

قەناعەت يان پىن دىنن بە ديار يانەو دابنېشىن ! ئەو
دانېشتنە شەمان بە ھەل زانى و سەرەتا بە نەوئەى سادە سادە
دەستمان پىن کرد و پىمان گوتن:

تەنانەت نامادە کردنى خوار دىنىش بۇ پىشمەرگە بە شدار يکردن و
خزمە تىكى گەرەى شوپشە . بە لام ، ھەر زوو ژنىك ھەلئىدائى و
گوتى : ئەى پۇ ئەوجا ئەو ھە چ منە تىكى تىدائە و مېوان
خۆشە وىستى خوان و ھەر دەبىن نانېان پىن بدرى و خزمەت بکرىن
! .

ئىمە وردە وردە لەگە لىان دە چووينە ناو باسەكە و تا دە شھات
گەر مەر دە بووین و زياتر پە لەمان لە تىگە ياندن و پىنگە ياندنېان
دە کردەو ھە ! .. نازانم چۆن بوو، چووينە سەر باسى شوپشى
فېتنام و بە شدار يکردنى ژنان لە و شوپشە داو باسى ژنىكمان بۇ
کردن كە چىشت لىنەرى ئۆرئوگايەكى سەربازى ئە مرىكى دەبىن و
لە دەرفە تىكدا خوار دىنەكە پىر لە ژەر دەكات و ژمارە بەكى زۆرى
سەربازە ئە مرىكى بەكان دە كورژىت . ھەر ئەوئەندە و ژنىك لە ولاوہ
گوتى :

- ھەى قور بە سەرى ئەو ژنە !

- بۇچى ؟

- ئەدى قىامەت چ دەكات ! ئەو بابان و ىرآنە ھەنگى چ دەكات
ھەنگى ؟ !

يەككىكى تر گوتى : ئەو ژنە كافرە ئەو قەتل و عامەى كو كرىدە !
زانېمان كە تىكە و تىن و ئەوان ھەر وا بە ئاسانى ھوشيار
ناكرىتتەو ھە ناچار بۇ ئازام كرىنەو ھەيان گوتم :

- پورېنە گوتى بگرن ، يەكەم سەربازە ئە مرىكى بەكان كافر
بوون و ئەوانىش ھەك بە عسىيەكان گوندىان كاؤل دە كردن و
مىزگە و تىان دە سووتاندن و خەلكيان دە گرت و دە كوشت و

له بهر شه وه شه و ژنه موسلمانه شه شه و کافرانه شه کوشتن !.....
له گه ل شه م قسانه دا ژنه کان هینور بوونه وه و ئینجا به کیان گوته :

- شه و ژنه ده سته که سکن !
- شه وه شه ده گوته :

- ده ک به قوریانی ده ستانی بم ، خۆزگه م به خۆی !
له پر ژنیکی تر پرسه :

- پاشان چییان به سه رهات ؟
- سه سه ره کافره کان ؟

- تا نا شه وانه شه غه دریان لیده کرا ؟
- پرزگاریان بوو .

پیره ژنیکی تر له ولوه هاته ناو باسه که وه و پرسه :
- شه و پرزگار چاوشینه شه له گه ل ئیوه دایه .

- به لئ ، به لئ پووئ شه و پرزگاریان بوو !

پاش شه و گفتو گووانه ئیمه به نیگه رانیه وه هه ستاین خوا
خافیزمان کردو شه وانیشمان به خۆشحالی خۆیان به
جیهیتشتن.....

* * * * *

له وه شه ، له گه لئ چۆل و هۆلی ئازهران هه ر خۆمان له خۆمان
ده پرسه یه وه : گه لۆ ئالای شوپش .. کۆمه نیست ..
زه همه تکیشان .. به کیتتی .. پارتی .. سوشیالیست .. کوان ؟
زوتر لیره و له وه شه به بیانوو له سه ر واته واتی ناو کتیبان له
به کتری هاویر ده بووین و له سه ر ده سه لاتینکی وه هه میش به کتریمان
ده کوشت و هه ر که سه و به پئێ ده قه وشک و په قه کانی په پیره وو
پرۆگرامه کانمان ده مانویست خۆمان سه پینین و... به لئ ، له ناو
خۆماندا چه ندان بووین و ئیستاش نیشتمانی هه مووان ویرانه و گه لئ
هه مووانیش نزیکه قرانه ، قران ... ! له وه وه وه به رزه شه

پرسیارانە مەودای سۆزیان بە قەد دەریایەك فراوان دەکردو
گڕكانسی گریانسی لە ناودا دەتەقیەو . . ئای ! نەگبەتسی
خودپەرستی و چاولنكەری نوگمای وشكو واتە واتى بىن هودە
چەند دژوار بوون ؟

* * * * *

ئاسۆی بوونی دەشتی ھەریر ڕەشمالی تاریکی بەسەردا ھەلکشا ،
ئیمەش ڕوومانکردە چىبای سپىلك و پۆیشتىن . درەنگسى شەو
گەپشتینە بناری سپىلك و لەوئى لە سىن رىانى قەندىل - شەقلاوہ -
خەلیفان بە ھۆی ڕەبایە زۆرەكانى سەر لیواری جادەكان زۆر بە
زەحمەت پەڕینەوہ ، ئینجا یەكسەر چووینە سەر بانى پۆژ ئاواى
گوندى ئافریان ، لەوئى بە وردى ناو گوندەكەو دەورو بەرىمان
پشكنى ، كە بارووتخەكەمان ئاسایی دى من گوتم :

- ھەفالىن ئیوہ لىرە چاوہ پوان بىن و منیش دەپۆمە ناو گوندەكەو
ئاگادارىسى ئەو مالە دەكەمەوہ كە بۆى دەچىن ئەوجا بە دواى
ئىوہ شدا دەگەپیمەوہ .

- زۆر باشە ، ئیمە لىرە دەبىن و تۆ فرموو ، بەلام وەكو فرھادو
مالى مام ڕەمەزان نەگەپیتەوہ ! موھسىن ئەمەى گوت و منیش
پۆیشتىم .

خەلكى ئافریانیش وەكو ھەموو خەلكى گوندەكانسى تىرى
سورچىبایەتسى بە پىن خۆشى و پىن ناخۆشى خۆیان چەكدارى پۆژىم
بوون ، بۆیە لەو ھەلومەرجەداو چووونە مالىكى ئەو گوندە بە بىن
ئاشكرا بوون ھەندىك سەخت بوو ، بەلام لەبەر ئەوہى پىش
ئەنقالەكانىش من زۆر ھاتو چۆم كردبوو و ھەروہا كۆمەلىك
ھەفالى و نۆست و خرمى زۆر دلسۆزىشم لەوئى بوون كارەكە
ئاسانو لە پىش چاوان كردەنى بوو ، ھەرچەندە دوو شت ھەبوون

نهگري نه و هيان لي دهگرا له ريگه کيشه م بق دروست بکن :
يه که م : له بهر نه وهی مائی هه قال عومەر لاره (که من بق نه وی
ده چوم) له لاپه رينکی گونده که دا بوو ، دوژمنداريش بوون ... جا
به و شه وه له لای چوله وانیه وه چه کدارتک به ره و مائيان بجئ کئ
ده لئ به دوژمنی خویانی نازانن ؟ خو شه و کات ته نانه ت
ده نگدانیش کيشه يه که نه خوازه لا ته فه ليکردن ؟

کيشه ی بووه ميش : سه گه کانيان بوون . ده مزانی هه ر به هوی
دوژمنداری يه وه هه ميشه سه گی دريان هه يه و له بهر خو مه وه
ده مگوت : خو هه ر له بووره وه بوئم بکن بوئم دین و ناشکرا
ده بم ؟

کاتی خوی به هوی هاتوچۆ کردنمه وه سه گه کانيان ده يان ناسيمو
هه رگيز ته شقه له يان پئ نه ده فروشتم ، به لام نوای نزيکه ی سئ
سال کئ ده لئ هه ر هه مان نه و سه گانه يان ماون ؟ يا خود نه گه ر
ماشبن کئ ده لئ ده مناسنه وه ؟

به پاريزويه نه سپاي ده پوژيشتم چونکه ده مويست تا ده گه مه بن
هه يوانی ماله که ناشکرا نه بم ، له و پئناوه شدا زۆر به نر می و
وريايی ده چوومه پئشو هه ر که به ته وای نزيک بوومه وه دوو
سه گی سپی و گوره پاپه رين و پئشو نه وه ی نه وان هاوار بکن و
په لامارم بدهن من به هه مان نه و ده نگه تاييه تيه ی پئشان
ده نگه مانه وه و ديغه تمدا له جياتی هه وين و ره و پين و په لامار
ده ستيان کرد به کلکه قوتئ کردن که شه وه ش نيشانه ی
ناسينه وه و راگه ياندنی په يامی ناشتی بوو ، به ديتنی نه و ديمه نه
دلّم زۆر خو ش بوو ، ترس و گومانه که م يه کسه ر په وينه وه . به
پوخياندا ره تبووم ، به لام تا چه ند مه ترنکيش دوور که وتمه وه
مه ترسی نه وه م هه ر هه بوو په لامارم بدهن و ناشکرام بکن ،
گه يشتمه بن هه يوانه که و تۆخه يه کم له خو م کرد که ناشکرا نه بووم

. دیتم دایکی هه فال عومر له وی له ژیر هه یوانه که دا نووستوه ،
هه رچه نده من له سه ره خو بانگم کرد ، به لام نه و به په شوکاوی به
ناگا هاتو له گه ل چاو هه لگتوفتن و دیتنی مندا شاگه شکه بو و له
حه په ساوییان نه یه زانی چی بکات و له بهر خو یه وه چه ند جارێک
له سه ره یه ک گوتی :

- نه وه خه ونه ، یا پاستی !

- نه خیر پاستیه و چۆن ؟

هه ستایه وه و به سۆزێکی دایکانه باوه شی پێدا کردم و تیر تیر
ماچی کردم و ده یگوت : قهت بهوا ناگه م نه وه تو بیت و گه پابیته وه
! . زۆر خوشحال بوو ، هه تا بلی یه ک و دوو چووه سه ربان و
مژده ی گه پانه وه ی منی بۆ مام لاره ی میردی و عومری کورپی و
نه وانیه تر برد . نه وانیش به و نیوه شه وه به چاوی به خه وه وه
له سه ربان هاتنه خواره وه و هینده خوشحال و پوو خوش بوون
به و چه ند ده قیقه یه هه سوو ناخوشی و هیلاکی پێگایان له بیر
بردمه وه . من سه ره تا پێم وابوو ده ترسن ، به لام به پێچه وانه وه ،
له نازایه تی و جوامیری و به په روشی خزمایه تی بیان سه رم
سوپما ، بواتریش پێم گوتن : دوو هه فالێ ترم له گه لدان و له ولا
چاوه پروانم ده کهن .

کاک عومر یه کسه ره هه ستاو گوتی : ده چم ده یانه نیم .

- ناخر نه گه ره به یه که وه نه چین نه وان له گه ل تۆدا ناهین ، چونکه
ناتناسن .

- که واته با به یه که وه بچین و چیتر چاوه پروان نه بن .

چووین نه وانیشمان هینان و تا گه پینه وه که ریمسی خالم و
منداله کانیشی (که به هۆی نه نفاله کانه وه که وتبونه نه و گونده)
ناگا دارکرابوونه وه و نه وانیش هاتبوون . هه ره به و دره نگه
شه وه شه وه نانیان بۆ ناماده کردین و هینده ش لژوو و چلکن

بووین به باشی پیمانوه دیار بوو، بۆیه هر شهوکات زۆریان
لینکر دین که خۆمان بشوین و گیانمان پاگز بکینه وه . به لام ئیمه
گوتمان :

-به یانی به کاوه خۆ خۆمان ده شوین .

ئوان سهریان له وه سوپما بوو که چۆن به بئ دهنگی و بئ شه وه ی
ناشکرا بيم من که یشتبوومه بهر ده رگای مالیان ! عومه ده یگوت
: خۆ شه گهر له ولا بمدیبا ی په نگ بوو ته قهت لی بکه م .

مامه لاهوش ده یگوت : به راستی سهیره شه و سه گانه چۆن
پینگه یان دای ؟!

هرچی دایکی عومه ریش بوو ده یگوت : سهگ حه ددی چیه به
مه لائیکه ت برهون !

به لام مه سه له که شه وه بوو که سه گه کان هه مان سه گه جاران
بوون و منیان ناسیه وه و شه مه کداری خۆیان پاراست و نازاریان
نه دام . هه قال مو حسین ده یگوت : له ولای گونده که بیرم له وه
ده کرده وه که شه گه ر به ده ردی مالی مام په مه زانی براده ری
هه قال فه ره اد بچین به و دره نگه شه وه و له ناو شه هه موو هیزه ی
نوژمن بوو له کوئی بکه یین ؟ قسه و باسی تری شه و شه وه زۆد
بوون و له گنپانه وه نایه .

به لئ ، دوا ی یازده شه وو پۆژ پۆیشتن به برسیتی ، به ماندویتی ،
به نه خوشی و له ناو مه ترسیه گه و ره کانی پینگه و برینی ده یان
کیلۆمه تر له شاخ و دۆل و ده شت و هه لدیری چۆله وانی
گه یشتینه په که م قۆناغی ده ست نیشانکراوی خۆمان ..

"_____ان"

له وئى نوای خو شووشتن و تیر خواردن و پشودان ، به ته وای هاتینه وه سه رخو و گه شاینه وه ، به لام من قاچه که م هینده ی تر په نما بوو ، هر له بهر شه وه بهر نامه به که مان دانا که من بو راپه پاندنی هندی کارو چاره سه رکردنی قاچه که م بمینمه وه وه فرهادو موحسینیش به لایه کی دیکه دا برؤن ، له و پیناوه شدا شه وئک له نزیکى گوندی حوجران بو جی به جی کردنی کاره که یان شه وان به بناری سه فیندا به ره و کویه پویشتن و من و عومه ر لاهوش که راپنه وه دهشتی هریر .

* * * * *

له دهشتی هریر هه والم بو شه وه فالانه نارد که پنیویست بوو بیانینیم و (سالح شه هاب ، م . تالیب ، مستو زبیری) هاتنه لام و له ته وای دهنگو باسه کانی شارو شاروچکه و توردوگا کانی ناوچه که ناگادار بوومه وه وه هر له وانیشم زانی که پزیم شه و ماوه به به هوی خه ریک بوونی به کویته وه هیندیک نه رمیی نواندوه وه ، ته وای بازگه کانی نیوان پواندزو پیرماسی هه لگرتوون ! دیاره هر به هوی شه و خه ریک بوونه شیه وه بوو بوو که له پنگای هاتنمان شه و چند که سانه مان به رچاو که وتبوون .

هه فال محمه د هه سه نیش له پواندزه وه هاته لام و گوتی : وه ستایه کی باشی شکسته م تیگه یاندوه که بچینه لای و قاچه که ت هه لبه ستیته وه ، هه روه ها گوتی : خه بری که پانه وه ی توشم به دایکم راگه یاند ، به لام شه و زؤر ترساو ده یگوت :

- چونکه وه زعه که زؤر خراپه و شه ویش زؤر پی ره شه !

هر بو وه لامی بلکه هه یات شه و پؤده ناردم له هریر جووته گوره و بییه کی زؤر سپیم بو هات و پیش شه وه ی شه و به ره و پواندز به پی بکه وین کرده پینانم ، که گه یشتینه مالی هه فال محمه د

ھەر لە ھوشە پرا دەلینگە شەپوالە کانم ھەلکردن بۆ ئەوەی تەواوی
گۆردەویەكە دیار بێ . ھەر پلەكە ھەیات چاوی پێم كەوت ، گوتم :

- مەترسە و سەیركە قاچەكانم چەند سپین ؟
ئەویش بە پینگەنینهوہ گوئی :

- بە شەلینگەتەوہ دیارە ! ئەوہ ئەوہ شیان لۆ گێرپایەوہ ؟!

ئینجا دواي چاك و چۆنی و ئەحوال پرسین گوئی : پۆلە لیمان
مەگرە ئەگەر بترسین ، تۆ نابینی ئەو كافرە چی بەسەر ئەو
میللەتە قور بەسەرە ھیناوە ؟

ھەر ئەو شەوہ چووینە لای حاجی محەمەد ئەمینى وەستای
شكان و لە جێ چوون . دواي سەیر كردن و ھەندیک بادان و
سوراندن گوئی : ئەوہ چۆن تەوانیوتە لە سەری بپۆی ؟
- بۆچی ؟

- چونكە دیارە دەمێكە لەگە چووہ و ئازاری نۆدی پێن
گەشتووہ ... ئەوہ لە كوئی وات لیتھاتووہ ؟
- بێم چی ! لە پاو .

تا ھینایەوہ شوینی خۆی نۆد ئازاری دام ، ئەوجا ھەندیک
دەرمانى كوردەواری لەسەر دانان و گوئی : تا مانگێك لە سەری
نەپۆی .

ھەرچەندە خۆم لای مام حاجی ئاشكرا نەكردو ھەقال محەمەدیش
ھەروا ئاشكراي نەكردم ، بەلام بەیانى پۆی دواتر كچەكەى حاجى
بە محەمەدى گوتیبوو : شەوى رابردوو ئەو برادەرە لە مالى ئیمە
بوو ، نەك پاوچی !

- چۆنت زانی ؟

- زووتر پەسمینكى ئەوم دیبوو ، ھەر كە چاویشم پێى كەوت
ناسیمەوہ .

- نۆزداپاستە ، بەلام دەنگ نەكەي .

- بەسەرچاۋ ، چۈن شتى وا دەكەم .

* * * * *

ئەو ماۋەيە تا ھەفالىان لە كۆيە گەرانەۋە منىش سەردانى
(پواندىز ، خەلىفان ، ھەرىر ، باسرمە ، شەقلاۋە...) م كىردو
بەردەوام ھەفالىان و دۇستان و خەلكى دلسۆزوم دەدى و نەركى
سەرشانى خۆمان جىن بەجىن دەكرد .

دەنگ و باسەكانى بارودۇخى ناھەموارى نىوان عىراق و كوئىت تا
دەھات گەرمتر و ئەگەرى پەلامارى عىراق زىاتر دەبىوز و ئەو
كاتىش چەند شەۋو پۇژنىك لە ئوردوگاي باسرمە لە مالى كاك
محمەمەدى مەدىلەي بووم ، مندالىكى تەمەن شەش سالانەي قسە
خۇشيان ھەبوو ، پۇژنىكيان بە گىرانەۋە گەراپەۋە مالەۋە و منىش
لېم پرسى : بۆجى دەگىرى ؟
گوتى :

- چونكە بە دوو مندالان لىيان داوم .

منىش بۆ ژىركردنەۋە و بەرزكردنەۋەي و دەي پىمگوت :

- جا دوو مندال چىن ! ئەو كاتەي ئەمن مندال بووم پۇژنىكيان
شەش مندال ھاتنە سەر پىنگام و لە ھەموويانمداۋ وەكو توش
نەگىريام ، ئەۋە تۆ عەيب ناكەيت لەبەر دوو مندالان دەگىرى ھەي
نامەرد !

غەمبار كە بە دەستە بچكولەكانى چاۋەكانى لە فرمىسكى ناو
تۆزو خۆل پاك دەكردنەۋە سەبىرىكى كىردم و بە زمانە مندالىكەي
خۇي گوتى :

- ھەي ترسنۆك ئەدى ئىستىنا بۆجى لەبەر پىرەژنىكىش پرا
دەكەيت ؟! ھا ترسنۆك ؟

تۆمەز ئىشەنچى بىنچىيە كە ھەر جارىھى مېوانىك بھانايە دەبوو
پېش دەرگا كېرەنە بە پاكردن بچە ئورنىكى پشەتە، بۇيە ئىشە
وا تىگە يىشتىبوو ئىشە لە ترسانە ھەمور جارى لە بەر خەلكە كە
پادەكەم ! ئىدى قىسە نەھىشتەم خۇشى بىدەنگ بوو .

لەو سەينە بەينەدا بە يانچىيەك زوو پېيان پاگە ياندم كە شتىك
پوويداۋە ، تەلە فزىۋىم كېرەۋە (كە ئاناسايى بوو بە پۇژ T.V
ھەين) دىتەم بىستەم ھەۋالى ھەلھاتنى ئىمىرى كۆيت دەستە
پتوھندەكانى (ۋ پورە الدىۋانىيات) ى كۆيتتەكان ! ۋ پاگە ياندىنى
الحكومە الكۆيتتە الحرە المۆقتە) بە سەۋكايەتى (علاۋ حىسەن)
پادەكە يەنە . ئىدى لەو پۇژەۋە واتا ۱۹۹۰/۸/۲ ھەمور شتىك
گۇپراۋ دۆزمنە زە بەلاھەكە مان دۆزمنى لە خۇگەۋرە تىرى بۇ پەيدا
بوون دىۋاترىش بۇي ھاتنە مەيدان .

* * * * *

ھەفالىە كانم گە پانەۋە ۋ منىش پېنمايى ۋە سىتاكەم پەپىرەۋ
نە كېردو پېش ۋەخت لە سەر قاچە زامدارەكەم پۇشتم ۋ دەستمان
بە جەۋلە كېردن كېرەۋە ، ھەرلە بەر ئىشەۋەش بوو نۆدى نەبىرد
قاچەكەم ۋە كۆ جارانسى لىتھاتەۋە ، كە ھەم پەنماۋە ۋ ھەم
لە نكىمەۋە .. ئىشەكات بە پۇژ ۋەك شەۋگە پو كوندە بۇ دە چوۋىنەۋە
ناۋ كۆنە تارىكەكان ۋ بە شەۋىش دە بوۋىنەۋە مېرى ۋولات ۋ بە
نازادى دەگە پانەۋە دەسورپان . شەۋىك لە نىك گوندى سەر كەندى
خە يلانچان ، لەو سەر كەندە پېش ئىنقالەكان پۇژنىك لە گەل
ھەژارى شە قلاۋە سەر پاي جىۋاۋى بىرو بۇچوۋىنمان بە بەكەۋە
تەۋىزىع بوۋىن ۋ چوۋىنە مالىك ، لەۋى ھاپۇئە ھەژار ۋە كۆ خۇۋى
خۇۋى زمانى نە چوۋەۋە كالانى ۋ ھەر باسى خەبات ۋ خەباتى

چینایه تی بۆ ماله که ده کرد ، نازانم بۆچی له و کاته دا پیره ژنه
خاوهن ماله که پهوی خۆی له هه ژار کردو لێی پرسى : ئیوه چين
؟ ئه ویش گوئى : من ئالای شوپش ..

پیره ژن هه ر به پیتوه وه کو ئه وه ی به زه می پیندا بیته وه سه یرنکی
کردو گوئى : به خواى کوپم ئه نگۆ نابنه چ !

هه ژار به نینگه رانی و واق و پرمایه وه گوئى :

- بۆچی نابین به هیچ پورئى ؟

- چونکه هه ند په به ئیکدا چن ، هه ند په به ئیکدا چن که لکی ئیکدیوا
بریه !

ئه وه بۆ من نوکته یه کی خۆش بوو ، له هه مان کاتیشدا بۆ چوونو
هه لسه نگاندى ئیکى ساده و سه یرینى ، به لام پر مانا بوو . له وئى له
یه کترى جیا بووینه وه و کات و شوینى گه یشتنه وه یه کتریمان دیارى
کردن و ئه وان پۆیشتن و منیش به تا قى ته نیاو به شه له شه له به ره و
ده شته که شوپبوومه وه . تهنه نگینکی ژئى سئى په په شوم پئى بوو ،
زۆریش ماندوو بووم ، به لام ورده ورده هه ر ده پۆیشتم ، تا له نزیك
گوندى ئارمه ندان و له ناو بیستانیکى گندۆزان دانیشتم و له دلى
خۆمدا گوتم : پشوویه ک ده ده م و تیریش گندۆزان ده خۆم ئه و جا
ده پۆم . چه ند گندۆزه یه کم له و گندۆزه گه ورده به تام و شیرینه
به ناویانگانه ی ده شتى هه ریرلئى کردنه وه . هه ر به ده م
بیرکردنه وه و ئه ندیشه ی بلاوه وه ، به و شه وه تاریکه و له و ده شته
پان و به رین و چۆله وانى یه خه ریکى کاله ک خواردن بووم و له پر
سه رم هه لپرى ، دیتم دوو که س له ملاو ئه ولادا به دوورى بیست
مه تریک په وى چه که کانیا ن له من کردوه .. راجله کیم و یه کسه ر
خۆم له سه ر زگ پاکیشاو میلی چه که که م هینایه وه و هاوارم کرد :

کین زه لام ؟

كه سيان وه لاميان نه دايه وه وه ره وه كو خوشيان ره ق پاره ستان !
 بو باره م كرده وه وه گوتم قسه بكن كوژدان !
 هر دهنگ نه بوو ، سهرم سوپماو هه نديك هينور بوومه وه .
 هه ستامه وه وه ورده ورده لتيان چوومه پيش سه برم كرد دوو
 ره نداورنو و خاوه ني بيستانه كه بۆ پاراستني گندوره كاني خۆي له
 بالنده كاني پۆژو ده عباكاني شه وان له شيوه ي زه لامي چه كداری
 دروست كردبوون و به رينكه وتيش بوويان له و شوينه بوو كه من
 لتي دانيشتبووم ! .
 له وي به تاقی ته نيا ، له بهر خۆمه وه هينده پينگه نيم ، هينده
 پينگه نيم هه رگيز جاريكي تر نه وه نده پينگه نيم ! .

* * * * *

ديسان له گه ل هه فالان يه كتريمان گه رته وه و
 بارودوخه كه ش نۆز به ره و باشي چوو ، چونكه هه م له گه ل
 هه لومه رجه كه راهاتين ، هه م به هۆي داگير كردني كوئيه وه ،
 خه لكه كه ئاهنيكيان وه بهر هاته وه و ترسيان ره ويه وه و زياتر
 هاوكاريان ده كردين و باشتر گوييان ل ده گرتين .
 پووي راگه ياندني هه موو دنيا له كوئيه بوو ، حكومه تي سه داميش
 له لايه ك چنگه خويناويه كاني له كوئيه توند گيرو گويكانيشي له
 دهنگي نه نجومه ني ئاسايش و ولاتاني تری دنيا قولاخ كردبوون .
 كوردستانيش له كپي و خاموشي پيش گه رده لولدا زامه كاني خۆي
 تيمار ده كردنه وه .. تا ده ش هات نه سستيره ي پۆيم به ره و كزي
 ده چوو له بهر چاوي خه لكيشدا بچوك ده بووه وه ...
 له وه لومه رجه دا ، ئوميد چه كه ره ي ده كرد .. چاوه كان
 ده كرانه وه .. بـرينه كان ده كـولانه وه .. بـيره وه رـيه كان

ده‌بوژانه‌وه .. هه‌نگینی سه‌ره‌پای تیکۆشه‌رانی نه‌یتی خه‌لکی
ساده‌شمان زۆرده‌دیتن و زۆربه‌یان ده‌یانگوت :
-با کویت هه‌لیگرتته‌وه .. سه‌دام کاری له کار ترازای .. شه‌پ
که‌وته ناو مائی خۆیان .. له سه‌دام قبول ناکرئ .. ئه‌مریکا لئی
ده‌دا .. سعودیه پساوه ... ! قسه ده‌بیسران و ده‌کرانه‌وه ..
گیانی هه‌ستانه‌وه ده‌بوژایه‌وه و ئومیدیش گه‌شهی ده‌کرد ..
پینگاکه بریزه‌ی هه‌بوو ئیمه‌ش له وه‌رنی سه‌وز بوونی به‌رو
بوومی ده‌یان سه‌له‌ی خه‌بات و قوربانیداندا له چاوه‌پروانی مه‌رگدا
ئاره‌قه‌ی ئه‌رکی پینگای یاخه‌بوونمان له سه‌تم و داگیرکاری
ده‌تکانده‌وه و په‌نگی نیشتمانیش به‌ره‌و گۆپان ده‌چوو
.....

ئاقاستى : راست به راستى

لئراھى : لەوى

ئەوھ نەدۆكە : كەمىك

ئىككىو : يەكترىتان

بەخۆزى : بەخۆزىو ، خۆپەرست

بىن : پىشوو

بەربوونەوھ : كەوتن

بىنم : بلىم

بەردى برا برابى : لەيەكترى ھاويز بوون

باسك : يال

پە : بە

پەرچ : دېرکەلان

بەرى : بەلى

پىل : شان

پەبە ئىكداچن : دەمدەمانىو موناقاشە لەگەل يەكترىدا

دەگەن

پىشكە : مېشوو

پلك : پوور

تات : بەردە نويز

تەقەتكرىن : شارىنەوھ

تەزى : سارد

ترىقن : ترىقە

چەور : گىياپەكى كوئىستانە

پاگژ : خاوتن

پىرەش : سەرىبە بەلا

چاك : پىياو چاك ، گورپستان

چۆپ چۆپە : دلۆپە

چەقەر : چەقەلە بەرد

ھەرەتە : ھاويز

ھىشك : وشك

ههژمهت : داخ
 ههركو : ماقۆر ، چاله ناوی ناو بهرد
 هنداو : سهر ، هنداف
 سوخته : فهقی
 سایه : ناوی کویستانیکه
 سهروچاوی باران : ناوی کانی بهکی گوندی مهله کانه
 سوولی : تافگه
 سانهوه : ههسانهوه
 کوتهك شکاندن : پینگاگردنهوه له بهفردا
 کلوه بهفری کهچه پهپۆ : کلوه بهفری گهوره گهوره
 کارک : نهگیو ، کال
 کوندهبۆ : کهندهپهپوو
 کێل بوونهوه : ههستانهوه ، بهرهوه هههراز بوونهوه
 کهپوو : لووت
 کوتکه ههناو : ههناوی نهگیو
 گوره : جوله
 مار : مال
 مشهقهتی : هیلکی
 مزهوره : شله
 خورت : بههیز ، گهنج
 خش خشوکانی : خلیسکان
 خشت و گنیزه : کهل کهله
 گیر : تاخیر
 گیرۆ : گرفتار
 قیت بوونهوه : ههستانهوه
 قاپی دار : بنه دار
 دژ : توف و توش
 دهستوه کهر : بهرگری
 دژوون : چلکن
 دهوار : ولاخ

دوپ : ناو
دوت مه لا : کچه مه لا (نه و ژنه ی قورئانی فیر ده کردین)
ده قنه : قورپاو
ره نداور : داوه ل
ده ست کسک : پیروز
زیلاق : لیته
له گوینه : په نگه ، له گینه
پابه ستان : رادیران
ره وین : وه پین
شه قی : ماندی ، ماندور

